

Revista ECONOMICA

SILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

in actualitate :

**realizarea parametrilor
cantitativi și calitativi
ai planului**

**dinamismul dezvoltării
economice și
sociale**

**ȘEDINȚA COMUNĂ A COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN,
MARII ADUNĂRI NAȚIONALE, CONSILIULUI SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE ȘI ACTIVULUI CENTRAL DE PARTID ȘI DE STAT**

„Poporul român este conștient că tot ceea ce se făurește în opera de edificare a socialismului în țara noastră este destinat bunăstării și fericirii sale, viitorului său luminos. Iată de ce el acționează strins unit pentru întărirea continuă a economiei noastre naționale, este hotărât să facă totul pentru ca, în ciuda pierderilor suferite, să asigure înfăptuirea neabătută a Programului partidului, înflorirea multilaterală a României, victoria socialismului și comunismului“.

NICOLAE CEAUȘESCU

UNITATE, FORȚĂ, RESPONSABILITATE

CRONICA vieții politico-economice și sociale a patriei noastre a înregistrat în această săptămână un eveniment de o deosebită însemnătate. Întrunite într-un larg și reprezentativ forum, expresie a profundului demotism al societății noastre, cele mai înalte organe ale puterii de partid și de stat au dezbătut probleme de o importanță fundamentală pentru vasta operă de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a mâinii spre comunism.

Acest adevărat sfat al înțelepciunii a analizat activitatea partidului și a întregului popor pentru înlăturarea urrilor cutremurului catastrofal din 4 martie, problemele dezvoltării economico-sociale actuale a țării, ale activității internaționale a partidului și statului, precum și ale situației politice mondiale. Abordând aceste probleme în expunerea rostită în fața ședinței comune a Comitetului Central al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut, cu o funda și originala forță de pătrundere și sinteză care îl caracterizează, o strălucită analiză a politicii noastre interne, a realizărilor obținute, precum și a unor mari probleme cu care este confruntată lumea contemporană; examinarea stabilește orientări clare cu privire la activitatea politică, constituind în același timp o bogată și prețioasă sursă de idei de mare valoare teoretică, ce își trag seva din studierea atentă a realităților, a schimbărilor care se produc în viața economico-socială. Amploarea și profunzimea analizei întreprinse, măsurile de mare eficiență și abilitate, constituie o nouă și grăitoare mărturie a spiritului de înaltă responsabilitate în care este concepută și înțepită politica partidului nostru, a consecvenței cu care partidul urmărește mobilizarea tuturor resurselor materiale și umane ale economiei naționale pentru realizarea cu succes a obiectivelor planului cincinal, a hotărârilor Congresului al XI-lea.

TARA noastră a trecut, nu de mult, printr-o cumplită încercare. Cutremurul de la începutul lunii martie a provocat numeroase victime omenești și imense pagube economice naționale și populației. Calculele de până acum arată că averea națională a fost diminuată cu aproape zece miliarde lei.

Chiar din primele momente ale acestei situații extraordinare, partidul și guvernul au adoptat măsuri pentru mobilizarea tuturor forțelor în vederea limitării dezastrelor, înlăturării consecințelor sale și normalizării vieții în condițiile afectate. În lupta cu forțele dezlănțuite ale naturii poporul nostru a dat un dificil examen, dovedind că el nu numai să-și făurească averea, dar și că știe să o păzească. Un examen pe care unii l-au considerat peste puterile sale, dar pe care l-au trecut în mod strălucit, punându-și în valoare calități morale ce i-au definit dintotdeauna: eroismul — abnegație, voință neclintită, puterea de a învinge greutățile, înaltă ținută cetățenească, solidaritate, humanism. Calități care în anii socialismului au cunoscut o

puternică înflorire și s-au dezvoltat sub impulsul uriașei activități politico-educative desfășurate de partid pentru formarea unei conștiințe noi, revoluționare, socialiste, în spiritul patriotismului, al devotamentului pentru cauza socialismului, a bunăstării și fericirii maselor. În această încercare s-au adâncit sentimentele frățești între oameni, s-au reafirmat puternic relațiile de prietenie, de cooperare și de înțelegere, s-a evidențiat odată în plus indestructibilul front comun în combaterea calamității, ca și în activitatea constructivă.

Victoria poporului înseamnă în fapt victoria orânduirii noastre socialiste, care a făcut o nouă dovadă a trăinicieii sale. Și mai înseamnă o nouă și strălucită afirmare a solidității bazei materiale a socialismului, a forței și vitalității economiei noastre, bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, a vigoriei structurilor economice ale țării. Toate acestea și-au găsit expresie în capacitatea extraordinară a economiei naționale de a acționa ca un tot unitar și omogen, de a-și adapta și echilibra funcțiile sale la cerințele momentului, de a-și mobiliza toate resursele și a le îndrepta spre domeniile hotărâtoare pentru propășirea economico-socială a țării, de a face față cu succes oricăror dificultăți, de a depăși calamități, pierderi și distrugerii într-un timp scurt, fără perturbări grave, fără repercusiuni profunde asupra cursului evoluției sale; în amplele acțiuni de sprijinire a unităților afectate, pentru ca acestea să atingă într-un timp cât mai scurt parametrii normali de funcționare; în posibilitatea compensării pierderilor printr-un efort de muncă și de creativitate în întreprinderile care nu au suferit avarii; în capacitatea de ajutorare, pe multiple planuri, a sinistratilor: asistență medicală, adăpostirea celor rămași fără adăpost, asigurarea de locuințe mobile și înzestrate cu toate bunurile necesare unui trai civilizată, precum și a îmbrăcămînții și a unor ajutoare bănești, grija pentru odihna și refacerea psihică a celor traumatizați. Umanismul socialist și-a dezvoltat pe deplin virtuțile, ca o realitate vie, o componentă intrinsecă a orânduirii noastre, generator de forță, izvor nesecat de energie.

În împrejurările grele prin care a trecut țara s-a afirmat cu toată vigoarea rolul Partidului Comunist Român de forță politică conducătoare, și, odată cu aceasta, s-au relevat uriașele energii descătuse de legătura trainică, intimă dintre națiune și forța politică conducătoare. Capacitatea de decizie, de organizare, de mobilizare și de coordonare a forțelor, promptitudinea și eficiența măsurilor au canalizat eforturile în direcțiile și momentele cele mai potrivite, au transformat curajul oamenilor în dirigenție organizată, de neînfrânt. „Viața a dovedit iarăși, ca de atâtea ori de-a lungul istoriei, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, că Partidul Comunist Român, încercat și călțit în lupte, puternic și unit, știe să conducă poporul atât la bine cât și la greu, asigurându-i victoria deplină în construcția noii orânduirii sociale“. Iată pentru ce poporul nostru vede în Partidul Comunist Român pe cel mai fidel exponent al intereselor, aspirațiilor și idealurilor sale, pe apărătorul dîrz și neînfricat al cauzei și fericirii sale, pe singurul partid din

istoria țării care a făcut și face totul pentru a da României demnitatea și independența, pentru a asigura clasei muncitoare, tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate, indiferent de naționalitate, o viață liberă, demnă și îmbelșugată. Înțelegerea acestui adevăr incontestabil constituie un factor de consolidare a unității moral-politice a întregii națiuni în jurul partidului, a încrederii depline cu care este urmată și înfăptuită politica sa.

Prin activitatea sa neobosită, prin grija manifestată față de destinele și prestigiul țării, prin umanismul și patriotismul său fierbinte, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat noi dimensiuni, superioare, iubirii de patrie. Cel dintîi bărbat al țării, întruchipare vie a marilor virtuți ale poporului nostru, care, prin clarviziune politică, realism, cetezanță în gândire, exigență comunistă și intransigență revoluționară aduce o contribuție hotărîtoare în elaborarea politicii partidului și statului s-a aflat și de această dată la postul de comandă, conducînd și coordonînd nemijlocit eforturile în greaua încercare cu stihile naturii. Prezența secretarului general al partidului în zonele afectate, din Capitală și din alte localități i-a îmbărbătat pe oamenii muncii, le-a insuflat curaj și noi energii, indicațiile și recomandările sale constituindu-se într-un adevărat program de acțiune în eforturile titanice pentru înlăturarea consecințelor cutremurului, pentru normalizarea întregii activități economice, sociale și culturale, pentru îndeplinirea exemplară a tuturor obiectivelor planului, pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului și statului.

PAGUBELE suferite de economia națională sînt, desigur, foarte mari, iar pentru înlăturarea lor vor fi necesare eforturi deosebite, o mare capacitate de dăruire, un nestăvilit elan și întreaga noastră forță de creație; poporul nostru este însă conștient că depășirea dificultăților este de domeniul posibilului, că stă în puterea sa să treacă peste aceste momente grele, să asigure mersul ferm înainte al întregii noastre societăți pe calea socialismului, a bunăstării și progresului. Din această încredere pornește de altfel și convingerea că se va face totul pentru a asigura o dezvoltare mai rapidă a țării, pentru creșterea suplimentară, peste prevederile cincinalului, atît a producției, cît și a bunăstării maselor.

De altfel, în prezent se și află în pregătire programul de măsuri cu privire la ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii pentru întregul cincinal, care prevede o suplimentare a fondului de retribuție cu circa zece miliarde lei, ca rezultat al economiilor ce se vor realiza în cursul acestui cincinal și a creșterii mai rapide a venitului național, precum și printr-o mai bună gospodărire a cheltuielilor sociale. Ce dovadă mai elocventă a vitalității economiei românești decît aceea de a găsi resursele necesare unei creșteri a retribuției reale în anii cincinalului cu cel puțin 30% față de 18—20% cît era stabilit în plan, tocmai într-un moment în care a înregistrat atîtea pierderi materiale? Și ce ilustrare mai convingătoare a umanismului societății noastre, a faptului că scopul suprem al politicii partidului și statului nostru, esența însăși a socialismului o constituie omul, bunăstarea și fericirea lui, afirmarea multilaterală a personalității umane, făurirea unei vieții demne și civilizate pentru toți cetățenii patriei?

Evident, accelerarea mersului înainte al economiei și deci și crearea mijloacelor necesare îmbunătățirii condițiilor de trai, presupun un efort colectiv, o totală dăruire, angajarea pleneră a capacității creatoare a tuturor membrilor societății noastre; după cum mai presupun măsuri hotărîte pentru organizarea superioară a muncii, mobilizarea resurselor și posibilităților existente în toate ramurile și întreprinderile, valorificarea maximă a potențialului economic în scopul realizării integrale a tuturor indicatorilor cantitativi și calitativi ai planului, obținerii unor cantități suplimentare de produse de mare utilitate pentru economia națională, creșterii eficienței economice, prin sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție, în primul rînd a celor materiale.

Complexitatea problemelor pe care le ridică vastul proces al construcției socialiste necesită, totodată, ca o condiție sine qua non, perfecționarea continuă a activității de conducere în toate domeniile, ridicarea nivelului muncii și creșterea spiritului de răspundere și a operativității ministerelor și a celorlalte organe economice centrale în soluționarea problemelor, în sprijinirea nemijlocită a tuturor unităților de producție, deplasarea centrului de greutate al

muncii lor în întreprinderi, pe șantiere și pe ogoare, a unde se decide soarta planului. Ceea ce înseamnă de un nou stil de muncă, a cărui esență o constituie contactul viu, nemijlocit, cu oamenii și problemele lor, stil de muncă practicat și promovat cu atîta consecvență de însuși secretarul general al partidului.

POLITICA internă și externă a țării noastre se într-o strînsă interdependență; punînd în centrul preocupărilor sale progresul economico-social al patriei, ridicarea nivelului de trai al maselor muncitoare, partidul promovează în același timp o politică de pace, colaborare internațională, de destindere și înțelegere în toate statele. La baza acestei politici România așează mod consecvent principiile egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale renunțării la forță și la amenințarea cu forța, principiul larg reînnoștate în viața internațională, singurele în măsură să garanteze colaborarea trainică și fructuoasă între națiuni, garantarea securității internaționale, consolidarea destinderei și păcii. De pe aceste poziții România desfășoară o politică externă activă și constructivă, își dezvoltă relațiile de colaborare cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și cu țările nealinierte cu toate statele lumii, fără deosebiri de orînduire socială, depune eforturi statornice pentru transpunerea în viață a prevederilor documentelor de la Helsinki, pentru înfăptuirea securității și colaborării în continentul european, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale bazate pe deplină egalitate și echitate, pentru înfăptuirea dezvoltării generale și, în primul rînd, a dezarmării nucleare.

În cadrul acestei politici țara noastră acordă o atenție deosebită lărgirii schimburilor economice și cooperării în producție, participării active la diviziunea internațională a muncii, ca o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni. Mărturie grăitoare în această privință este faptul că România întreține relații economice cu peste 140 de state și că în ultimii ani a realizat o extindere și dezvoltare a schimburilor economice, a încheiat noi acorduri de colaborare economică, a participat la crearea de societăți mixte, inclusiv în sfera producției și cercetării științifice. Dar tocmai pentru că dorește o lărgire continuă a relațiilor sale economice cu alte state, țara noastră pronunță pentru eliminarea oricăror bariere, a oricăror îngrădiri artificiale în calea colaborării. Totodată, România militează cu fermitate pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale care să asigure o colaborare economică echitabilă, dreptul fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale și pe destinul său.

Întreaga evoluție a evenimentelor din ultima perioadă spunea secretarul general al partidului, a confirmat judecarea aprecierilor și concluziilor Congresului al XI-lea cu privire la marile schimbări care au loc în viața internațională, a orientărilor fundamentale ale politicii externe a țării; țara noastră va promova în continuare cu consecvență această politică, aducîndu-și contribuția la rezolvarea problemelor majore care frămîntă omenirea, la capătul păcii și socialismului.

APRECIERILE și orientările cuprinse în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu au fost adoptate, după cum se precizează în Hotărîrea C. C. al P.C.R., M. Adunării Naționale și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, ca program de acțiune al partidului și statului, al întregului nostru popor pe planul politicii interne și activității internaționale. Deplina unitate a poporului în jurul partidului, a politicii sale științifice ne însușește încredere în forțele noastre, în capacitatea noastră de a realiza acest program, de a accelera progresul economico-social al patriei, de a sporii avuția națională, de a ridica țara pe culmile bunăstării și civilizației. Îvingînd greutățile de orice natură ar fi ele, muncind cu hărnicie și cu încredere ce îi sînt caracteristice, poporul nostru este hotărît să recupereze cît mai repede pierderile cauzate de cutremur, să lichideze într-un timp cît mai scurt rămășițele urmă de la care am pornit, să asigure ridicarea țării la nivelul statelor dezvoltate din punct de vedere economic și să construiască cea mai dreaptă și umană societate din lume, societatea comunistă.

Stere GIO

AMPLOAREA ȘI DINAMISMUL, RĂSĂTURI ALE DEZVOLTĂRII ECONOMIEI SOCIALISTE

DIRECTIVELE Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la anul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, ează la loc de frunte intensificarea procesului de industrializare socialistă a țării, creșterea puternică a forțelor de producție, pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane, dezvoltarea armonioasă, proporțională a tuturor ramurilor economiei naționale, îmbunătățirea radicală a repartiziilor materiale a forțelor de producție, creșterea bunăstării materiale și spirituale a poporului.

Cincinalul 1976—1980 reprezintă o etapă importantă în procesul făuririi bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilaterale dezvoltate, în accentuarea tendinței de apropiere și utilizare a nivelului de dezvoltare economică a țării noastre cu cel al țărilor industrializate, în crearea condițiilor necesare pentru transformarea României într-o țară industrială de prim rang. Prin îndeplinirea prevederilor planului pe perioada 1976—1980, România va depăși stadiul de țară în curs de dezvoltare și va intra în rândul celor cu o dezvoltare industrială în avangardă. Realizarea acestor obiective se poate asigura numai printr-o valorificare la maximum a întregului potențial material și uman de care dispune țara noastră, prin punerea din plin în joc a factorilor intensivi ai creșterii economice și menținerea în continuare a unui ritm înalt de dezvoltare a industriei, a forțelor de producție. Pornindu-se de la aceste cerințe, în etapa elaborării și definitivării a planului cincinal 1976—1980, au fost dezbătute noi rezerve și posibilități menite să accelereze dezvoltarea economică și socială a țării.

Practic, a avut loc o redimensionare a creșterii economice, pe baza accentuării factorilor intensivi ai reproducției socialiste largite: utilizarea mai eficientă a fondurilor fixe și a mijloacelor de producție, reducerea cheltuielilor materiale, accelerarea creșterii productivității muncii în toate sectoarele de activitate, sporirea eficienței activității economice etc.

Viabilitatea concepției partidului de creștere economică, întemeiată pe avantajele și superioritatea orânduirii socialiste, valorificarea maximă a întregului potențial material și uman de care dispune țara noastră, a fost pe deplin confirmată de ritmul înalt în care continuă să se dezvolte toate compartimentele economiei naționale în actualul cincinal. Printr-o strategie proprie, corespunzătoare realităților din țara noastră și posibilităților ei naționale, România a reușit să preîntâmpine și să elimine influențele negative generate de actuala criză a economiei țărilor industrializate. Rezultatele remarcabile obținute în anul 1976 în sporirea în ritmuri înalte a producției materiale, în adâncirea proceselor de modernizare a structurii producției, în utilizarea mai bună a resurselor materiale și de muncă, în ridicarea eficienței întregii activități productive, în creșterea venitului național și pe această bază ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor sînt o ilustrare elocventă a dinamismului economiei românești — precum și a realismului prevederilor planului cincinal pe 1976—1980.

Principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale a țării noastre în anul 1976 se prezintă astfel:

	Anul 1976 în % față de realizările din 1975
venitul național	110,5
producția industrială globală	111,5
producția globală agricolă	117,2
volumul total al investițiilor din economia națională	108,2
volumul comerțului exterior	114,5
veniturile reale totale ale populației	109,5

România se numără în prezent printre puținele țări din lume care are deja elaborată o concepție dinamică de creștere economică, verificată prin ritmul susținut în care s-a dezvoltat economia noastră națională începînd cu anul 1965 pînă în prezent. Rezultatele obținute în îndeplinirea planului pe anul 1976 și realizările primelor două luni ale acestui an, cînd producția industrială a crescut cu un ritm de 12% față de perioada corespunzătoare a anului trecut, sînt o garanție că acest dinamism va continua și în actualul cincinal, că sînt create toate premisele pentru îndeplinirea și depășirea obiectivelor stabilite pentru această perioadă.

Esența, temelia, concepției partidului nostru de creștere economică constă în asigurarea unei rate înalte de acumulare. Realizările obținute în industrie și agricultură, în dezvoltarea științei, în toate ramurile producției materiale și spirituale, reliefează justetea politicii partidului și statului nostru socialist de a destina o parte însemnată din venitul național pentru dezvoltare, ca singura cale de impulsione a progresului general al întregii societăți, de a reduce într-o perioadă istorică cît mai scurtă decalajele care ne mai despart de țările avansate economic, de a se intensifica participarea țării noastre la circuitul economic mondial cu produse industriale de înaltă tehnicitate.

Congresul al XI-lea al P.C.R. a adoptat Directivele cu privire la planul cincinal 1976—1980, precum și strategia dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990. Cu acest prilej s-a conturat clar un model românesc de creștere economică pe o perioadă îndelungată de 15—20 de ani, a cărui osatură o reprezintă politica de formare și utilizare a venitului național, asigurarea unei rate înalte de acumulare. „Programul și Directivele, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R. — acordă un loc central repartizării judicioase a venitului național. Pentru cincinalul viitor se prevede ca 66—67 la sută din venitul național să fie destinat fondului de consum, iar 33—34 la sută fondului de dezvoltare. Această proporție va asigura progresul continuu al forțelor de producție, dezvoltarea susținută și multilaterală a activității economico-sociale și, totodată, sporirea veniturilor oamenilor muncii, creșterea generală a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor”.

Colaborarea și cooperarea internațională ocupă, de asemenea, un loc important în concepția partidului și statului nostru de creștere economică. La dimensionarea ritmului și proporțiilor creșterii economice pe ramuri, subramuri, produse s-a luat în considerare intensificarea participării țării noastre la circuitul economic internațional de bunuri materiale, necesitatea sporirii mai rapide a volumului comerțului exterior în comparație cu producția industrială și venitul național, amplificarea relațiilor economice și a cooperării în domeniul producției, științei și tehnicii cu celelalte popoare. Drept rezultat în perioada 1976—1980 se prevede ca volumul total al comerțului exterior practic să se dubleze față de anii 1971—1975. O dovadă a superiorității orânduirii noastre, a justetei orientărilor stabilite de Congresele al X-lea și al XI-lea în domeniul comerțului exterior, o constituie faptul că alît în perioada cincinalului 1971—1975, cît și în anul 1976, deși economia mondială a fost afectată de o profundă criză economică, iar economiile țărilor capitaliste industrializate au fost puternic afectate de recesiunea economică și inflație, comerțul exterior al României a continuat să crească într-unul dintre cele mai ridicate ritmuri pe plan mondial, respectiv 18,4% în anii 1971—1975 și 14,5% în anul 1976. Sînt toate condițiile ca și în anii următori, în ciuda greutăților vremelnice provocate de cutremur, comerțul nostru exterior să se extindă într-un ritm înalt, pentru realizarea integrală a prevederilor din planul cincinal pentru acest sector de activitate.

Ca urmare a ritmurilor rapide în care s-a dezvoltat economia noastră națională în anii construcției socialiste, a rezultatelor obținute în făurirea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale, în crearea unei industrii moderne, România dispune astăzi de un puternic potențial economic, capabil să facă față chiar consecințelor unor grave calamități naturale, fără să fie afectată dezvoltarea generală a țării, îndeplinirea obiectivelor stabilite prin planurile cincinale și anuale. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Expunerea la ședința comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, și activului central de partid și de stat, referindu-se la acest fapt, „s-a reliefat ca putere forța economiei noastre socialiste, capacitatea ei de a face față cu succes oricăror momente grele, de a depăși calamitățile, pierderi și distrugerii într-un timp scurt, fără perturbări grave, fără repercusiuni profunde asupra cursului evoluției sale”.

Deși pierderile provocate economiei naționale de catastrofalul cutremur de la 4 martie sînt mari, ridicîndu-se la circa 10 miliarde lei, nu este periclitată realizarea prevederilor planului pe anul 1977, precum și pe întreg cincinalul. Economia noastră socialistă are forța și capacitatea necesară de a compensa și recupera într-un timp scurt aceste pierderi. Relația dintre potențialul economic al țării și posibilitatea ei de a recupera daunele provocate de calamități naturale, așa cum a fost distrugătorul

cutremur din 4 martie, este ilustrată de cifrele de mai jos. Aceste pierderi reprezintă cca. 1/3 din venitul național al României burghezo-moșierești din 1938, însă numai cca. 2,5% din venitul național actual sau cca. 25% din sporul de venit național prevăzut pentru acest an. Prin accelerarea dezvoltării economice, prin mobilizarea întregului popor în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, o economie dinamică, în plin proces de creștere ca aceea a țării noastre, dispune de resursele necesare pentru a recupera într-un timp scurt pierderile de avuție națională, venit național, producție industrială și agricolă.

„Aceasta, arăta secretarul general al partidului în aceeași Expunere, este rezultatul dezvoltării intensive, în ritm înalt, pe baza cuceririlor științei și tehnicii moderne, a forțelor de producție ale țării, al creșterii puternice a avuției naționale, a venitului nostru național. Este o nouă dovadă a justeții politicii partidului și statului de industrializare a țării, de alocare a unei însemnate părți a venitului național pentru făurirea unei economii socialiste puternice, independente — baza întregii opere de construcție socialistă, cheazășia întăririi suveranității noastre naționale, a ridicării continue a nivelului de trai material și spiritual al poporului“.

Conform concepției partidului și statului nostru de dezvoltare economico-socială a țării, esenței relațiilor socialiste de producție, între ritmul de dezvoltare economică a țării, rezultatele superioare obținute de oamenii muncii în sfera producției materiale și creșterea bunăstării materiale și spirituale a poporului există o corelație directă. Creșterea continuă a nivelului de trai al populației în țara noastră se poate asigura numai pe baza menținerii dinamismului dezvoltării economice în toate sectoarele de activitate, accentuării laturilor intensive ale reproducției socialiste largite, accelerării ritmului de sporire a productivității muncii, maximizării eficienței economice în toate sferele vieții economice și sociale.

La stabilirea direcțiilor și dimensiunilor de creștere a nivelului de trai al populației în perioada 1976—1980 s-a ținut seama de prevederile privind ritmul de creștere a producției industriale și agricole, sporirea venitului național, productivității muncii, reducerea cheltuielilor de producție, de posibilitățile economiei naționale. Prin identificarea de noi rezerve și posibilități de dezvoltare a economiei naționale, de creștere suplimentară a productivității muncii, realizând sarcinile economice sporite pe care ni le-am propus, avem posibilitatea, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta sa expunere, nu numai să îndeplinim ci și să depășim prevederile inițiale de îmbunătățire a condițiilor de viață ale oamenilor muncii prin alocarea unor fonduri suplimentare pentru sporirea veniturilor directe ale oamenilor muncii. Ca urmare a eforturilor întregului popor și a muncii pline de abnegație și eroism a oamenilor muncii, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, cu toate pagubele provocate de cutremur, se va asigura cea mai mare sporire a retribuției reale, de cca. 30% din istoria dezvoltării economiei socialiste. Aceasta este o dovadă elocventă a viabilității și superiorității economiei românești, întemeiată pe relații socialiste de producție, a capacității creatoare a maselor, a modului competent și responsabil în care partidul nostru își îndeplinește rolul de conducător al întregii societăți. Promotorul dinamizării procesului de industrializare socialistă a țării și de modernizare în concordanță cu cele mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane, a bazei tehnico-materiale a economiei societății socialiste multilateral dezvoltate este secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu care a stabilit încă de la Congresul al IX-lea al P.C.R. o nouă orientare a politicii economice a partidului și statului, materializată în rezultatele excepționale obținute în dezvoltarea economico-socială a țării noastre, în înscrierea fermă a întregii sale dezvoltări economico-sociale pe coordonatele revoluției tehnico-științifice contemporane, în progresele mari pe care le-a făcut România pe toate planurile.

Ritmul mediu anual de creștere a principalilor indicatori ai dezvoltării economiei naționale în perioada 1966—1975*) sînt o ilustrare concludentă a eficacității acestei orientări.

	(în %)
Produsul social	9,7
Venitul național	9,5
Producția globală industrială	12,4
Grupa A	13,3
Grupa B	10,4
Volumul investițiilor	11,3
Productivitatea muncii în industrie	6,8
Venitul național pe locuitor	8,3
Volumul comerțului exterior	15,0
Veniturile reale totale ale populației	6,7

*) vezi Anuarul statistic pe anul 1976 p. 46

Îndeplinirea prevederilor de plan și depășirile realizate principalii indicatori ai planului național unic de dezvoltare economică pe anul 1976, rezultatele superioare obținute pe mele 2 luni ale acestui an, operativitatea și rapiditatea cu care colectivele de oameni ai muncii din unitățile productive au depășit și depășesc planurile de producție și de cutremur au acționat pentru repunerea în funcțiune a întregului sistem de producție și recuperarea rapidă a pierderilor de producție și de cutremur a celorlalte întreprinderi din țară pe care a produs în plus pentru compensarea daunelor provocate de cutremur naționale de cutremur constituie o garanție că marșul ascendent al economiei noastre naționale va continua cu succes iar prevederile planului cincinal pe 1976—1980 se vor realiza integral, existind totodată, premise pentru depășirea unor indicatori de bază ai planului de dezvoltare a economiei naționale ca producția industrială, productivitatea muncii, produsul social, venitul național, retribuția reală, volumul desfacerii mărfurilor și serviciilor etc.

Îndeplinirea și depășirea obiectivelor cincinalului 1976—1980 și compensarea rapidă a daunelor provocate de cutremur este condiționată nemijlocit și de creșterea aportului cercetării științifice și tehnologice. La baza dimensionării creșterii economice această perioadă, mai mult decât în cincinalele anterioare, află progresul tehnic, introducerea pe scară largă a celorlalte noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne, dezvoltarea cu prioritate a ramurilor și domeniilor de vîrf ale revoluției tehnico-științifice contemporane. Pentru ca actualul cincinal să se desfășoare în totalitate ca cincinalul revoluției tehnico-științifice s-au luat măsuri ca la baza tuturor programelor de dezvoltare a ramurilor, subramurilor producției industriale să fie așezat progresul tehnic creșterea aportului științei, cercetării științifice proprii la modernizarea și înnoirea producției. Totodată s-au adoptat programe concrete pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1976 privind îmbunătățirea activității de proiectare, investiții, cercetare și inginerie tehnologică. Pe această cale se creează premisele necesare pentru a putea ține pasul cu schimbările rapide ale produselor și tehnologiilor care au loc pe plan mondial, pentru promovarea produselor industriei noastre pe piața mondială.

Cincinalul în curs oferă prilejul cercetării științifice din țara noastră să-și dovedească maturitatea, capacitatea creatoare și să-și valorifice din plin rezultatele obținute. Progresul tehnico-științific și tehnologic devenit în cincinalul 1976—1980, factorul principal în accelerarea creșterii economice, precum și în sporirea productivității muncii. Este necesar să arătăm că prin acțiunile specifice inițiate de conducerea partidului, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, la sfîrșitul anului trecut și în primele luni ale acestui an s-au dezvoltat noi rezerve de creștere suplimentară a productivității muncii. Precumpănirea factorilor interni și creșterii economice în actualul cincinal este confirmată de faptul că peste 85% din sporul producției industriale se realizează pe calea productivității muncii, creindu-se astfel premise pentru lichidarea nu numai a decalajelor cantitative față de țările industrializate, ci și a celor de natură calitativă, tehnologică, care ilustrează mai exact gradul de dezvoltare economică al unei țări, precum și competitivitatea produselor sale pe piața mondială.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința comitetului C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem de Dezvoltări Economice și Sociale și activului central de partid de stat, constituie un adevărat program de acțiune pentru întreprinderea rapidă a urmărilor cutremurului, refacerea și reconstrucția țării, prin mobilizarea tuturor colectivelor de oameni muncii la îndeplinirea exemplară a obiectivelor de plan pe anul 1977 și pe întreg cincinalul, prin creșterea eficienței activității economice pe toate planurile și accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării economiei noastre naționale, pentru menținerea țării noastre în rîndul țărilor cu cea mai dinamică economie din lume. După cum sublinia secretarul general al partidului, „Ținînd seama de importanța deosebită a realizării și depășirii marilor obiective ale planului economic pe 1977 pentru îndeplinirea exemplară a muncii în toate domeniile de activitate, pentru mobilizarea resurselor și posibilităților existente în toate ramurile și întreprinderile, pentru valorificarea maximă a potențialului și superiorității economiei noastre socialiste“.

Ca urmare a politicii științifice a partidului dispunem astăzi de o puternică și modernă bază tehnico-materială, capabilă, așa cum s-a văzut, să facă față cu succes oricăror încercări neprevăzute. Aceasta ne dă garanția că, prin munca unită a întregului popor, conștient că tot ceea ce făurește este destinat bunăstării și fericirii sale, în ciuda pierderilor suferite, vom asigura în față și în urmă o victorie deosebită a Programului partidului, înflorirea multilaterală a României, victoria socialismului și comunismului.

prof. dr. Mihai PĂRĂLUȚA

EXIGENȚE ALE UNEI DEZVOLTĂRI ACCELERATE, EFICIENTE

- Realizarea exemplară a planului la toți parametrii cantitativi și calitativi, condiție esențială a asigurării dinamismului dezvoltării
- Obținerea de producții suplimentare prin folosirea integrală și eficientă a întregului potențial productiv
- Intensificarea eforturilor pentru promovarea largă a progresului tehnic și amplificarea creației tehnice de masă
- Valorificarea maximă a factorilor intensivi ai creșterii economice: sporirea productivității muncii, reducerea consumurilor materiale și a costurilor de producție, îmbunătățirea calității și competitivității produselor, perfecționarea organizării și conducerii producției

PRODUȚII PESTE PLAN, de calitate și la costuri reduse

● În industria de prelucrare a lînii, rezultate bune în îndeplinirea planului pe trimestrul I la principalii indicatori ● Progresul tehnic — sursă de eficiență complexă ● Înnoirea producției și ridicarea calității, principalele obiective.

S-A ÎNCHEIAT un prim trimestru din cel de al doilea an al actualului cincinalul, perioadă în care fiecare colectiv de muncă, fiecare întreprindere, a avut de făcut față nu numai îndepli-

nirii sarcinilor normale de plan, ci și înlăturării urmărilor nefase ale seismului din 4 martie a.c. Instalațiile și mașinile avariate au fost puse la punct în cea mai mare parte, a fost, de ase-

menea, recuperată în bună parte, datorită activității neobosite a celor ce muncesc, producția în unitățile în care vremelnic activitatea a fost întreruptă. Acum, concomitent cu raportarea rezultatelor bune obținute la finele trimestrului I din 1977, în fiecare unitate sînt luate noi măsuri, astfel ca, în trimestrul II, să se obțină rezultate și mai consistente, care să contribuie din plin la satisfacerea nevoilor economiei, a consumului, precum și cerințelor la export.

Să încheiată cu rezultate deosebite în îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan pe trimestrul I din 1977, au desfășurat și colectivele de muncă din unitățile Centralei industriei de prelucrare a lînii. Astfel, pe ansamblul centralei, în componența căreia intră 28 întreprinderi producătoare, planul producției globale a fost depășit cu 100 milioane lei, iar la țesături tip lînă și textile neșesute — care reprezintă principala producție marfă — planul fizic a fost depășit cu 240 mii și, respectiv, cu 220 mii metri pătrați de țesături. În toate întreprinderile, planul pe trimestrul întâi a fost îndeplinit, iar la unele dintre acestea s-au realizat și depășiri substanțiale ale producției planificate (tabelul).

Rezultatele obținute sînt cu atît mai valoroase, dacă se are în vedere faptul că sarcinile de plan ale anului 1977, pe total centrală, sînt sensibil mai ridicate decît cele din 1976, și anume: planul producției de țesături tip lînă și cel de textile neșesute cu 10,6% și, respectiv, 7% mai mare. De asemenea, producția de fire tip lînă — materia primă de bază pentru obținerea țesăturilor — a fost depășită la nivelul centralei cu 88 de tone față de sarcinile de plan. Deși cu foarte mică pondere în cadrul centralei, producția de articole tehnice din pîsle și postavuri și producția de pâlării a înregistrat și ea depășiri însemnate peste plan.

O asemenea activitate prodigioasă

Îndeplinirea planului de producție pe trim.I 1977

	Indicele de realizare a planului (%)	Producția peste plan mil. mii mp lei țesături	
Producția globală			
Total centrală	102,2	100	-
- Filatura de lînă pieptănată București	109,4	11	-
- "Postavul"-Buhuși	102,6	10	-
- "Dorobanțul"-Ploiești	102,9	7	-
- Întreprinderea textilă Cîsnădie	101,0	5	-
Țesături tip lînă			
Total centrală	101,0	-	240
- "Postavul"-Buhuși	101,5	-	46
- "Dorobanțul"-Ploiești	101,8	-	25
- Întreprinderea textilă Cîsnădie	100,5	-	10
Textile neșesute			
Total centrală	102,2	-	220
- "Netex"-Bistrița	102,9	-	170

INDEPLINIREA și depășirea producției nu s-a făcut „cu orice preț”, ci într-o deplină concordanță cu cerințele creșterii productivității muncii și sporirii eficienței economice. Astfel, productivitatea muncii pe trimestrul I a.c., deși planificată să crească față de trimestrul I 1976 cu 9,5%, a sporit în fapt cu 11%. În această ordine de idei, este edificator faptul că **sporul de producție peste plan s-a realizat în proporție de 95,4% pe seama creșterii productivității muncii** și numai de 4,6% pe seama altor factori, de natură extensivă (forță de muncă suplimentară, prelungirea schimburilor etc.).

Evident, ținând seama de sarcinile sporite din acest an, în unitățile industriei de prelucrare a lână au fost luate din vreme măsuri care să asigure o bună desfășurare a producției, realizarea ritmică, decadă cu decadă, a sarcinilor de plan. Au fost stabilite în fiecare unitate programe speciale de ridicare a productivității muncii, de utilizare la cote mai ridicate a războaielor de țesut. La întreprinderile: Filatura de lână pieptănată București, „Octombrie Roșu” Ghimbav, „Proletarul” Bacău etc., au fost puse astfel în valoare importante rezerve interne (aprovizionarea mai bună a locurilor de muncă, planificarea rațională a diferitelor sortimente, îmbunătățirea calității firelor de țesut, ridicarea calificării cadrelor etc.), care au contribuit la sporirea productivității muncii între 2,5 și 4% față de plan. Cît privește utilizarea mai bună a războaielor de țesut trebuie arătat că în majoritatea întreprinderilor s-a obținut în trimestrul I un spor important față de media obținută în 1976 pe centrală de 5 200 bătaii/război ore („Postavul” — Buhuși 5 843 bătaii/război oră, „Libertatea” — Sibiu 5 700 bătaii/război oră etc.).

Ținând seama de experiența acumulată, se are în vedere ca, în trimestrele următoare ale anului, să se valorifice mai bine și alte rezerve (întărirea disciplinei tehnologice și în muncă, întreținerea și repararea de bună calitate a utilajelor), cu ajutorul cărora să se obțină un nivel și mai ridicat de creșterea productivității muncii. De asemenea, se vor lua măsuri încît toate întreprinderile să obțină randamente superioare la fiecare război de țesut, întrucît mai sînt unele unități care se situează sub media pe centrală („Argeșana” — Pitești, „Industria lînii” — Timișoara realizează 5 000 și, respectiv, 5 100 bătaii/război oră).

INTRODUCEREA PLANIFICATĂ A PROGRESULUI TEHNIC, reprezentată cu precădere prin asimilarea și extinderea unor noi tehnologii și de creșterea a gradului de mecanizare și automatizare a procesului de producție, a constituit un alt factor cheie în obținerea rezultatelor favorabile. În trimestrul întâi au fost planificate a se realiza un număr de 3 teme aparținînd

planului de stat privitoare la introducerea unor noi tehnologii și 19 teme din planul departamental, referitoare la extinderea unor tehnologii existente: toate acestea au fost realizate la termenele planificate și cu rezultate bune. A fost astfel asimilată, pe bază de concepție proprie, o nouă tehnologie de producere a țesăturilor din fire de lână pieptănată, care folosește exclusiv lână indigenă, atît pentru țesăturile sută la sută lână, cît și pentru cele unde lîna este în amestec cu fibre sintetice, în proporții date de analiza caracteristicilor și a valorii tehnologice a lînurilor folosite. Introducerea acestei tehnologii la întreprinderile „Libertatea” — Sibiu, „Dorobanțul” — Ploiești și „Carpatex” — Brașov s-a soldat cu diversificarea sortimentului de țesături din lână și creșterea producției acestor tipuri de țesături, fără a se apela la importuri suplimentare de materie primă. Efectul economic al introducerii acestei tehnologii s-a materializat, numai în trimestrul I, într-o economie de 30 000 lei valută.

O altă acțiune desfășurată în perioada analizată și care a adus economii de 150 000 lei valută, a constat în extinderea folosirii coloranților și a chimicelor indigene, produse de întreprinderile din Ministerul Industriei Chimice și în unități ale Ministerului Industriei Ușoare. Foarte importantă s-a dovedit, de asemenea, extinderea tehnologiei de spălare continuă a țesăturilor, care a avut drept efect rezultate notabile pe linia creșterii productivității muncii, reducerii consumului de coloranți și chimicale și ridicării calității produselor. Larga acțiuni au fost întreprinse și în direcția mecanizării și automatizării unor operațiuni. Merită relevată în acest sens extinderea tehnologiei de țesere pe mașini de țesut fără suveică, cu 4 culori, tehnologie ce asigură atît o productivitate a muncii sporită, cît și o calitate mai bună a produselor obținute.

Sînt și alte acțiuni desfășurate pe linia promovării progresului tehnic. Pregnant, în toate unitățile industriei lînii apar preocupări deosebite pe linia promovării acelor tehnologii care asigură, concomitent cu valorificarea deplină a materiilor prime, ridicarea calității și sporirea productivității muncii. Se are în vedere ca tehnologiile care au dat bune rezultate să fie extinse în timp scurt în toate unitățile centralei.

CA ÎN TOATE CELELALTE RAMURI producătoare de bunuri de consum pentru piața internă și pentru export, colectivele de muncă din industria țesăturilor din lână au permanent în atenție **innoirea producției**, crearea și realizarea unei mari varietăți de sortimente, care să fie durabile, atrăgătoare și la costuri mai reduse. Diversificarea producției, efortul de creativitate în industria prelucrării lînii tre-

buie să se supună, dar și să conducă la îndeplinirea cerințelor unei orientări, care are în vedere: valorificarea superioară a materiei prime autohtone și obținerea unor finisaje superioare; proiectarea de țesături noi pentru toate destinațiile, în scopul reducerii greutateii acestora prin creșterea fineții firelor; sporirea ponderii fibrelor chimice în produsele obținute; valorificarea superioară a deșeurilor.

În aceste condiții, ponderea producției noi și reproiectate la sfîrșitul cincinalului va reprezenta 90% din producția sortimentală de la începutul cincinalului. **În trimestrul I a.c., indicele de innoire a producției a fost de 10% la sortimentele din țesături lînă și tip lînă la pățuri și covoare, de 9% la articole decorative și de 11% la pălării.** Se constată și în acest caz o creștere a gradului de diversificare a producției, față de trimestrul I al anului 1976, cînd indicele de innoire a producției avea valori cuprinse între 6 și 7%.

În trimestrul analizat, ca urmare a concluziilor formulate cu prilejul expoziției produselor proprii de la Sala Polivalentă în decembrie 1976, unitățile centralei au creat 26 articole noi pentru rochii, paltoane, pardesii și costume bărbătești. Innoirea producției a fost și este strîns legată de realizarea în general a unei **producții de calitate superioară**, care să satisfacă cît mai bine exigențele consumatorilor. Astfel, la țesături tip lînă, unde prin plan s-a prevăzut ca ponderea producției de calitate superioară să fie de 80,1%, s-a realizat 83,5%, reprezentînd o depășire de 5,3%. Cele mai însemnate progrese pe această linie le-au înregistrat întreprinderea de stoffe Brașov (indice de calitate superioară 95,7%), întreprinderea textilă Cîsnădie (97,4%), „Dorobanțul” Ploiești (90,5%) etc. Cu toate rezultatele bune obținute pentru ridicarea calității produselor, se are în vedere ca, în perioada trimestrului II, să se aplice noi măsuri încît fiecare unitate să obțină producții numai de calitate superioară.

EFORTURILE depuse în trimestrul I pentru realizarea exemplară a tuturor indicatorilor de plan (s-au obținut și însemnate economii și beneficii peste plan în fiecare unitate și la nivelul centralei) vor fi continuate și în lunile ce urmează. Pe baza analizei activității, au fost identificate noi rezerve, conturate noi acțiuni care, materializate, vor asigura nu numai îndeplinirea sarcinilor de plan prevăzute dar și depășirea lor. Hotărîrea tuturor colectivelor de muncă din acest important sector al economiei este de a face totul pentru ca oamenii muncii să poată avea la dispoziție țesături din lînă în cantități și calități ridicate, astfel ca toate exigențele să fie cît mai bine satisfăcute.

I. SOARE

Utilizarea cu eficiență maximă a CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

INDEPLINIREA EXEMPLARĂ, la nivelul exigențelor sporite, a sarcinilor de plan precum și a angajamentelor asumate de colectivele din întreprinderi, centrale și alte unități economice, impune utilizarea cu un înalt randament, cu eficiență economică ridicată a tuturor mijloacelor de muncă, respectiv a fondurilor fixe productive existente în dotarea unităților industriale. Această cerință se ridică cu atât mai mult astăzi, când întreaga țară trebuie să-și mobilizeze toate forțele pentru recuperarea unor pierderi provocate de cutremur, pentru ca prevederile pe anul 1977 și pe cincinal să se realizeze integral.

În acest cadru, în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 19 martie a.c., analizându-se modul de utilizare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor din industrie în anul 1976, s-a scos în evidență faptul că, pe lângă rezultatele pozitive obținute în unele ramuri economice, ca de exemplu în industria petrolieră, a transporturilor și în agricultură, mai sînt încă o serie de lipsuri foarte serioase, precum și rezerve și mari posibilități de creștere a producției, a avuției naționale pe seama utilizării depline a capacităților de producție, a tuturor mașinilor, utilajelor și instalațiilor, a mijloacelor tehnice cu care unitățile industriale sînt dotate.

În vederea obținerii unor rezultate superioare, calitativ noi în domeniul utilizării capacităților de producție, Comitetul Politic Executiv a hotărît constituirea unei **Comisii de partid și de stat**, alcătuită din membri ai Comitetului Politic Executiv și ai guvernului, care să stabilească măsuri concrete și să soluționeze în modul cel mai rapid problemele practice care se ridică în acest domeniu în toate sectoarele de activitate.

Rezerve.. de 7 miliarde lei

DEZVOLTAREA în ritm susținut a economiei țării în ultimele decenii a dus la sporirea considerabilă și a fondurilor fixe productive, a căror valoare este în prezent numai în industrie de 560 mld. lei. Noile capacități au fost și sînt integrate în circuitul economic concomitent cu dotarea și reutilizarea

celor existente, la nivelul tehnicii moderne.

Este semnificativ să arătăm în acest cadru că, potrivit Directivelor Congresului al XI-lea al partidului la finele actualului cincinal aproape 70% din producția industrială urmează să se obțină pe capacitățile existente. În aceste condiții se ridică cu o deosebită acuitate **problema utilizării cu randament maxim a întregului potențial productiv**. Despre ceea ce înseamnă aceasta vorbesc de la sine faptul că sporirea cu numai un procent a indicelui de utilizare a capacităților de producție poate conduce la o **producție suplimentară de peste 7 miliarde lei**.

În cele ce urmează ne propunem să facem o scurtă analiză a situației principalelor indicatori care reflectă gradul de utilizare a potențialului productiv din unitățile industriale.

Analiza modului cum **indicele de utilizare a timpului disponibil al mașinilor-unelte** a fost îndeplinit în anul 1976 scoate în evidență faptul că, deși rezultatele sînt superioare față de nivelul din 1975, există încă importante rezerve pentru creșterea gradului de folosire a timpului de lucru al mașinilor, utilajelor și instalațiilor.

Investigarea acestei situații evidențiază drept cauze principale, schimburile neprogramate, lipsa forței de muncă la mașini, reparațiile accidentale.

Localizarea rezervelor principale la **schimburile neprogramate** (55,6% din total) atestă că o serie de mașini-unelte nu au fost încărcate la nivelul celor 3 schimburi de lucru sau se află în dotarea întreprinderilor doar... pentru „completarea” parcului tehnologic, neglijîndu-se aportul cooperării în efectuarea unor prelucrări sau unor prestații.

Timpul de lucru neutilizat ca urmare a **neasigurării forței de muncă la mașini** (22,4%) a fost determinat, în parte, de absențele de la lucru și de fluctuația personalului. Această situație a fost predominantă la unele întreprinderi ca cea de cinescoape București (25,2%), Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante din Capitală (17,9%), Întreprinderea de radiatoare și cabluri Brașov (13,6%), Întreprinderea de elemente de automatizare București (13,3%) etc.

Înterruperile cauzate de **reparațiile accidentale** au fost determinate în principal de deficiențe în întreținerea și efectuarea unor lucrări de reparații, de

calificare necorespunzătoare a forței de muncă din activitatea de exploatare, etc.

Considerăm important să arătăm că neutilizarea unor asemenea rezerve poate avea **implicații nefavorabile** în întregul mecanism al economiei naționale, influențînd, printre altele, situația punerii în funcțiune a unor noi obiective industriale ca urmare a nelivrării la datele stabilite a unor utilaje tehnologice, a nerespectării unor obligații contractuale asumate. Pe de altă parte, utilizarea sub posibilitățile maxime a mașinilor și utilajelor conduce la înregistrarea unor cheltuieli neeconomice care afectează costul produselor. Iată de ce se impune ca colectivele de conducere ale întreprinderilor industriale să ia măsuri operative, concrete și eficiente pentru lichidarea acestor stări de lucruri necorespunzătoare, urmîrind cu consecvență creșterea coeficientului de schimburi, utilizarea judicioasă a personalului și angajarea de noi muncitori în limitele prevăzute, creșterea calificării întregului personal, efectuarea unor revizii și reparații de calitate, în mod responsabil, îmbunătățirea organizării producției și a muncii, extinderea cooperării în producție, punerea în valoare a tuturor rezervelor de natură extensivă și intensivă. Totodată trebuie urmărită cu energie transferarea la unitățile industriale care le solicită a unor utilaje mai puțin încărcate sau aflate în rezervă.

Ațiunea factorilor extensivi

PORȚIND de la cele arătate să ne oprim asupra unor aspecte particulare de cea mai mare însemnătate. Este vorba mai întîi de **creșterea coeficientului de utilizare extensivă a capacităților**, adică a coeficientului de schimb, respectiv de generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III în acele domenii unde aceasta se justifică sub aspectul eficienței economice.

Acționîndu-se în această direcție, concomitent cu repartizarea judicioasă a parcului de mașini-unelte și a forței de muncă, coeficientul de schimb în întreprinderile cu profil de construcții de mașini, de exemplu, a evoluat ascendent, ajungînd la sfîrșitul anului 1976 la peste 2,3 față de numai 1,9 în anul 1970 (vezi grafic).

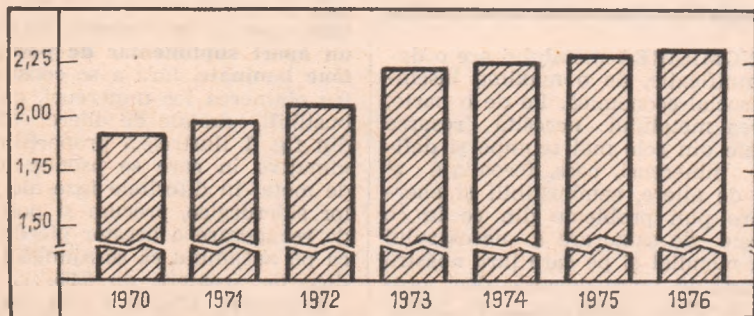
Și realizările obținute în ultimul trimestru al anului trecut sînt evident superioare celor din aceeași perioadă din anul 1975, ceea ce evidențiază preocupările deosebite ale colectivelor de muncitori și tehnicieni din întreprinderile constructoare de mașini, precum și efectele pozitive ale programelor în curs de aplicare.

Deși pe ansamblu, rezultatele sînt de natură să evidențieze o tendință de

Gh. OLTEANU
H. PINCAS

Comitetul de Stat al Planificării

(Continuare în pag. 10)

Evoluția coeficientului de schimburi în întreprinderi cu profil de construcții de mașini

Nivelul CONSUMURILOR SPECIFICE și costurile de producție (1)

Cum și prin ce metode acționăm pentru economisirea materiilor prime, combustibilului și energiei electrice

Ampla acțiune ce se desfășoară în întreaga economie națională pentru sporirea accentuată a eficienței economice, pentru micșorarea substanțială a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs, necesită perfecționarea continuă a activității de normare a consumurilor, în scopul reducerii continue a acestora. „Este necesar să acționăm în așa fel încât introducerea de normative și norme de consum, de standarde să devină nu o frână — cum s-a întâmplat, din păcate, până acum — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976 — ci un stimulente pentru perfecționarea continuă a activității economice. Normele, normativele, standardele stabilite au rolul de a stimula continuu găsirea căilor de reducere a consumurilor și cheltuielilor materiale, de perfecționare tehnică și calitativă a producției materiale și, pe această bază, de creștere a eficienței economice“.

Practica arată că existența unor norme de consumuri specifice fundamentate pe criterii tehnico-științifice constituie un puternic factor de stimulare a colectivului de muncă din întreprinderi pentru micșorarea lor continuă, pentru realizarea fiecărui pro-

ductus la costuri cât mai reduse. Firește, normele de consum nu pot fi stabilite odată pentru totdeauna; ele trebuie îmbunătățite în funcție de perfecționarea metodelor de muncă, de promovarea tehnologiilor avansate, de utilitatea tehnică, de calitatea superioară a materiilor prime, de creșterea gradului de calificare a cadrelor.

În condițiile specifice ale acestui an, când se cer mobilizate la maximum toate posibilitățile existente pentru a se înlătura grabnic urmările cutremurului, se cer depuse eforturi pe toate fronturile, se cere generalizată experiența înaintată, astfel încât fiecare gram de materie primă și combustibil să fie utilizat rațional, să fie înlăturată peste tot risipa. Iată pentru ce, reexaminarea critică a normelor de consum pe fiecare produs, punerea lor de acord cu progresul tehnic, cu noile condiții create prin organizarea științifică a producției și a muncii este o sarcină de mare însemnătate, a cărei îndeplinire va permite întreprinderilor, centralelor industriale să obțină rezultate economice tot mai bune, să sporească beneficiile și rentabilitatea, să contribuie astfel cât mai substanțial la creșterea venitului național al țării.

ESTE BINE CUNOSCUT faptul că asigurarea materiilor prime, a combustibililor, pune probleme din ce în ce mai dificile pe plan mondial, că prețurile acestora cresc susținut în ultimii ani. În aceste condiții, este evident că o dezvoltare eficientă, rațională, impune, ca o necesitate obiectivă, acele alternative ale creșterii care conduc la un înalt grad de valorificare a materiei prime, ta economisirea cea mai strictă a resurselor materiale. Un singur calcul exemplificativ este elocvent: dacă producția industrială a anului 1980 s-ar realiza cu consumurile specifice de combustibili ale anului 1975, ar fi necesar un import suplimentar de circa 17-20 mil. tone țigeti pe an, cifră care vorbește de la sine.

Dar, în afară de acest element, deosebit de mare importanță, ceea ce cîntărește decisiv în balanța eficienței reducerii consumurilor materiale este faptul că aceasta este calea principală, hotărîtoare, a sporirii mai rapide a venitului național, a creșterii pe această bază a nivelului de viață al poporului. **O reducere cu numai un procent a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social total echivalcăză, la nivelul anului 1980, cu un venit național suplimentar de circa 600 lei pe locuitor.**

Este firesc, deci, ca sarcinile și obiectivele stabilite în cincinalul revoluției tehnico-științifice în domeniul economisirii resurselor materiale, deci și a celor ce trebuie îndeplinite în anul 1977 se plasează la un nivel calitativ diferit de ceea ce s-a realizat pînă în prezent. Dacă în ultimii ani, la metal,

combustibili, energie și la alte resurse materiale de bază, diminuarea anuală a consumurilor specifice se situa la 1,5-3,5 la sută, pentru anul 1977 aceste sarcini sînt de 8-12 la sută, ceea ce impune abordarea de pe poziții și cu metode radical diferite a căilor și soluțiilor de înfăptuire practică a prevederilor de plan în acest domeniu.

Din complexul de probleme ce stau în fața cadrelor din economie, ies în relief, cu pregnanță deosebită, sarcinile și măsurile ce se impun pentru economisirea metalelor feroase și neferoase, a combustibililor și energiei, a materialelor lemnoase și de construcții, a materiilor prime pentru industria chimică și ușoară, care dețin ponderea cea mai mare în cheltuielile materiale totale.

Redimensionarea consumurilor

ECONOMISIREA metalului are o dublă semnificație, de o maximă însemnătate social-economică. Pe de o parte, obținerea metalului necesită resurse materiale din cele mai scumpe și deficiente: minereuri, coals, feroaliaje și metale de aliere, combustibili și energie, care pun probleme din ce în ce mai grele de asigurare a necesarului pe plan mondial și pe care țara noastră le importă în mare măsură; deci, economia de metal echivalcăză, în ultimă instanță, cu o diminuare a efortului valutar. Pe de altă parte, metalul este

unul din elementele cele mai importante ale creșterii în ritm susținut a economiei; în aceste condiții, **orică tonă de metal economisită reprezintă o resursă care permite să se producă suplimentar mașini și utilaje, să se realizeze noi obiective de investiții.**

Reducerea consumurilor specifice de metal, creșterea gradului de valorificare a acestuia, acoperă o arie vastă de domenii de acțiune, de căi și soluții tehnologice, constructive, organizatorice. Pe drept cuvînt se poate spune că economisirea metalului începe de cînd acesta este încă minereu și se termină cînd ajunge fier vechi. În procesele de producție metalurgică, problema fundamentală în ce privește economisirea metalului o constituie **creșterea indicelui de scoatere a laminatelor din oțelul lingou**, proporția în care, dintr-o tonă de oțel, rezultă laminat și alte produse finite. Industria metalurgică are sarcina de a atinge în anul 1977 indicile de scoatere prevăzute pentru anul 1980, ceea ce echivalcăză, de fapt, cu un aport suplimentar de peste 500 000 tone laminat, fără a se consuma pentru obținerea lor minereuri, coals, combustibili, metale de aliere. Diagrama din fig. 1 ilustrează proporțiile aproximative în care se produc pierderile de metal în diferitele faze ale proceselor siderurgice, precum și posibilitățile de recuperare a acestor pierderi, astfel ca pe ansamblu să se ajungă la un indice de scoatere de 0,85.

Analizele efectuate de colectivul de specialiști din combinatele și întreprinderile siderurgice, din institutul

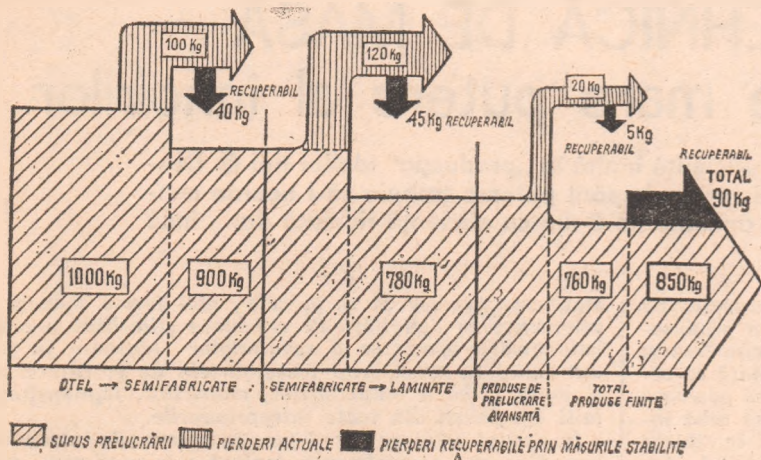

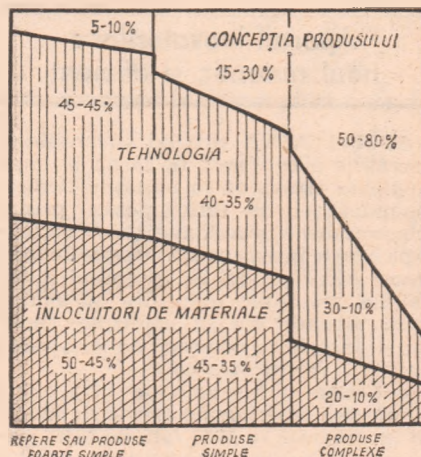
Fig. 1. Pierderile de metal în diferite faze și posibilități de recuperare

privește grosimea, respectiv dimensiunile în secțiune, problemă ce ține de domeniul tehnologiei de laminare sau de tragere;

● livrarea la dimensiuni fixe sau multiple, astfel încât să se evite pierderile prin debitare la consumatori.

Livrarea metalului, sau a oricărui material, la dimensiuni peste cele prescrise prin STAS constituie de fapt, în adevăratul sens al cuvântului, resurse materiale pierdute și nerecuperabile, muncă socială irosită în toate fazele de prelucrare. Or, în numeroase cazuri, grosimea pereților țevilor, a tablei, dimensiunile transversale ale profilelor laminate depășesc cu 0,5—5 mm și chiar mai mult limitele superioare ale toleranțelor standardizate. Numai în industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalului se consumă suplimentar, în mod nejustificat, din această cauză, un surplus de circa 1%

Fig 2. Participarea diferitelor faze la reducerea consumurilor

metal. Este, deci, pe deplin justificată cerința de a se acționa mult mai energetic în toate unitățile producătoare, pentru un control riguros al tehnologiilor de producție, reglarea atentă a parametrilor de lucru al laminatoarelor, folosirea unor cilindri de laminare calibrați corespunzător și efectuarea de verificări sistematice a greutateii unitate a produselor, astfel încât să nu se admită fabricarea și livrarea de produse supragabaritice.

Desigur, la aceasta se adaugă cerința ca organele competente de planificare să treacă la aplicarea măsurii de a se planifica și valorifica produsele metalurgice nu în tone, ci în unități de măsură legate de utilitate: lungime sau, după caz, suprafață.

Tehnologia și concepția produselor

ECONOMIA NAȚIONALĂ utilizează anual 7—8 mil. tone metale feroase și neferoase, din care în produsele finite se regăsesc circa 75—80%. În procesele de fabricație consumatoare de metal sînt trei principale căi de acțiune pentru reducerea consumurilor: tehnologia, înlocuitorii și concepția produsului.

Mircea PIRJOL

(Continuare în pag. 12)

plan mondial relevă că prin folosirea procedeei de tratament sub vid a oțelului, sub pat de zgură sau cu jet de electroni, se obțin creșteri substanțiale ale gradului de scoatere, care ajung la 6-10 la sută. De asemenea, se reduc segregările și retasurile prin utilizarea unor lingotiere cu o geometrie îmbunătățită, ca și prin folosirea maselotelor pentru plăci termogene, diminuarea pierderilor de oțel fiind de 1,5-2 la sută. La aceasta se adaugă și alte măsuri, care acționează în același sens, dintre care sînt de menționat, îndeosebi, generalizarea barbitării cu argon a oxigenului în oală, dotarea oalelor de turnare cu dispozitive de închidere tip sarter și altele.

Reduceri importante ale pierderilor de metal, de ordinul a 40—50 kg/tona de oțel lingouri, sînt posibile și în fazele ulterioare de prelucrare siderurgică. În această direcție este aplicabilă o gamă foarte largă de măsuri, începînd cu controlul exigent al regimului de încălzire din laminare, verificarea strictă, inclusiv prin detectare gama-scopică, a șutării blumurilor și șleburilor, relaminarea blumurilor răcite pe flux, utilizarea țagelilor-rebut pentru reglarea laminarelor și altele, care concură la creșterea recuperării metalului în produse finite utilizabile. Esențial în această etapă, este ca măsurile concrete stabilite pe fiecare uzină să fie aplicate în cel mai scurt termen, să se generalizeze în toate unitățile experiența pozitivă cîștigată, întrucît fiecare din aceste soluții reprezintă economii anuale de mii de tone metal.

Rezerve potențiale de economisire a metalului pot și trebuie valorificate prin măsuri în ce privește livrarea profilelor, tablei, țevilor, în concordanță cu cerințele consumului. În acest sens se pun două categorii de probleme:

● respectarea strictă a limitelor de toleranță stabilite prin standarde în ce

Volumul pierderilor de metal la debitare în unele întreprinderi

Tablel nr. 1

Întreprinderea	Pierderi la debitare	Pondere pierderilor la debitare în total pierderi (%)
Întreprinderea de mașini agricole Craiova; Întreprinderea de motoare electrice Pitești; Întreprinderea de mașini grele București	200—220 kg/t	55% — 75%
Întreprinderea de vagoane Arad, Întreprinderea „Vulcan” — București, Întreprinderea „Progresul”, „Brăila”; Întreprinderea autocamioane Brașov	150 kg/t 100—110 kg/t	55% — 65% 35% — 45%

CREAȚIA TEHNICĂ DE MASĂ — un generator de mare putere al innoirilor

● Evoluții dinamice și eficiență înaltă în „producția” ideilor noi ● Despre modelele de referință și sprijinul sporit pe care trebuie să-l acorde centrala industrială ● Invenții aplicate de 5 ani cu eficiență ridicată dar... încă neavizate.

A DEVENIT axiomatic faptul că întreprinderea modernă nu poate fi concepută fără o permanentă innoire a produselor și tehnologiilor. În acest proces vital pentru eficiență și competitivitate, creația tehnică de masă este chemată să realizeze prin forțe proprii aflarea și dezvoltarea ideilor, să găsească resursele de inteligență necesare pentru ca noul să aibă într-o măsură mai mare proveniență autohtonă și să se situeze la cei mai buni parametri obținuți pe plan mondial. Așa cum sublinia secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu, la ședința comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de

stat, este necesar să se ia cele mai ferme măsuri pentru intensificarea activității de cercetare științifică precum și valorificării operative a rezultatelor obținute în practică antrenând în acest scop toate forțele de cercetare, precum și masa largă a muncitorilor, maistrilor, inginerilor, celorlalți specialiști din toate întreprinderile.

În efortul uriaș pe care-l face în aceste zile întregul nostru popor pentru normalizarea deplină a întregii vieți economice și sociale, pentru îndeplinirea exemplară și depășirea prevederilor de plan, inventatorul și inovatorul se înscriu cu aportul considerabil al creativității organizate, individuale și colective, cu forța regeneratoare a noului.

Aportul inovatorilor : noul autentic și eficient

ACTIVITATEA privind invențiile și inovațiile a cunoscut, de la an la an, o amploare crescândă în unitățile Centralei industriale de echipamente pentru telecomunicații și automatizări. Creșterile pe care le înregistrează o serie de indicatori caracteristici la începutul cincinalului revoluției științifice și tehnice (vezi tabelul) vin să confirme acest lucru. În cele ce urmează ne vom referi doar la câteva aspecte :

● Creșterea (de aproape două ori) a numărului cererilor de brevet de invenții înregistrate în 1976 față de 1975, precum și înmulțirea inovațiilor, demonstrează o mobilizare sporită a potențialului creativ din întreprinderile respective, o „productivitate” ridicată de idei noi a colectivelor de oameni ai muncii din acest sector.

Pentru stimularea producerii ideilor noi în proporții de masă, creativitatea muncitorilor a fost mobilizată prin intermediul sporirii numărului de cercuri ale inovatorilor. La întreprinderea „Electroaparataj”, de pildă, dacă la sfârșitul anului 1976 exista doar un cerc al inovatorilor, în 1977 numărul lor a sporit la 6, amplificându-se considerabil și rolul acestora în dirijarea creativității spre necesitățile prioritare ale producției. Activitatea creatoare comună și unirea eforturilor de inovare a muncitorilor cu cele ale inginerilor și tehnicienilor s-a realizat prin înființarea, în întreprinderile centralei a unor colective mixte menite să se ocupe de rezolvarea tuturor temelor din planul orientativ de invenții și inovații.

Măsurile adoptate pentru stimularea creației tehnice de masă au urmărit să asigure și o materializare rapidă și eficientă a noilor idei. Pentru aceasta, invențiile și inovațiile efectuate au fost introduse în planurile tehnice ale întreprinderilor, pentru ca înfăptuirea lor la termen să devină obligatorie.

● În numeroase unități economice („Electromagnetica”, „Automatica”, „Întreprinderea de aparataj electric Titu”) creșterile cantitative ale numărului de invenții și inovații au fost însoțite de sporuri substanțiale ale eficienței, ale economiilor materiale și de forță de muncă obținute ca urmare a materiali-

zării lor, care s-au ridicat, în 1976, pe întreaga centrală, la circa 4,4 milioane lei. Transformată într-o largă mișcare de masă și la întreprinderea „Electroaparataj” din București, creativitatea tehnică aduce o contribuție prețioasă la realizarea unor obiective majore ale sporirii eficienței : noi soluții de înlocuire a metalului cu masă plastică (1 500 t în 1977) ; tehnologii originale prelungesc durata de viață a acestora de circa 10 ori etc.

● Dezvoltarea și eficiența ridicată a creativității maselor de oameni ai muncii au adus o contribuție directă la realizarea integrală și depășirea prevederilor din planul tehnic în multe întreprinderi. Aceasta a făcut posibil ca, în primele luni ale anului planul tehnic pe ansamblul centralei să fie îndeplinit în bune condițiuni. În aceeași măsură, preocuparea privind dotarea prin forțe proprii cu mașini și utilaje necesare modernizării procesului de producție a fost beneficiara directă a fluxului bogat de idei noi. Pe baza soluțiilor originale furnizate, nu numai că au fost construite, într-un număr mare de unități economice, noi instalații și agregate care au dat un curs modern fluxului de producție, economisindu-se însemnate fonduri valutare, ci, au fost realizate și un mare număr de dispozitive care au condus la creșterea gradului de utilizare a mijloacelor fixe din dotare, la mai buna utilizare a timpului de lucru.

Implicații și explicații pe traseul: potențial creativ — valorificare

CU TOATE rezultatele bune semnificate, analiza eficienței și a contribuției mișcării de masă a inventatorilor și inovatorilor la rezolvarea problemelor ridicate de continua modernizare a producției în întreprinderile respective a relevat faptul că însemnatele rezerve ale potențialului tehnic creativ sînt departe de a fi valorificate în grad înalt. Studiul atent al mediului industrial în care își desfășoară activitatea inovatorii a permis evidențierea unor acțiuni necesare pentru a spori preocupările și eficiența în domeniul „descoperirii” noului și al aplicării sale operative în producție, în vederea creșterii dimensiunilor și calității creativității tehnice de masă.

Confirmarea noutății și economicității — declanșatorul și acceleratorul avizelor

DEOARECE în scurtarea drumului de la idee la produs nou este vital interesată întreaga economie națională, devine deosebit de important ca toți factorii care participă la acest proces să-și perfecționeze continuu activitatea și modul în care colaborează. În această ordine de idei, analiza efectuată a pus în lumină faptul că se cer operativ înlăturare greutățile care apar în obținerea la vreme — de la întreprinderile de profil — a negațiilor necesare la documentația privind invențiile obținute. La întreprinderea de elemente pentru automatizări, la invenții efectuate în luna iunie din 1976, autorii, deși au obținut aviz de noutate de la întreprinderile de profil (Întreprinderea „Aversa”, cele producătoare de garnituri de cauciuc etc.), nu au primit pînă în prezent negație că un asemenea ansamblu s-ar afla în nomenclatorul lor de fabricație, fără de care nu pot întocmi documentația completă. Fără a diminua exigența, producătorii de profil trebuie să se pronunțe clar și mult mai repede dacă respectiva idee nu face parte din nomenclatorul lor de fabricație și, deci, este noutate, iar în caz afirmativ să acorde în cel mai scurt timp negațiile.

De asemenea, tot pentru scurtarea perioadei de elaborare a documentației, la întreprinderea „Electroaparataj” specialiștii au subliniat necesitatea ca Centrala industrială să acorde un sprijin sporit întreprinderilor în procurarea modelelor de aparate de referință, absolut necesare pentru comparație — într-o gamă largă și reprezentativă — atunci cînd se inventează un nou aparat. Existența în toate cazurile a unor asemenea jaloane de referință poate stimula, evident, realizarea produselor noi cu parametri situați la nivelul celor mai bune performanțe pe plan mondial

Operativitate și exigență, două componente care nu se exclud

PE întreaga filieră parcursă de documentația apare necesară o spo-

re și mai substanțială a operativității care se efectuează avizările privind invențiile și aceasta deoarece analiza noastră a evidențiat faptul că au mai existat unele cazuri (la „Electromagnetica”, de pildă) în care din totalul ideilor noi emise în 1976 un procent însemnat era încă menținut pe fișiera acordurilor și aprobărilor. Desigur, reșterea operativității în avizare nu trebuie să însemne în nici un caz un abat la exigența înaltă cu care se cere realizată orice idee nouă de către carele de specialitate.

Tot atât de adevărat rămâne însă și faptul că o asemenea acțiune este de stringentă actualitate, cu atât mai mult cu cât în întreprinderile analizate mai există încă unele invenții valoroase care deși se aplică în producție, nu au încă parcursă în totalitate filiera probărilor la documentația tehnico-economică. Deși astfel de cazuri nu reprezintă o majoritate, rămâne valabil faptul că operativitatea în avizare se cere mult sporită.

Un sprijinul inovatorilor, pentru o documentație completă

Fără îndoială, așa cum remarcăm și cu alt prilej (vezi R.E. 8/1977, pag. 9), o contribuție însemnată în direcția creșterii operativității în avizare poate să aducă eliminarea unor activități paralele sau care se suprapun din filiera complexă a acordurilor și aprobărilor. Analiza noastră a relevat însă că întirzierile în avizare se datoresc, nu în puține cazuri, și faptului că **autorii invențiilor sau ai inovațiilor întocmesc incomplet documentația necesară.** De aici, o evidentă pierdere de timp cu cereri de completare a documentațiilor, explicații, adrese, note, o circulație a hîrtilor care poate fi de la început evitată. Pentru a veni în sprijinul autorilor noilor idei, cei ce se ocupă de stimularea creației tehnice de masă în întreprinderi ar putea — alături de alte experiențe bune — să generalizeze practica de a elabora formulare tip în care să fie trecute — fără omisiune — toate condițiile pe care trebuie să le întrunească documentația,

Evoluția unor indicatori caracteristici pentru creația tehnică în cadrul Centralei industriale de echipamente pentru telecomunicații și automatizări.

Indicatori	invenții	
	Creșteri în 1976 față de 1975 (în %)	
Numărul de cereri de brevet înregistrate	75	
Numărul total de invenții existent la sfîrșitul perioadei	27	
Volumul economiilor post calculate la invențiile aplicate (în mii lei în 1976)	4370	
Cheltuieli de aplicare (în mii lei în 1976)	149	

astfel încît să nu întîmpine, din acest punct de vedere, greutăți la avizare.

Atragere sporită a muncitorilor în procesul de creație.

Investigațiile întreprinse au evidențiat că, în unele întreprinderi, în condițiile creșterii numărului total al inovatorilor, în valori absolute, s-au produs unele modificări în structura masei de inovatori. La întreprinderea de elemente pentru automatizări, de pildă, dacă pînă în anul 1974 ponderea majoritară în structura masei de inventatori și inovatori o aveau muncitorii, în anul 1976 această pondere este în scădere, sporind numărul inginerilor și tehnicienilor. Deoarece astfel de modificări au mai fost semnalate și în alte unități economice, se cere acționat energetic, pe multiple planuri, pentru ca, în cel mai scurt timp, potențialul creativ al muncitorilor să fie valorificat într-o măsură considerabil sporită față de prezent, la adevăratele sale dimensiuni. În fața exigențelor tehnice sporite actuale față de noile idei, factorii responsabili din întreprinderi trebuie să acționeze în așa fel încît să valorifice mai amplu și să stimuleze creația tehnică la muncitorii cu înaltă calificare prin policalificarea, atragerea lor în cercuri ale inovatorilor etc., în paralel cu permanenta preocupare pentru ridicarea cunoștințelor profesionale ale celor cu calificare mai scăzută.

Desemnarea titularilor de brevet — în conformitate cu specificul fabricației

În fine, pentru creșterea operativității pe traseul idee-produs nou, desemnarea titularului de invenție ar trebui astfel efectuată încît noul produs să fie în deplină concordanță cu specificul fabricației acestuia. Cu toate că problema pare de la sine înțeleasă, trebuie arătat că au existat destule cazuri cînd, unele întreprinderi (cea de elemente pentru automatizări, de pildă) au fost desemnate ca titular pentru o serie de produse care nu se încadrau în profilul lor de fabricație, cu toate consecințele previzibile ce decurg de aici. Pentru a elimina un astfel de neajuns, pentru a nu compromite o idee valoroasă care, materializată la un loc de muncă cu profil adecvat, poate aduce beneficii de milioane de lei, desemnarea trebuie să fie responsabilă.

Îată, deci, că în acțiunea de dezvoltare a creației tehnice de masă, alături de rezultate bune, există însemnate rezerve insuficient folosite. Atragerea lor operativă în circuitul producției trebuie să reprezinte în fiecare întreprindere o preocupare prioritară, care să permită satisfacerea eficientă a cerințelor în continuă diversificare ale beneficiarilor, creșterea competitivității produselor românești.

Bogdan PĂDURE

Capacitățile de producție

(Urmare din pag. 7)

creștere a coeficientului de schimburi nivelul acestuia se află încă sub prevederi (2,5). Și aceasta întrucît există încă destule întreprinderi unde coeficientul numărului de schimburi se situează cu mult sub media pe industrie. Astfel, în perioada amintită întreprinderea de mașini-unelte speciale Iași a realizat un coeficient de schimburi de numai 1,26, întreprinderea de piese turnate Băilești de 1,38, întreprinderea „Romlux”-Tirgoviște de 1,53, întreprinderea de utilaje și piese de schimb Botoșani de 1,70 etc.

O asemenea statistică evidențiază marile rezerve de care întreprinderile citate — și nu numai ele de altfel — dispun în creșterea producției pe seama factorilor extensivi, a folosirii la maximum a fondului de timp disponibil planificat al mașinilor-unelte. La astfel de întreprinderi trebuie luate cele mai urgente măsuri pentru intrarea în normal la nivelul regimului de lucru planificat.

O altă latură a utilizării depline a capacităților de producție o constituie

folosirea integrală a suprafețelor. Analizele efectuate în toamna anului trecut la un număr de peste 1.200 întreprinderi industriale privind modul de utilizare a suprafețelor de producție au scos în evidență faptul că se poate disponibiliza în scopuri productive, o suprafață de peste 1,2 milioane mp, suprafețe disponibile mai mari localizîndu-se la întreprinderile ministerelor industriei metalurgice (circa 150 mii mp), industriei construcțiilor de mașini (440 mii mp), industriei chimice (140 mii mp), economiei forestiere și materialelor de construcții (130 mii mp) industriei ușoare (110 mii mp).

Analiza preliminară, întreprinsă de unitățile industriale, de centrale, ministere și organe de sinteză, a condus la concluzii de semnificație majoră pentru economie. Astfel, circa 25% din suprafața s-a putut deja include spre valorificare în documentațiile tehnice în curs de elaborare la institutele de proiectări; peste 36% se prevede a se destina acțiunii de reducere a investițiilor în anii cincinalului, iar pentru circa 31% din suprafață s-au formulat pro-

puneri pentru obținerea de producții suplimentare.

Toate acestea constituie date preliminare aflate în curs de analiză și definiție la ministerele economice, care împreună cu centralele și unitățile industriale elaborează propuneri de soluționare a tuturor aspectelor legate de utilizarea deplină, cu eficiență maximă a suprafețelor disponibile. Fără îndoială că nivelul ridicat de înzestrare tehnică a ramurilor industriei, preocupările pentru modernizarea tehnologiilor de fabricație, introducerea în sfera producției materiale de celor mai noi cereri ale științei și tehnicii, permanenta preocupare pentru calificarea superioară a muncitorilor și cadrelor de specialiști, constituie premise importante care facilitează utilizarea superioară a întregului potențial productiv.

**Planuri de măsuri :
rigurozitate în concepție,
eficiență în îndeplinire**

O ALTĂ CHESTIUNE acum. În fiecare an, cu prilejul înregistrării mării

CONSUMURILE SPECIFICE

(Urmare din pag. 9)

Rolul și ponderea fiecăruia din acești factori diferă, în limite relativ largi, în funcție de natura, destinația și îndeosebi, de complexitatea produselor, subansamblelor sau reperelor produse. Diagrama din figura 2 schițează, orientativ, proporția în care diferitele direcții de acțiune participă la reducerea consumurilor, în raport cu gradul de complexitate al produsului. Rezultă că, la un reper sau produs simplu, reducerea consumului de metal se poate face, în principal, pe calea substituției cu alt material și/sau prin perfecționarea tehnologiei; la un produs complex, la a cărui realizare participă un număr important de repere, rolul decisiv în diminuarea consumurilor revine concepției de ansamblu a produsului.

Referindu-ne, în primul rând, la **tehnologii**, trebuie pornit de la constatarea că încă din faza premergătoare prelucrării propriu-zise, la debitare, este localizată o mare parte a pierderilor de metal. O analiză efectuată în construcția de mașini relevă măsura în care se localizează aceste pierderi în faza de debitare în diferite întreprinderi, alese exemplificativ și care pot fi grupate astfel (tabelul nr. 1).

Punerea în valoare a resurselor materiale însemnate ce se irosesc în prezent ca deșeuri metalice date spre rețopire necesită, desigur, și unele măsuri diferențiate în funcție de specificul fiecărei întreprinderi, dar în mod cert sînt confirmate de viață cîteva soluții de largă aplicabilitate, a căror generalizare se impune în cel mai scurt termen :

- inventarierea în fiecare întreprindere a capetelor, fișilor, resturilor ce rezultă în mod sistematic

mii capacităților de producție, colectivele din întreprinderi identifică noi rezerve potențiale de care dispune fiecare secție, sector și întreprindere în ansamblu. **Planurile de măsuri** care se elaborează astfel asigură, în bună parte, valorificarea acestor rezerve, ceea ce conduce la obținerea unor însemnate producții suplimentare.

Lucrările de evaluare a potențialului productiv din acest an, de exemplu, au evidențiat în numeroase întreprinderi locuri înguste la nivelul verigilor de producție, ceea ce conduce implicit și la neutilizarea completă a capacității unor utilaje de bază. Prin eliminarea acestor locuri înguste, proces care prezintă o deosebită eficiență pentru economia națională, s-ar putea obține o creștere a volumului producției cu circa 3—4 miliarde lei/an. Numai la întreprinderile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, de exemplu, prin aplicarea unor măsuri hotărîte de lichidare a locurilor înguste, producția ar putea crește anual cu circa 700—800 milioane lei (îndeosebi la piese turnate din oțel, la piese forjate și matrițate, la mașini

în procesul de debitare și elaborarea albumului de deșeuri reutilizabile, cu caracteristicile calitative și dimensionale ale fiecăruia ;

- organizarea gospodăririi și gestiunii deșeurilor revalorificabile în fiecare secție de debitare ; elaborarea de materiale noi să nu se facă decît după ce gestiunea de deșeuri reutilizabile a avizat că nu poate livra materialul respectiv din stoc ;

- sortimentele ce nu își găsesc utilizare în întreprinderea respectivă să fie redistribuite altor unități, folosind în acest scop expozițiile de deșeuri, pe formate și calități, ce pot fi organizate fie în întreprindere, fie pe județ.

Este util în acest sens, ca folosind experiența pozitivă a județului Brașov, unde s-a organizat o asemenea expoziție, la care au fost invitate toate întreprinderile și s-au stabilit concret o serie de soluții de valorificare a acestor deșeuri, să se inițieze astfel de acțiuni în toate județele. De asemenea, ar fi necesar ca ministerele economice, cu sprijinul Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, să asigure și recirculării între județe, la acele deșeuri reutilizabile care nu își găsesc întrebuințare în unitățile din județ. Cît de importantă este această acțiune poate fi ilustrat cu un exemplu : dacă întreprinderea de mașini agricole „7 Noiembrie” din Craiova trece la valorificarea a circa 50% din cantitățile rezultate în prezent ca scurtături, resturi, fișii de la debitare, coeficientul de utilizare a metalului pe această întreprindere ar crește de la 0,74 la 0,84, reducîndu-se proporțional cheltuielile materiale legate de consumul de metal.

și utilaje pentru industria metalurgică etc.).

Acțiunea de identificare și asigurare a măsurilor necesare pentru eliminarea locurilor înguste trebuie să constituie o activitate majoră a conducerilor întreprinderilor și centralelor industriale, ținînd seama de faptul că fondurile necesare pentru asemenea lucrări, volumul și durata de execuție sînt incomparabil mai reduse față de efortul financiar, material și uman care ar trebui făcut pentru construirea unor capacități noi. Fără îndoială că în această direcție apare oportună și asigurarea unor cooperări cu alte întreprinderi prin preluarea în fabricație a unor repere, piese sau subansamble care să asigure valorificarea excedentelor de capacitate.

O altă cauză majoră care limitează mai buna utilizare a capacităților de producție, respectiv obținerea unor producții superioare, o constituie **desele opriri, așa zis accidentale**. În realitate, asemenea stagnări sînt datorate unor cauze bine cunoscute și față de care conducerile unor întreprinderi dau dovadă de o inexplicabilă îngăduință.

În privința tehnologiilor propriu-zis desigur că sînt numeroase soluții aplicate în unele din întreprinderile noastre, care conduc la economii însemnate de metale feroase și neferoase, precum și alte materiale. În momentul de față atenția principală ar trebui concentrată asupra **sectoarelor calde de prelucrare a metalului**, căci aici sînt localizate pierderile cele mai mari din întreg lanțul tehnologic de prelucrare a metalului.

În acest context, nu ar fi cu nimic exagerată afirmația că, în anul 1977, ar trebui să se realizeze pasul decisiv prin care, în fiecare secție și atelier de producție la cald să se revadă, pe fiecare fază și pe fiecare reper produs, toate căile de a reduce pierderile de metal și rebuturile. Este imperios necesar să se lucreze analitic, la amănunt, efectul înd cîntăriri repetate, pe reper, în diferite variante de tehnologie, pînă să ajunge la adaosuri și pierderi minime așa cum s-a procedat, cu bune rezultate, într-o serie de unități, dintre care este de menționat întreprinderea „Tractorul”-Brașov și altele. Desigur că, în același timp, trebuie acționat și în direcția eliminării tehnologiilor ocolite, a prelucrării în 1—2 faze a reperelor, acelerînd promovarea tehnologiilor fără pierderi sau cu pierderi mici, cum sînt extruderea, fabricarea de piese din pulberi sinterizate precum și aplicarea altor tehnologii care asigură obținerea de repere foarte apropiate sau direct la cotele finale.

Planul pe anul 1977 prevede sarcini deosebite în ce privește înnoirea și modernizarea produselor, ca o cale din cele mai importante de economisire a metalului, a celorlalte materii prime și materiale. De asemenea, un obiectiv central al planului îl constituie economisirea într-o porțiune mult mai accentuată decît în trecut, a combustibililor și energiei, probleme ce vor fi abordate într-un număr viitor al revistei.

De cele mai multe ori cauza principală a numărului mare de stagnări în producție decurge din slaba preocupare a compartimentului mecanicului șef — nu întotdeauna înzestrat cu cadrele cele mai bine pregătite din întreprindere — de a asigura o întreținere corespunzătoare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, o pregătire corespunzătoare a reparațiilor și reviziilor planificate, de a asigura din timp piesele de schimb necesare. Se mai întîlnesc și situații în care unele întreprinderi încearcă să recupereze rămîinerile în urmă prin amînarea executării reparațiilor planificate, ceea ce duce la suprasolicitarea utilajelor, și implicit la creșterea numărului orelor de opriri accidentale.

Cele arătate relevă limpede că pentru punerea în valoare a tuturor rezervelor de producție este necesar ca comitetele și consiliile oamenilor muncii din întreprinderi și centrale industriale să elaboreze programe concrete de măsuri pentru fiecare utilaj, atelier, sector sau secție de producție în parte, prevăzînd termene și responsabilități concrete, pe oameni, pentru aducerea la îndeplinire a tuturor măsurilor propuse.

CONSTRUCȚII

trainice, funcționale, de înaltă calitate

O MARE PARTE din volumul total al investițiilor se realizează sub formă de construcții; continua înnoire, extindere și îmbunătățire a mediului construit în care omul trăiește și muncește, în care el își desfășoară toate activitățile constituie o coordonată esențială a dezvoltării economico-sociale a țării, a nivelului de trai, un obiectiv prioritar al politicii partidului și statului nostru, o problemă de interes major pentru întregul popor.

Date fiind uriașele resurse financiare, materiale și umane ce trebuie mobilizate pentru înfăptuirea vastului program de construcții (cuprinzând, în acest cîminal, execuția și darea în funcțiune a circa 2 700 de capacități industriale și agrozootehnice mai importante, a aproape un milion de locuințe, a unui mare număr de alte obiective), capătă o deosebită însemnătate garantarea unor efecte economice și sociale maxime ale acestor eforturi. De aceea, imperativul realizării unor construcții durabile cu o înaltă siguranță în exploatare și o bună funcționalitate al îmbunătățirii permanente a calității acestora capătă noi dimensiuni, cere o rezolvare complexă și exhaustivă, încadrată în cerințele și posibilitățile revoluției tehnico-științifice contemporane.

CALITATEA CONSTRUCȚIILOR — privită sub toate aceste aspecte — a constituit, în anii fărâșirii Socialismului, o preocupare constantă a partidului și statului nostru, a organelor de decizie ale ramurii, o mărturie a creșterii capacității profesionale a proiectanților și constructorilor. Recentul examen sever pe care l-a constituit cutremurul a confirmat calitatea arhitecților, proiectanților și constructorilor români, construcțiile noi comportîndu-se corespunzător; din aproape un milion de locuințe înălțate în ultimii 15 ani, doar cîteva blocuri n-au rezistat. Aceste cazuri izolate, ca și avarierea unor clădiri cu diferite alte destinații, s-au datorat unor deficiențe de proiectare, execuție și exploatare — a căror repetare trebuie prevenită cu strictețe.

După cum a indicat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „se impune îmbunătățirea întregii activități din domeniul arhitecturii și proiectării, perfecționarea muncii întreprinderilor de construcție, în vederea asigurării unor edificii în stare să răspundă tuturor necesităților și utilităților pentru care sint create și, totodată, care să prezinte garanția unei rezistențe și durabilități maxime. Aceasta impune creșterea răspunderii tuturor lucrătorilor din proiectare și construcții, întărirea controlului atît în procesul proiectării, cît și în desfășurarea activității de construcție, precum și creșterea exigențelor în recepționarea lucrărilor executate, a obiectivelor realizate“.

În acest scop, bazat pe o temeinică analiză, a fost elaborat proiectul de Lege privind asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor, care, după dezbaterile publice, urmează a fi supus spre legiferare Marii Adunări Naționale.

PROIECTUL noului act normativ se distinge prin următoarele elemente caracteristice, care marchează un progres substanțial față de actualele reglementări:

- **concepția integratoare asupra calității construcțiilor**, îmbinînd cerințele de rezistență, stabilitate, bună comportare în timp, durabilitate și siguranță în exploatare, funcționalitate, aspect arhitectural, încadrare în soluțiile de sistematizare, cu cele privind economicitatea, asigurarea unor tehnici de execuție de înaltă productivitate, raționalizarea consumurilor de materiale;

- **antrenarea responsabilității tuturor factorilor care participă la realizarea și exploatarea construcțiilor** — ministere, organe centrale și locale, unități de proiectare, cercetare și execuție, producători de materiale, beneficiari — pentru respectarea acestor cerințe;

- **stabilirea prin lege a condițiilor de bază ale calității pentru diferitele tipuri de construcții** (industriale, de locuințe, pentru activități cultural-educative, pentru ocrotirea sănătății, pentru comerț, agrozootehnice, hidrotehnice, pentru transporturi, tehnico-edilitare) — condiții ce se detaliază într-un sistem normativ unitar de standarde, norme tehnice și caiele de sarcini, obligatorii pentru toate unitățile care participă la proiectarea, executarea și exploatarea construcțiilor;

- **introducerea cu caracter obligatoriu a expertizării sau încercării pe model**, de către forul științific al ramurii a proiectelor pentru construcțiile unicate cu tehnicitate ridicată și de importanță deosebită, a tuturor proiectelor tip și a celor pentru construcțiile la care se aplică metode noi de proiectare și calcul;

- **importanța deosebită ce se acordă asigurării antisismice a construcțiilor** prevăzîndu-se măsuri care țin seama de învățămintele desprinse din cutremuru catastrofal din 4 martie a.c., de indicațiile și sarcinile date de către președintele țării cu prilejul acțiunilor de înaltă turare a urmărilor seismului, de reconstrucție. În acest sens este de reținut ca un element nou, și obligația beneficiarilor de a exploata construcțiile în condiții care să nu contravină modu-

lui de folosire avut în vedere la proiectare. (Notăm că, printr-un recent decret, s-au adus îmbunătățiri actualei zonări seismice a teritoriului țării, iar pînă în luna mai se va elabora o nouă zonare, pe baza analizelor și concluziilor trase din recentul cutremur);

- **creșterea obiectivității, autorității și exigenței controlului de calitate a construcțiilor** în toate etapele — proiectare, execuție, exploatare — pe fiecare fază, accentuarea rolului autocontrolului. Se prevede instituirea unui sistem unitar al Inspecției de stat în construcții, organizat pe plan central și județean. Compartimentele c.t.c. din unitățile de construcții-montaj urmează să capete o dublă subordonare — față de conducătorul unității și față de inspecțiile de specialitate din cadrul consiliilor județene de control muncitoresc al activității economice și sociale — și să fie investite cu dreptul de a opri executarea lucrărilor la care constată abateri de la proiecte și de la normele de calitate.

ODISPOZIȚIE de însemnătate deosebită pentru cunoașterea caracteristicilor construcției, ulterior dării ei în exploatare, o constituie aceea referitoare la instituirea „Cărții tehnice a construcției“, întocmită de beneficiar împreună cu proiectantul și executantul și cuprinzînd principalele date și documente privind concepția, realizarea, exploatarea, modificările ulterioare (care se pot face numai pe bază de proiect avizat corespunzător), urmărirea comportării în timp.

Constructorul și proiectantul vor răspunde pentru viciile ascunse ale construcției ivite într-un interval de 10 ani de la predare, precum și pe toată durata normată a acesteia, pentru viciile rezultate din neincadrarea în gradul de seismicitate aprobat.

În vederea stimulării eforturilor pentru realizarea construcțiilor la un înalt nivel calitativ, se prevede ca fiecare construcție să poarte o placă cu numele autorilor, iar anual să se decerneze — pe titulari, județe și genuri de obiective — titlul distinctiv de „Cea mai bună construcție a anului“.

Proiectul de lege, valorificînd o îndelungată experiență, propunerile mai echilibrate și mai noi făcute de numeroși specialiști, concluzii ale practicii din țară și de peste hotare, constituie o relementare unitară și completă într-un domeniu care interesează îndeaproape pe fiecare cetățean, întreaga economie națională, oferind premisele realizării unor construcții demne, din toate unctele de vedere, de epoca pe care o trăim, de viitorul luminos al patriei.

Dorin CONSTANTINESCU

În pregătirea Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole

● semnificații ● rezultate ● obiective

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE: C. A. P. BRAGADIRU

Integrarea ACTIVITĂȚILOR AGROINDUSTRIALE și consolidarea economico-organizatorică

DOCUMENTELE de partid trasează sarcina consolidării economico-organizatorice, în cel mai scurt timp, a tuturor cooperativelor agricole. Dezvoltarea producției agricole propriu-zise rămâne prima și cea mai importantă condiție a sporirii averii obștești. Totodată, prin valorificarea superioară a producției agricole, a produselor secundare și deșeurilor se realizează creșterea rapidă a potențialului economic al cooperativelor agricole, concomitent cu o mai bună satisfacere a cerințelor crescînde de consum în mediul rural. În cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27-28 decembrie 1976, tovarășul Nicolae Ceaușescu trasa consiliilor intercooperatiste sarcina de a trece hotărît „la dezvoltarea unor activități de prelucrare industrială sau de preindustrializare a producției agricole, precum și la alte activități cu caracter industrial, pentru a se asigura creșterea rapidă a forței economice a cooperativelor de pe cuprinsul fiecărui consiliu intercooperatist și, pe această bază, sporirea veniturilor membrilor cooperatori.”

Experiența C.A.P., Bragadiru — una din unitățile care au extins activitățile de preindustrializare și prelucrare industrială a produselor agricole și altor activități cu caracter industrial — pune în evidență atît modalitățile concrete, cît și rezultatele economice la care se poate ajunge prin dezvoltarea unor asemenea activități.

O relație optimizată : producția globală — producția marfă

COOPERATIVA agricolă de producție Bragadiru, situată în imediata apropiere a Capitalei, este una din unitățile economice cu resurse agricole de producție limitate (după suprafața de teren, face parte din categoria unităților mici ; la sfîrșitul anului 1976 cooperativa dispunea de 365 hectare de teren agricol, 400 de vaci cu lapte și 267 de oi).

În această situație, încă de la înființare (1960) cooperativa s-a orientat spre dezvoltarea activităților industriale și a prestărilor de servicii, ca o modalitate obiectivă de dezvoltare și consolidare economico-organizatorică, de utilizare mai completă a forței de muncă. De la început trebuie subliniat faptul că dezvoltarea activităților industriale nu a fost un act de conducere subiectiv, ci s-a impus ca o necesitate izvorîtă din situația economică concretă a unității și, de-a lungul timpului, s-a verificat în practică faptul că această orientare a corespuns pe deplin condițiilor sale specifice, fiind totodată armonizată de la început cu legile țării și cu posibilitățile pe care le oferă economia locală. (vezi și sinteza concluziilor dezbaterii organizate de Academia „Ștefan Gheorghiu” pe tema consolidării economico-organizatorice a cooperativelor agricole*) Dezvoltarea continuă a acestor activități a corespuns intereselor economice ale cooperativei și sub aspectul utilizării forței de muncă. În comună sînt mulți meseriași, datorită existenței pe teritoriul acesteia a 8 unități economice socialiste și apro-

pierii de municipiul București.

Orientarea agro-industrială a cooperativei a corespuns și cu evoluția obiectivă a agriculturii noastre socialiste, spre o economie de tip agro-industrial. Atrăgînd în circuitul economic, pe lîngă resursele agricole propriu-zise și resursele agro-industriale, C.A.P. Bragadiru**) a realizat în cincinalul 1971-1975, în medie anual peste 27 mil. lei producție globală, aproape 10 mil. lei producție netă și peste 5 mil. lei venit net; în 1976, consolidînd structurile sale de producție, cooperativa a realizat la aceeași producție globală, peste 16 mil. lei producție netă și peste 10 mil. lei venit net. Datorită proporției ridicate a producției-marfă și unui pronunțat caracter comercial imprimat economiei cooperativei, în 1976 încasările bănești au reprezentat circa 94% din producția globală realizată. Acest aspect este foarte important pentru toate cooperativele aflate în curs de consolidare. S-a verificat în practică că acele cooperative care nu au acordat atenție producției-marfă (de exemplu, au dezvoltat producția de furaje, care se înregistrează la consumul intern) nu au avut suficiente posibilități financiare pentru acoperirea cheltuielilor de producție, pentru retribuirea cooperativelor și pentru dezvoltarea susținută a averii obștești.

Astfel, în prezent, profilul de producție al cooperativei, după ponderea producției globale, este agro-industrial, în condiții în care producția agricolă nu a fost în nici un fel neglijată.

Caracterul strict specializat al profilului agricol — lapte, legume — în conformitate cu cerințele zonei preorășenești și cu condițiile de care dispune cooperativa, precum și caracterul complex, industrial-agrar al profilului ge-

neral al unității, reprezintă factorii principali care au contribuit la dezvoltarea continuă a C.A.P. din Bragadiru.

Cum s-au realizat 21 milioane de lei din activități industriale

CONSILIUL de conducere al cooperativei a așezat la baza dezvoltării activităților industriale următoarele obiective :

● să folosească cît mai complet forța de muncă calificată, aptă de muncă și pensionară, existentă pe raza comunei ;

● să dezvolte acele activități industriale care interesează unitățile socialiste de stat, în cooperare cu acestea. Pentru cooperativă, această formă de cooperare are următoarele avantaje: materia primă este asigurată la timp și de bună calitate ; se lucrează cu comenzi ferme, uneori pentru o perioadă lungă de timp ; desfacerea producției este asigurată ; această formă elimină contactele cu furnizorii de materii prime, care sînt cele mai complicate și greoaie pentru C.A.P. ; prezintă siguranță deplină în obținerea veniturilor planificate. Forma actuală de cooperare între cooperativă și unitățile industriale beneficiare prezintă o serie de avantaje și pentru acestea din urmă : realizarea unor produse mai ieftine (ca urmare a cheltuielilor de regie reduse existente în C.A.P.) și de bună calitate, executarea la timp a comenzilor, uneori cu posibilități de suplimentare peste cele planificate.

● să dezvolte activități industriale de mare importanță pentru economia națională, pe care le putem încadra în acțiunea de reciclare a deșeurilor. Acest grup de activități (care se dezvoltă vertiginos și pe plan mondial) se caracterizează printr-o mare eficiență economică și socială.

Pentru exemplificarea unora din activitățile dezvoltate în cadrul cooperativei menționăm :

— atelierul pentru prelucrarea deșeurilor minerale. Din această activitate cooperativa a realizat în 1976 venituri de 1686 mii de lei și beneficii de 475 mii de lei ;

— atelierul de confecții lavete (tesături din deșeuri). Din această activitate, prin care se valorifică deșeuri din industria textilă, s-a obținut în anul 1976 o producție de 253 mii de lei și un beneficiu de 51 mii de lei ;

● atelierul de confecționat perii, pensule și bidinele. Aici se valorifică părul și alte subproduse, care altfel s-ar pierde. Atelierul a realizat în 1976 o producție de 3 880 mii de lei și 776 mii de lei beneficii.

Rezultă, din cele prezentate mai sus, că așezarea preorășenească a cooperativelor a favorizat mult orientarea activității acestora spre un profil agro-industrial, în măsură să asigure sporirea veniturilor cooperativei și cooperativelor, dezvoltarea și consolidarea unității, concomitent cu valorificarea unor resurse secundare sau deșeuri.

Rezultatele orientării agro-industriale

ÎN condițiile în care producția de legume și lapte predomină în profilul agricol al unității din Bragadiru, dată fiind și insuficiența resurselor pentru asigurarea bazei furajere din producție proprie, extinderea activităților industriale a asigurat o dezvoltare puternică a bazei tehnico-materiale a cooperativei, fapt ce a impulsat însăși producția de legume și lapte. La sfârșitul anului 1976, cooperativa dispunea de cca. 11 mil. de lei fonduri fixe, revenind 3,01 milioane de lei la 100 ha. Fondul de dezvoltare al cooperativei a crescut anual, prin acumulări proprii de 23—49% din producția netă, cu mult peste prevederile statutare: în 1976 s-au repartizat la fondul de dezvoltare cca. 3 mil. lei, revenind 813 mii lei la 100 ha teren agricol. Din fondurile proprii, cooperativa a realizat un sistem local de irigații în valoare de 6 milioane de lei pentru dezvoltarea producției de legume și furaje.

Pe această bază a fost posibil să se obțină rezultate bune și în activitatea agricolă. În medie, anual, în perioada 1971—1976 s-a realizat o producție de 21 429 kg pe fiecare hectar cultivat cu legume, la tomate timpurii s-au realizat 43 050 kg/ha, la tomate de toamnă — 20 350 kg/ha, la culturile succesive — 24 909 kg/ha. Producția de lapte la 100 ha a fost de 388 mii de lei în 1976. De la un efectiv de 400 vaci, s-au obținut anul trecut 2256 litri pe cap de vacă (față de 2100 l, cât era planificat).

Dezvoltarea activităților agro-industriale a făcut să crească gradul de folosire a forței de muncă în tot timpul anului. În ultimii 6 ani, diferența dintre lunile cu cel mai mare și cel mai mic consum de muncă s-a redus considerabil, tocmai datorită dezvoltării activităților industriale. În 1975, spre exemplu, în lunile iulie și august s-au realizat, în medie, câte 11% din numărul total de norme de muncă, iar în lunile ianuarie și februarie — câte 5,5%. Dezvoltarea activităților industriale a permis să se folosească în aceste activități cca. 150 de pensionari cu multă

experiență — o forță de muncă valoroasă — care altfel ar fi rămas neutilizată. În conformitate cu legislația cooperatistă, în cooperativele agricole pensionarii de stat pot să lucreze în tot timpul anului, și nu numai 4 luni pe an, cât prevede legislația muncii industriale.

Odată cu creșterea gradului de utilizare a forței de muncă au crescut și nivelul de retribuire și numărul cooperativelor care au obținut o retribuire mai mare. În 1976, în medie pe un cooperativ, a revenit un fond de retribuire de peste 18 000 de lei. Valoarea unei norme de muncă în 1976 a fost de 50 de lei, față de 40 de lei, cât era planificat.

În urma dezvoltării activităților agro-industriale s-a realizat o creștere continuă a eficienței întregii activități economice. Așa cum se cunoaște, în activitatea economică a cooperativei agricole esențial este să se asigure un echilibru între venituri și cheltuieli, în sensul că din venituri proprii trebuie să se acopere toate cheltuielile de producție și să se realizeze și un venit net suplimentar pentru constituirea fondurilor statutare. Datorită dezvoltării activităților industriale, economia cooperativei agricole din Bragadiru a fost echilibrată an de an, unitatea încheindu-și activitatea cu disponibil de venituri în bancă sau la beneficiari, fără datorii la stat.

În medie anuală, în perioada 1971—1976 s-au realizat 7,3 mil. lei producție globală, 2,7 mil. lei producție netă și 1,4 mil. lei venit net la 100 ha. La 1000 lei fonduri fixe s-au obținut 1833 lei producție netă.

Activitatea cooperativei din Bragadiru demonstrează justetea indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27-28 decembrie 1976 privind dezvoltarea activităților industriale în cooperativele agricole de producție.

Realizările de pînă acum nu au venit însă de la sine, ușor, fără eforturi. La C.A.P. Bragadiru s-a acordat o atenție deosebită respectării legilor țării, s-au încheiat contracte numai cu unitățile de stat. Unul din factorii principali care au asigurat o dinamică continuă activității economice-financiare o constituie cel organizatoric și de conducere. Cooperativa a fost și este condusă de cadre competente. În consiliul de conducere și la conducerea formațiilor de muncă au fost promovați cooperativiști cu inițiativă, receptivi la nou, consecvenți în aplicarea politicii partidului în condițiile concrete din unitate. Din 1975 cooperativa are regulamentul propriu de organizare și funcționare, care a permis îmbunătățirea relațiilor dintre compartimente și formații de muncă, dintre șefii formațiilor de muncă și conducerea cooperativei și o creștere a disci-

plinei, ordinii și răspunderii în muncă a șefilor formațiilor de muncă și a membrilor cooperativiști.

În noul cincinal, cooperativa își propune să realizeze anual o producție de peste 20 000 kg de legume la hectar, peste 3 000 litri de lapte pe cap de vacă și peste 4 kg de lînă de oaie. Încă din acest an se va iriga întreaga suprafață de care dispune cooperativa. În structura bazei furajere, lucerna irigată va ocupa o pondere de 70%; se vor mecaniza mulșul și evacuarea dejecțiilor din grajduri; se va organiza o bucătărie furajeră pentru administrarea tuturor furajelor numai sub formă preparată și în amestec.

În legumicultură se va reveni la culturile timpurii, care vor avea o pondere mai mare în producție de legume; se extind suprafețele protejate cu polietilenă (de la 4 ha în 1976, la 6 ha în 1977); va crește gradul de mecanizare în acest sector, prin introducerea metodei de cultivare a legumelor pe brazde lungi.

În sectorul activităților industriale se va pune un accent mai mare pe produsele cu eficiență ridicată, realizate în cooperare cu întreprinderile industriale, pe organizarea științifică a producției și a muncii, pentru a se asigura sporirea productivității muncii. Cu sprijinul beneficiarilor și prin eforturi proprii, consiliul de conducere va acționa pentru depășirea stadiului „manufacturier” în care se află unele activități, prin introducerea treptată a metodelor moderne de producție, a unor tehnologii avansate. Pentru a se crea condiții mai bune lucrătorilor atrași la muncă în cooperativă, se va organiza un grup special. În acest fel, cooperativa agricolă de producție din Bragadiru își va aduce contribuția sa la înlăptuirea politicii agrare a Partidului Comunist Român, de transformare a muncii din agricultură într-o variantă a muncii industriale.

conf. N. VELICU

Academia „Ștefan Gheorghiu”

Denisa SEREANU

președinta C.A.P. Bragadiru

*) Vezi „R. E.” nr. 2, 3, 4 și 5/1977.

**) Am selecționat pentru rubrica, noastră „Experiențe în actualitate” exemplul C.A.P. Bragadiru, pentru următoarele considerente:

● are o structură a producției globale care se regăsește, în diferite proporții, și în alte cooperative agricole situate în imediata apropiere a marilor orașe;

● evidențiază deosebit de clar ce se poate realiza din punct de vedere economic prin dezvoltarea activităților industriale, atunci cînd sînt atrase în circuit economic resursele locale și sînt respectate legile;

● demonstrează că pentru consolidarea cooperativei, dezvoltarea activităților agro-industriale — caracterizate printr-o pondere ridicată a producției marfă — reprezintă o resursă aproape nelimitată.

ORGANIZAREA — FACTOR DE VALORIFICARE A REZERVEI INTERNE

Cum putem utiliza mai bine capacitățile de producție

Importante plusuri de producție prin aplicarea unor metode științifice de optimizare a încărcării utilajelor și reducerea timpilor de reglare a mașinilor

AMPLA ACȚIUNE ce se desfășoară în întreaga economie națională pentru recuperarea tuturor daunelor produse de cutremur, pentru înfăptuirea neabătută a programului de dezvoltare economico-socială își găsește o resursă de cea mai mare valoare în folosirea optimă a capacităților de producție existente, în încărcarea deplină și funcționarea fără întreruperi a mașinilor și utilajelor tehnologice. Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în ședința sa din 17 martie a.c., a atras atenția asupra necesității ca — în condițiile creșterii continue a parcului de mașini-unelte, utilaje și instalații tehnologice — să sporească mai rapid indicele de utilizare a acestora, printr-o încărcare corespunzătoare pe schimburi, reducerea duratei și îmbunătățirea calității operațiilor de întreținere, revizie și reparații.

După cum s-a demonstrat în practică, la obținerea unor rezultate mai bune în acest domeniu, o contribuție însemnată poate aduce folosirea metodelor matematice, care presupun o analiză aprofundată a realității. Un exemplu edificator în acest sens îl constituie teoria grafurilor; prin metodele pe care ni le oferă, ea permite soluționarea unor probleme complexe, printre care și optimizarea unor activități ale întreprinderilor industriale.

O CERCETARE TEORETICĂ pe care am efectuat-o, cu aplicație concretă la o secție din cadrul unei întreprinderi constructoare de mașini, a pornit de la determinarea drumurilor și circuitelor hamiltoniene optime — de lungime minimală (maximală) — pe baza studiului comparativ al algoritmului lui Foulkes, al metodei separării și evaluării progresive și al algoritmului lui Little.

Atenția pe care am acordat-o metodelor de determinare a drumurilor și circuitelor hamiltoniene optime este justificată de faptul că soluționează o diversitate de probleme ridicate de planificare, de stabilirea ordinii de lansare în producție a unor reperi, de asamblarea unor lucrări complexe, de alegerea rutelor pentru vehicule etc. De regulă, aceste probleme — cu un număr mare de variabile și restricții — conduc la grafuri (și matrice atașate lor) de dimensiuni mari; am urmărit, de aceea, găsirea acelor metode și algoritmi de rezolvare, care să poată fi programate pe calculatoarele electronice.

Pentru soluționarea acestei probleme am utilizat algoritmul lui Little, care se referă la determinarea într-un graf $G=(X, U; 1)$ a unui circuit hamiltonian de lungime minimală. La baza algoritmului stă principiul ramificării și al evaluării progresive, iar descrierea lui se face prin

punerea în evidență a cinci reguli, pe care le enumerăm, fără a intra în detalii matematice*): ramificarea de la un nod la noi noduri; precizarea marginii inferioare asociată unui nod; alegerea nodului ce urmează a fi ramificat; înlăturarea nodurilor ce conțin decizii neadmisibile; recunoașterea unui nod ce conține decizia optimă.

Reducerea timpului de reglare a mașinii pe baza determinării succesiunii optime a reperelor

mai puțin cunoscut, reținut în urma investigațiilor efectuate la o întreprindere constructoare de mașini. Aici, printre numeroase utilaje există și mașina de alezat și frezat, pe care se execută zilnic o multitudine de operații la diverse produse de bază. În cadrul exemplificării ne limităm la numai zece produse ce se prelucreză pe această mașină — care sînt, de altfel, și cele mai semnificative din punctul de vedere atât al volumului pro-

ducției realizate, cit și al timpului de execuție.

În forma actuală de organizare și planificare a activității de producție din secție, ordinea de lansare a reperelor nu este stabilită după o metodă științifică, ci în mod aleator sau, în cel mai bun caz, în funcție de experiența celui care le prelucreză. Problema pe care ne-am propus să o soluționăm (și care se încadrează în problema clasică a voiajorului comercial) se referă la determinarea succesiunii optime a produselor, astfel încît timpul total de staționare a mașinii în vederea pregătirii (reglării) pentru executarea operației următoare să fie redus la minimum posibil.

Această problemă are o multitudine de soluții și echivalează, în termenii teoriei grafurilor, cu aflarea circuitului hamiltonian de lungime minimală.

Actualmente, produsele analizate se succed în ordinea menționată în tabelul nr. 1, în care sînt specificați și timpii de reglaj ai mașinii la trecerea de la un reper la altul. Reperele sînt prelucrate în loturi, iar o succesiune completă de loturi (lucrîndu-se în două schimburi) necesită o durată de 10 zile.

Tabelul nr.1

Nr. crt.	Produsele	Timpul de reglare a mașinii (minute)
1.	Boghiau H	60
2.	Subansamblu tractor S 800	60
3.	N.P.K.	120
4.	B.H.I.	50
5.	Scarificator S 1500	120
6.	Subansamblu tractor S 1800	240
7.	Scarificator G50	110
8.	Boghiau Y	110
9.	Stații R III	85
10.	Buldozer 1500	45

Pornind de la matricea inițială C_{ij} , construită pe baza tabelului nr. 1 și a datelor furnizate de compartimentul tehnic și de producție, s-au efectuat calculele indicate de algoritm, în urma cărora s-au desprins concluzii destul de interesante (tabelul nr. 2).

Considerații asupra utilității practice a procedurii și a folosirii rezultatelor obținute

Urmărind organizarea în secțiile de producție, se constată că nu se respectă o ordine riguroasă de succesiune a reperelor (nici chiar de la o zi la alta), aceasta făcîndu-se cu totul întâmplător — ceea ce conduce, bineînțeles, la staționarea mașinii pe o durată mai îndelungată și, în consecin-

Tabelul nr. 2
Matricea $[C = c_{ij}]$ timpilor de reglare a mașinii

La reperul	De la reperul	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	∞	60	120	50	120	240	110	110	85	85	
2	60	∞	290	30	110	180	120	110	60	30	
3	230	290	∞	40	40	360	110	85	35	30	
4	60	110	40	∞	15	180	135	60	45	50	
5	120	85	120	40	∞	40	110	85	60	30	
6	240	210	360	150	120	∞	60	180	150	120	
7	90	85	150	30	90	300	∞	50	40	30	
8	110	110	120	30	85	240	30	∞	50	30	
9	85	60	110	30	90	270	60	50	∞	20	
10	45	40	150	20	50	150	90	30	55	∞	

la pierderi inutile de timp. Pentru planificarea rețecelor pe mașină, există 3 628 000 posibilități de alegere, fiecare dintre ele conducând la un timp total de reglaj al mașinii, diferit de la o soluție la alta. Găsirea soluției care să conducă la un timp minim de reglare nu poate fi realizată decât prin utilizarea metodelor matematice (algoritmii lui Little): în caz contrar este posibil ca, în mod cu totul întâmplător, alegerea făcută să fie apro-

piată de cea optimă, dar tot așa de bine poate fi și cea mai dezavantajoasă.

Aprofundind analiza prin efectuarea unui studiu comparativ asupra timpilor de reglaj al mașinii în două variante — ținând seama de situația existentă în întreprindere la data efectuării cercetării și, respectiv, după soluția optimă realizată prin utilizarea algoritmului lui Little — se desprind următoarele:

a) actualmente, întreprinderea realizează un timp de reglaj de 1 000 de minute — rezultat în urma testărilor efectuate pe mașina de alezat și frezat — care reprezintă o medie a variantelor care se produc pe aceasta;

b) prin aplicarea algoritmului lui Little, soluția optimă găsită este aceea în care reperele se aleg în următoarele două moduri: 1,2,4,3,5,6,7,8,9,10,1, sau 1,2,4,3,5,6,7,9,8,10,1, succesiune care necesită un timp total de reglaj egal cu 435 de minute. Diferența care se obține ca urmare a aplicării soluției optime reprezintă o economie de timp, în interval de zece zile, egală cu 9 ore și 25 de minute. Pentru o lună, timpul total de reglaj se reduce cu aproximativ 23 de ore, reprezentând 5,3 la sută.

Prin utilizarea metodelor matematice nu numai la o singură mașină, ci la toate mașinile de același tip, ori la una sau mai

multe secții din întreprindere, s-ar aduce economii substanțiale de timp în folosirea optimă a utilajelor de producție și, deci, o producție suplimentară.

Problema suscită un deosebit interes, mai ales dacă aplicarea algoritmului nu se face în mod mecanic, ci ținând seama de particularitățile întreprinderii analizate, de posibilitățile de îmbunătățire a sistemului de organizare a activității acesteia.

Atunci când există un număr mare de mașini și produse, rezolvarea cea mai adecvată se obține prin utilizarea calculatorului electronic.

Efeciele economice care pot fi realizate — printre care reducerea timpilor de reglare, utilizarea mai bună a capacităților de producție a mașinilor, obținerea unei producții suplimentare, cu consecințe favorabile în costurile de producție și în dimensionarea personalului folosit etc. — justifică pe deplin studiarea oportunității și posibilității de adaptare a metodei la specificul unor unități aparținând și altor ramuri decât cea cercetată.

Adriana OLARU

Universitatea din Galați

*) G. Cullman, Recherche opérationelle — Théorie et pratique, Paris, Ed. Eyrolles, 1970.

Tabelul nr. 1

Mărimea sectoarelor de maiștri

	Raza minimă de deservire normată *)	Număr de subordonați din care Total directi		Mărimea relativă a sectorului
Strungari	36	60*	6*	2,0
Rabotari, rectificatori	30	38*	10*	1,27
Automatizări	30	61	5	2,03
Tinichigerie	40	79	3	1,97
Montaj	40	48	4	1,20

*) Număr mediu de subordonați pe un maestru din 3, respectiv 2 (în schimburi)

**) Conform normativului M.I.C.M. pentru stabilirea numărului de maiștri

deci un număr limitat de subalterni (șefii de echipă), în mod efectiv ei realizează conducerea tuturor muncitorilor din subordine, ajutându-i pe șefii de echipă în exercitarea multor atribuții din acest domeniu.

Timpul consumat de către maiștri pentru a-și exercita atribuțiile nu este corelat direct cu mărimea relativă a sectorului (numărul total de subordonați, raportat la numărul minim din normativ), indicată în tabelul nr. 1. Astfel, dacă în sectorul de automatizări — care reprezintă mai mult decât dublul sectorului minim — maestrul reușește să conducă activitatea în condiții normale, în schimb în sectorul de montaj, de 1,2 ori mai mare decât minimul, în activitatea de conducere apare o supraîncărcare; sectorul fiind situat către partea finală a fluxului tehnologic, activitatea este, aici, influențată negativ de problemele rezolvate cu întârziere în sectoarele situate în amonte pe flux, ceea ce generează muncă în asalt.

Un răspuns mai semnificativ la această problemă ni-l poate oferi o analiză a activității maiștrilor pe grupe de atribuții (tabelul nr. 2, din pag. 32).

Activitatea de conducere a realizării planului de producție ocupă, în toate sectoarele studiate, aproximativ jumătate din timpul efectiv lucrat, de către maiștri. În cadrul acestei grupe de atribuții prezintă diferențe mari timpul consumat pentru planificarea, coordonarea și urmărirea realizării planului fizic: între 61, respectiv 63 ore pe lună în sectoarele de așchiere și 110, respectiv 106 și 118 ore (deci de 1,8 ori mai mult) în sectoarele finale. Astfel, la montaj este deficitară realizarea atribuțiilor privind identificarea și valorificarea unor rezerve interne; la automatizări — urmărirea normării și retribuirii muncii; la automatizări și tinichigerie — ridicarea calificării lucrătorilor etc.

Din tabel se remarcă și unele disproporții privind consumul de timp pentru îmbunătățirea calității și respectarea tehnologiei. Cu cele mai dificile probleme din acest domeniu sînt confrunțați maestrul de la strungărie (52 ore pe lună) și cel de la tinichigerie (74 ore pe lună). Dacă primul consumă cea mai mare parte din acest timp (36 ore) pentru efectuarea unui supracontrol privind calitatea produselor, celălalt consacră 56 de ore problemelor de tehnologie și celor legate de prevenirea rebuturilor. În raport cu această situație diferă și cauzele consumurilor suplimentare de timp: la strungărie — personal cu experiență mai puțină, iar la tinichigerie — o pregătire tehnologică și o normare uncori prea su-

**dr. Traian PINTEA
Andrei BOER
Nicolae RUSU**

*Cabinetul județean de organizare
Cluj-Napoca*

(Continuare în pag. 32)

Eficiență sporită

în activitatea maiștrilor

Cum se poate asigura exercitarea optimă, într-un timp rațional a atribuțiilor ce revin conducătorilor direcți ai proceselor de producție? Analiza efectuată într-o întreprindere din Cluj-Napoca sugerează un model de abordare a problemelor.

Maistrul joacă un rol deosebit în organizarea și conducerea proceselor de producție, influențând în mod hotărâtor rezultatele cantitative și calitative ale subordonaților. Totodată, el exercită toate funcțiile conducătorii, beneficiind într-o măsură mai limitată decât conducătorii de nivel superior de aportul unor organisme specializate. În raport cu aceste considerente, într-una din întreprinderile clujene constructoare de utilaj tehnologic (care realizează produse complexe, în serie mică și unicate) s-a întreprins un studiu privind modul de exercitare a atribuțiilor în cinci sectoare de maiștri.

Au fost aleși subiecți din diverse profile de activitate: trei maiștri (care lucrează în schimburi) într-o strungărie, doi maiștri (în schimburi) într-un sector de așchiere care cuprinde rabotari, rectificatori, mortezori și ascuțitori de scule, un maestru de la un sector de automatizări cu profil de mecanică fină (elemente de comandă pneumatice și hi-

draulice), precum și comandă electromecanică și automatizări, un maestru de la un sector de tinichigerie și unul de la un sector de montaj general pentru utilaje de serie mică.

Pentru studierea situației existente s-a folosit ancheta, cerindu-li-se subiecților să-și evalueze activitatea lunară în raport cu atribuțiile stabilite prin lege, nivelul de îndeplinire a acestor atribuții, precum și fondul de timp consumat pentru exercitarea lor. Valabilitatea declarațiilor s-a verificat prin observarea activității subiecților, precum și prin confruntarea timpului de muncă consumat efectiv (pe baza fișei de pontaj), cu declarațiile privind consumul total de timp.

În prima fază a prelucrării datelor s-a încercat o corelare între mărimea sectorului condus și timpul consumat pentru exercitarea atribuțiilor.

Deși din punctul de vedere al structurii formale maestrul nu are în subordine

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

ESENȚA ȘI FORMELE EXPLOATĂRII CAPITALISTE

Pentru a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică” în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultații pe anumite teme **selecționate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977”.

MODUL DE PRODUCȚIE CAPITALIST se caracterizează prin dominația proprietății privat-capitaliste asupra mijloacelor de producție, utilizarea în masă și exploatarea muncitorilor salariați. Clasele sociale fundamentale sînt: burghezia sau clasa capitaliștilor, care deține în mîinile ei mijloacele de producție; proletariatul sau clasa muncitorilor salariați — exploatați și dominați din punct de vedere economic de capitaliști.

PROPRIETATEA CAPITALISTĂ ASUPRA MIJLOACELOR DE PRODUCȚIE

Rolul determinant în sistemul relațiilor de producție capitaliste îl are **proprietatea privat-capitalistă asupra mijloacelor de producție**. Aceasta exprimă relațiile sociale care apar în legătură cu însușirea de către clasa capitaliștilor a mijloacelor de producție și a rezultatelor muncii. Caracteristica ei fundamentală constă în **separarea producătorilor nemijlociți de mijloacele de producție**, servind ca bază a exploatării muncii salariate.

Proprietatea privat-capitalistă exprimă în esență relații de producție bazate pe muncă salariată, relații de exploatare, **constituie baza relațiilor de producție capitaliste**.

Pe baza unei analize amănunțite a relațiilor de producție capitaliste, K. Marx a dezvăluit esența exploatare a capitalului, sursa și mecanismul producerii plusvalorii, căile intensificării exploatării.

Prin natura lor, banii și mijloacele de producție nu sînt capital. Devin capital atunci cînd se folosesc pentru exploatarea muncitorilor salariați. **Capitalul este deci o relație socială de producție între capitaliști, proprietari ai mijloacelor de producție și muncitori, obligați să-și vîndă forța lor de muncă, o relație de exploatare a muncitorilor proletari — salariați, de către capitaliști**.

Forța de muncă devine marfă în capitalism pentru că în această orînduire se creează condițiile necesare acestei transformări: 1) muncitorul este liber din punct de vedere **juridic** și poate să-și vîndă pe un timp determinat forța sa de muncă; 2) muncitorul este liber din punct de vedere **economic**, nu posedă mijloace de producție și pentru a-și putea procura mijloacele de subsistență, trebuie să-și vîndă forța de muncă.

Ca orice altă marfă și forța de muncă are valoare și valoare de întrebuințare.

Valoarea mărții forță de muncă este dată de timpul de muncă socialmente necesar pentru producerea și reproducerea ei. Ea cuprinde: valoarea mijloacelor de subsistență necesare pentru muncitor și familia lui, totalitatea cheltuielilor pentru calificare și transport, cheltuielile culturale etc. Mărimea valorii forței de muncă este diferită de la o țară la alta, de la o perioadă la alta a dezvoltării capitalismului, în funcție de nivelul forțelor de producție și al productivității muncii, de condițiile social-istorice specifice de formare a proletariatului, de condițiile concrete ale fiecărei țări.

Valoarea forței de muncă exprimată în bani reprezintă prețul ei, care spre deosebire de celelalte mărfuri îmbracă forma salariului.

Valoarea de întrebuințare a mărții forță de muncă constă în proprietatea specifică ei de a crea în procesul de producție o valoare mai mare decît propria sa valoare, de a crea deci un plus de valoare, o plusvaloare. Diferența dintre valoarea nou creată de forța de muncă și valoarea forței de muncă reprezintă plusvaloarea.

PROCESUL DE PRODUCERE A PLUSVALORII

Mobilul producției capitaliste îl constituie însușirea de către capitalist a unei cantități cît mai mari de plusvaloare. Desfășurarea procesului de producție presupune unirea forței de muncă cu mijloacele de producție. Partea de capital folosită pentru cumpărarea mijloacelor de producție și care în procesul de producție nu își modifică mărimea valorii se numește **capital constant**. La rîndul ei, acea parte, de capital care este folosită pentru cumpărarea forței de muncă și care în procesul de producție își sporește mărimea valorii se numește **capital variabil**.

Împărțirea capitalului în constant și variabil are la bază modul cum participă diferitele elemente ale sale la formarea valorii. **Capitalul variabil** este acela care asigură **producerea valorii noi** deci și a plusvalorii. Deși capitalul constant nu constituie sursa plusvalorii, el constituie o condiție a producerii și însușirii ei.

Să presupunem că un capitalist care produce un anumit produs folosește zilnic pentru desfășurarea procesului de producție un capital de 22 000 dolari din care: capital constant (materii prime, materiale, combustibil, energie, uzura mașinilor, clădirilor) — 20 000 dolari (facem ipoteza că se consumă integral); capital variabil (folosit pentru angajarea a 100 muncitori) 2 000 dolari. Valoarea forței de muncă pe o zi este de 20 dolari. Considerăm ziua de muncă de 8 ore. La nivelul dat al forței productive a muncii, valoarea nouă creată de muncitor într-o oră presupunem că este de 10 dolari. În valoarea produsului vom regăsi valoarea mijloacelor de producție consumate (în exemplul nostru 20 000 dolari). Cei 100 muncitori vor crea echivalentul valorii forței de muncă în 2 ore ($10 \times 2 \text{ ore} \times 100 = 2 000 \text{ dolari}$). Durata zilei de muncă fiind de 8 ore în celelalte 6 ore muncitorii vor crea o valoare nouă egală cu 6 000 dolari ($10 \times 6 \text{ ore} \times 100$). Deci valoarea la care vor fi vîndute produsele obținute va fi de: $20 000 (c) + 2 000 (v) + 6 000 (p) = 28 000$. Dar capitalistul a avansat un capital de 22 000 dolari. Diferența de 6 000 dolari va fi însușită în mod gratuit de către capitalist sub formă de plusvaloare.

În concluzie, valoarea mărții (M) este formată din: capitalul constant consumat pentru producerea mărții (c); valoarea nouă creată de muncitori echivalentă cu capitalul variabil (v) și plusvaloarea (p): $M = c + v + p$.

Capitalul constant și cel variabil consumate formează costul capitalist al mărții sau **cheltuielile capitaliste de producție**.

Din analiza procesului de producere a plusvalorii rezultă că ziua de muncă se poate împărți în: 1) **timpul de muncă necesar** — acea parte în care muncitorii creează o valoare nouă egală cu valoarea forței sale de muncă; 2) **timpul de supra muncă** acea parte în care muncitorul creează plusvaloare.

Așadar, **plusvaloarea este partea din valoarea nou creată de muncitorii salariați în procesul de producție peste valoarea forței de muncă și însușită în mod gratuit de către capitaliști în virtutea proprietății lor asupra mijloacelor de producție**. Ea exprimă esența exploatării capitaliste și sursa îmbogățirii clasei capitaliștilor.

RATA PLUSVALORII

Fiecare capitalist este interesat în obținerea de cît mai multă plusvaloare și în acest scop el folosește

toate mijloacele posibile. Scopul producției capitaliste și mijloacele pentru realizarea lui sînt exprimate de legea economică fundamentală proprie acestui mod de producție: **legea plusvalorii**.

Gradul de exploatare al muncitorilor este exprimat prin **rata plusvalorii (p')**. Ea se determină ca raport procentual între plusvaloarea (p) și capitalul variabil (v). $p' = \frac{p}{v} \cdot 100$. În

exemplul folosit de noi mai sus $p' = \frac{6000}{2000} \cdot 100 = 300\%$.

Rata plusvalorii se mai poate determina și ca raport procentual între timpul de supra muncă (tsm) sau — timpul în care se produce plusvaloare și timpul de muncă necesar (tmn) sau timpul în care se produce echivalentul valorii forței de muncă. $p' = \frac{t.s.m.}{t.m.n.} \cdot 100$. În exemplul nostru $p' = \frac{6 \text{ ore}}{2 \text{ ore}} \cdot 100 = 300\%$.

Aceasta înseamnă că din valoarea nou creată capitaliștii își însușesc în mod gratuit de 3 ori mai mult comparativ cu ceea ce le revine muncitorilor.

Creșterea gradului de exploatare a clasei muncitoare se asigură prin două metode: 1) metoda plusvalorii absolute și 2) metoda plusvalorii relative.

Metoda plusvalorii absolute constă în creșterea timpului de muncă menținând neschimbat timpul de muncă necesar. Aceasta poate avea loc prin: a) creșterea duratei zilei de muncă; b) intensificarea muncii.

Creșterea duratei zilei de muncă are anumite limite: 1) o limită minimă, la nivelul timpului de muncă necesar, limită la care nu va cobori niciodată, deoarece nu ar mai fi posibilă producția plusvalorii; 2) o limită maximă care la rândul ei are două aspecte: a) limită fizică, determinată de timpul necesar pentru pierderea forței de muncă din punct de vedere fiziologic și limită morală, determinată de timpul necesar pentru satisfacerea unor necesități social-culturale — cerințe care țin de nivelul de dezvoltare a forțelor de producție, de gradul de răspândire a științei și culturii, de tradițiile țării respective.

Metoda plusvalorii relative constă în obținerea unei plusvalorii mai mari prin creșterea timpului de supramuncă și menținerea neschimbată a duratei zilei de muncă. Aceasta are loc prin reducerea timpului de muncă necesar.

Pentru a reduce timpul de muncă necesar se impune deci creșterea valorii forței de muncă. Aceasta are loc în condițiile creșterii productivității muncii în ramurile producătoare de mijloc de producție necesare producerii bunurilor de consum. Timpul de muncă necesar se reduce și atunci când sporesc elementele care determină valoarea forței de muncă, dar productivitatea muncii lucrătorului crește într-o asemenea proporție încât dă naștere la o diferență între valoarea socială și valoarea individuală a produsului care exprimă mărirea timpului de sumuncă.

O variantă a plusvalorii relative este plusvaloarea suplimentară. Ea se obține în acele întreprinderi în care productivitatea muncii este mai ridicată decât în celelalte întreprinderi, urmare a înzestrării tehnice, organizării superioare a muncii. Din cele arătate reiese că legea plusvalorii ca lege de dezvoltare a capitalismului exprimă esența exploatarea a relațiilor de producție capitaliste, și determină dezvoltarea acestei relații în ansamblu.

Acțiunea acestei legi duce în același timp la ascuțirea contradicțiilor modului de producție capitalist, în primul rând a contradicției sale fundamentale între caracterul social al producției și însușirea privată capitalistă a rezultatelor acesteia și a formei sale de manifestare pe plan social — contradicția între proletariat și burghezie.

Plusvaloarea creată în producția materială constituie unica sursă a veniturilor tuturor categoriilor de exploatare, îmbrăcând următoarele forme: profit industrial, profit comercial, dobândă, profit bancar, profitul arendașilor, și renta funciară capitalistă.

Profitul este plusvaloarea creată de muncitorii productivi considerată drept rezultat al funcționării întregului capital investit (deși în realitate ea este consecința doar a capitalului variabil). Profitul este, deci, forma transformată a plusvalorii. Rata profitului (pr') reprezintă raportul în care plusvaloarea se realizează față de întregul capital;

$$pr' = \frac{P}{c + v} \cdot 100.$$

Rata profitului ne arată gradul de rentabilitate a întreprinderii capitaliste.

Capitaliștii industriali obțin un profit egal la același capital investit, indiferent de ramura și de raportul în care este împărțit în capital constant și variabil. Are loc un proces legic de egalizare a ratei profitului (de redistribuire a plusvalorii între capitaliștii din diferitele ramuri) și de formare a profitului mijlociu.

Datorită procesului de egalizare a profitului, mărfurile nu se realizează la valoarea lor ci la ceea ce K. Marx a numit preț de producție (care nu este altceva decât forma transformată a valorii mărfii). Prețul de producție este egal cu costul capitalist ($c+v$) al mărfii plus profitul mijlociu (pr). Deci: preț de producție = $c+v+pr$.

O altă categorie de capitaliști care participă la împărțirea plusvalorii este cea a capitaliștilor comerciali. Capitalistul industrial, pentru faptul că este ajutat să-și desfășoare marfa de vânzare, cedează acestuia o parte din plusvaloarea obținută și îmbracă astfel forma de profit comercial. Sursa profitului comercial o constituie deci plusvaloarea creată în procesul de producție. Împărțirea plusvalorii între capitaliștii industriali și comerciali are loc în focul luptei de concurență.

La împărțirea plusvalorii participă și deținătorii capitalului împrumutat. Aceștia pun la dispoziția capitaliștilor industriali sume de bani necesare desfășurării activității lor

în schimbul unei dobânzi. Dobânda este partea de plusvaloare pe care o plătește capitalistul — debitor către cel creditor (de obicei banca) pentru capitalul împrumutat.

Valoarea nou creată în procesul de producție agricol se împarte între cele trei clase existente în agricultura capitalistă: mari proprietari funciari, care de obicei nu se ocupă ei înșiși de agricultură; capitaliștii care arendează pământ de la proprietarul funciar și organizează pe această bază procesul de producție; muncitorii agricoli salariați. Împărțirea plusvalorii create de proletarii agricoli se face înainte de toate, între capitaliștii arendași și proprietarii funciari. Capitaliștii arendași își însușesc profitul iar proprietarul funciar își însușește renta funciară capitalistă. Aceasta din urmă este partea din plusvaloarea obținută de proprietarul funciar prin exploatarea muncitorilor agricoli și cedată de capitalistul arendaș pentru faptul că i s-a dat terenul în folosință.

Agricultura capitalistă se caracterizează prin existența unor condiții specifice: monopolul proprietății private asupra pământului (adică, concentrarea fondului funciar în principal în mâinile marilor proprietari particulari și dreptul exclusiv al acestora de a dispune de el și monopolul asupra pământului ca obiect al economiei, mecanismul formării prețurilor produselor agricole.

Pământul este limitat ca suprafață, cu fertilitate și poziție față de piețele de desfacere diferite. În condițiile în care nevoile societății de produse agricole sînt mai mari decât producția obținută de pe parcelele cele mai bune vor fi atrase în circuitul agricol și terenuri mai puțin bune din punctul de vedere al fertilității sau poziției față de piețele de desfacere. Capitaliștii arendași care își investesc capitalurile pe aceste terenuri vor obține produse cu o cheltuială mai mare pe unitatea de produs. Ei vor trebui să-și vîndă produsele la un preț care să le asigure recuperarea costurilor (care la ei sînt mai mari) plus profitul mijlociu, fără de care ei nu și-ar investi capitalurile în agricultură. Prețul de producție regulator al produselor agricole se formează diferit de acela din industria prelucrătoare, fiind reglat de condițiile de producție cele mai grele, dar justificate de nevoia socială. Capitaliștii arendași care își investesc capitalurile pe terenurile mai bune sau mai bine așezate vor avea costuri de producție mai mici, vor obține un profit suplimentar. În virtutea proprietății sale private asupra pământului, proprietarul funciar va pretinde acest profit suplimentar pentru el. În aceste condiții profitul suplimentar se transformă în rentă funciară diferențială.

Renta diferențială capitalistă reprezintă excedentul de profit față de profitul mijlociu, ce se realizează în gospodăriile cu condiții de producție mai bune și se însușește de către proprietarul funciar pe baza proprietății private asupra pământului. Ea are două forme: renta diferențială I și renta diferențială II.

Renta diferențială I — este cea obținută datorită productivității comparativ mai mari a muncii lucrătorilor agricoli pe terenurile mai bune. Ea este caracteristică agriculturii extensive.

Renta diferențială II — este cea obținută datorită diferențelor de randament ale investițiilor suplimentare de capital pe una și aceeași suprafață de teren. Excedentul de profit obținut pe această cale este însușit de către arendaș în perioada desfășurării contractului de arendă. După expirarea contractului de arendă, proprietarul funciar va pretinde acest profit suplimentar, și-l va însuși sub forma rentei diferențiale II. Ea este legată de dezvoltarea intensivă a agriculturii.

Indiferent dacă terenurile sînt bune sau nu, proprietarii funciari nu vor permite capitaliștilor arendași să folosească terenurile lor (chiar și cele mai rele) fără o anumită plată. În virtutea proprietății private asupra pământului, proprietarii funciari își însușesc astfel, renta absolută. Obținerea unui asemenea excedent de profit se explică prin aceea că în agricultură există o rată a profitului mai mare decât în industrie (ca urmare a raportului mai mic între capitalul constant și variabil în agricultură față de industrie), iar monopolul proprietății private asupra pământului împiedică participarea întregului profit produs în agricultură la egalizarea ratei profitului.

Renta absolută este egală cu diferența dintre valoarea produselor agricole și prețul de producție. Sursa rentei absolute este plusvaloarea creată de muncitorii agricoli, monopolul proprietății private asupra pământului fiind numai baza însușirii ei de către proprietarul funciar.

Teoria marxistă a profitului dezvăluie adevărata sursă a profitului și faptul că fiecare muncitor este exploatat nu numai de capitalistul cărui a-i vîndut forța sa de muncă, ci de întreaga clasă a capitaliștilor.

Concluzia care se desprinde este aceea că, pentru a înlătura exploatarea capitalului este necesară unitatea luptei tuturor muncitorilor salariați împotriva întregii clase capitaliste, înlăturarea exploatarei cerind înlăturarea cauzei care o generează — proprietatea privat-capitalistă asupra mijloacelor de producție.

VITALITATEA ȘI EFICACITATEA CONDUCERII SOCIALE DE TIP SOCIALIST

EPOCA NOASTRĂ una dintre cele mai complexe și problematizate epoci din întreaga istorie a umanității cunoaște ample dispute teoretico-ideologice și confruntări de experiențe practice pe tema, întotdeauna esențială, a principiilor și modalităților optime de conducere și organizare a vieții economico-sociale a marilor comunități umane de tipul națiunilor și statelor, care le întrușează sub aspect politic și juridic. Dar dincolo de dezbaterile teoretice, mai mult sau mai puțin abstracte, istoria, evenimentele, practica socială concretă și diversificată confirmă sau infirmă, total sau parțial vitalitatea, calitățile și defectele diferitelor principii, și mai ales, sisteme instituționale de conducere și organizare a vieții economico-sociale și politice, funcționalitatea lor în condiții normale, cât și în împrejurări excepționale în care „structura de rezistență” a sistemului este pusă la încercare, la examenul examenelor. Într-adevăr, sînt evenimente ce „se năpustesc” asupra comunităților umane parcă cu intenția de a introduce elementele și forțele entropice ale Naturii în ecuația economico-socială ce se pune și rezolvă cotidian cu metode cunoscute și sigure.

În cazul evenimentelor neprevăzute, neașteptate — așa cum sînt și catastrofele naturale — consecințele dezastrului pot fi multiplicat în loc de a fi înlăturate dacă principiile care stau la baza sistemului de decizie și execuție nu au un înalt grad de funcționalitate și eficiență.

Confruntarea sistemului nostru social-politic și de conducere cu evenimente excepționale, nu numai că nu a dus la zdruncinarea și blocarea lor temporară ci dimpotrivă, a condus, nu fără învingerea unor mari dificultăți, la fortificarea sistemului și sporirea funcționalității sale.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în „Expunerea cu privire la activitatea partidului și a întregului popor pentru înlăturarea urmărilor cutremurului catastrofal din 4 martie, dezvoltarea economico-socială a țării, activitatea internațională a partidului și statului și situația politică mondială” : „**Evenimentele tragice prin care am trecut ca urmare a cutremurului de la 4 martie au constituit o elocventă verificare a superiorității socialismului, a trăiniei indestructibile a orînduirii noastre noi, a legăturilor strînse, cu adevărat organice, existente între partid și popor, precum și a umanismului nou, revoluționar, de care sînt tot mai puternic animați oamenii muncii din patria noastră**”.

Analiza comportării sistemului nostru de conducere economico-socială și politică, construit pe pilonii principiilor centralismului democratic, în împrejurările deosebit de dificile și cu totul excepționale create de catastrofa naturală ce s-a abătut asupra unei mari și importante părți din teritoriul țării noastre la începutul lunii martie, confirmă pe deplin această apreciere.

Nimeni nu și-a dorit — și oricine regretă profund că se află în situația de cronicar și analist al consecințelor pe plan social și uman a unui eveniment atît de tragic. Dar din mo-

ment ce el s-a produs, reflecția analitică are nu numai fa cultatea, dar și obligația de a se opri atent asupra modului cum sistemul nostru de conducere economico-socială și politică, cu toate subsistemele sale, a reacționat și acționat în fața evenimentului și consecințelor sale imediate și de perspectivă.

Faptul ca atare al capacității sistemului nostru de conducere și organizare socială de a face față în mod organizat, operativ și eficient chiar unei dereglări temporare produse de un eveniment natural de excepție s-a verificat pe deplin, pentru a nu fi nevoie să ne oprim îndelung asupra lui. Ceea ce ne interesează este semnificația acestui fapt obiectiv cauzele care îl explică, concluziile ce pot fi trase pentru viitor. Se știe că, **în mod obiectiv**, datorită complexității și sarcinilor specifice ale sistemului socialist de conducere și organizare economico-socială și politică, precum și datorită modalității caracteristice în care apare și se dezvoltă statul socialist și baza sa economică, principiul său de funcționare este centralismul democratic, care cere și permite „realizarea unei depline unități de concepție și acțiune la toate nivelurile activității sociale”, „extinderea autonomiei unităților economico-sociale în cadrul concepției de conducere unitară, a programului unic de dezvoltare a societății noastre” (Programul P.C.R. în volumul Congresul al XI-lea pag. 678 și 671). Esența acestui principiu a fost în mod constant definită în documentele partidului nostru, în cuvîntările secretarului său general.

În lumina performanțelor actuale ale sistemului nostru de conducere economico-socială și politică putem aprecia retrospectiv marea valoare a tezelor formulate de partidul nostru începînd de la Congresul al IX-lea cu privire la rolul constructiv important al statului socialist în întreaga epocă de făurire a socialismului și de trecere la comunism, cu privire la necesitatea obiectivă a dezvoltării și lărgirii democratismului socialist, a respectării consecvente a principiului organizatoric fundamental al centralismului democratic. Merită menționate aici măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale și de îmbunătățire a organizării administrativ-teritoriale a României elaborate și aplicate de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967 precum și principiile fundamentale ce au stat la baza acestor măsuri. Pornind de la principiul verificat de viață că „formele și metodele de conducere și organizare socială nu sînt imuabile, stabilite o dată pentru totdeauna”, de la necesitatea îmbunătățirii perpetue a „metodelor și stilului de conducere generală a societății”, aplicării consecvente a principiului centralismului democratic, partidul nostru, atît la sus-menționata Conferință, cît și ulterior la Congresul al X-lea la Conferința Națională din 1972 și la Congresul al XI-lea a adoptat un sistem coerent de măsuri organizatorico-juridice care să permită o utilizare mai eficientă a potențialului material și uman, sesizarea și soluționarea mai promptă a ce-

ințelilor obiective ale progresului vieții economico-sociale, înlăturarea fenomenelor de centralism excesiv, promovarea fermă a formelor colective de conducere îmbinate cu răspunderea personală și combaterea fermă a manifestărilor de birocratism, creșterea participării maselor la elaborarea și realizarea deciziilor. Rezultatele acestui complex de măsuri, pălăuzit constant de principiul centralismului democratic, capabil să asigure concentrarea forțelor și resurselor întregii societăți într-o direcție unică, n-au întârziat să se vadă în realizarea ritmică a cincinalelor, în avântul forțelor de producție și perfecționarea relațiilor de producție și sociale, în depășirea unor contradicții și a calamităților naturale ce s-au abătut asupra țării noastre în anii 1970 și 1975.

Realizările economico-sociale, științifice și culturale remarcabile obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului în ultimul deceniu, în condiții departe de a fi ideale și chiar normale, creșterea neabătută a standardului de viață al populației demonstrează cu forța de convingere a faptelor capacitatea societății socialiste și a sistemului ei de conducere de a asigura o amplă mobilizare a resurselor materiale și umane, de a înmănușea și coordona la scară națională eforturile constructive ale întregii națiuni, de a le orienta în direcțiile hotărâtoare pentru progresul social, pentru înlăturarea hotărâtă și rapidă a dificultăților, stăgărilor temporare și parțiale ale aparatului economic provocate nu de mult de sesism.

Tocmai existența și funcționarea unui sistem de conducere și organizare socială bazat pe principiile centralismului democratic, în stare să reacționeze rapid, eficace și cu toate forțele concentrate când intervin brusc factori perturbatori, uneori extrem de gravi prin proporții și consecințe, cum a fost recentul cutremur, explică limitarea acestor consecințe, declanșarea energiilor sociale ale națiunii care, sub conducerea partidului, nemijlocit a secretarului său general, au normalizat într-un interval foarte scurt viața economico-socială a țării, redresând starea ei psihosocială, reînnoșind firul dezvoltării în cadența accelerată a obiectivelor cincinalului. A nu se afecta cu nimic planurile de creștere economică, de ridicare a nivelului de trai al populației, de relații economice cu străinătatea — în ciuda uriașelor pagube materiale, evaluate la zece miliarde lei, și a unor irecuperabile pierderi umane — iată o probă a vitalității orânduirii noastre sociale, a solidelor ei fundamente și a viabilității principiilor politice și etice ce o călăuzesc constant sub soarele dățător de viață al umanismului socialist.

Dacă aprofundăm analiza comportamentului sistemului nostru de organizare și conducere socială în condițiile evocate în direcția cauzelor interne ale rezistenței și vitalității sale, ajungem în mod necesar la factori macrosociale obiectivi cum sînt natura socialistă a proprietății asupra mijloacelor de producție, noua structură socială și de clasă a țării, esența puterii politice exercitate de clasa muncitoare, aliată cu țărănimea și intelectualitatea, sub conducerea avangărzii sale comuniste. Înaltul spirit de responsabilitate și devotament al Partidului comunist față de viața și destinele națiunii, existența și consolidarea proprietății socialiste, de stat și cooperatiste, asupra mijloacelor de producție, exercitarea de către organismele de stat a funcțiilor economico-organizatorice, raporturile de colaborare frățescă între toate clasele și păturile de oameni ai muncii, unitatea moral-politică a întregului popor, fără deosebire de naționalitate — iată tot atîția factori a căror prezență activă a făcut posibilă escaladarea unor mari și grele dificultăți, redresarea rapidă a întregului organism social, saltul rapid din discontinuitate în dinamica continuității cumulative de progres și bunăstare materială și optimism spiritual.

Centralismul democratic — principiu în virtutea căruia funcționează și se perfecționează întregul nostru organism social, conducerea economico-socială și politică, și-a demonstrat încă odată valențele sale de echilibrare și stabilitate, de

factor (instrument) al coeziunii și acțiunii sociale convergente. E limpede că tocmai datorită forței ce rezidă în structura centralismului-democratic, a conducerii sociale, a putut fi stopată paraliza, dereglarea funcționării sistemului economico-social, s-a putut ieși repede de sub amenințarea stihiei și entropiei, s-a putut transforma suferința în forță, șocul nu numai seismic, dar și psihologic, în arc declanșator de noi energii și de ridicare a nivelului colectiv de aspirații. În virtutea centralismului democratic, care îmbină armonios directiva cu inițiativa, responsabilitatea colectivă solidară cu răspunderea individuală, acțiunea coordonată, unitară, cu considerarea specificului situației locale și individuale, au putut fi satisfăcute un complex de necesități urgente, de excepție, ca și cele obișnuite cotidiene, s-a putut manifesta în chip material sensibil principiile eticii și echității socialiste, solidaritatea socială cu cei loviți, s-au împletit interesele și nevoile individuale cu cele sociale, în spiritul celui mai autentic umanism, purtînd în schimb însemnele demnității, mîndriei și compasiunii și modestiei omenestii. Au fost astfel confirmate și au înregistrat o nouă victorie principiile și idealurile socialismului care formează un tot unitar, fie că e vorba de principii de organizare socială și politică, fie că e vorba de normele și criteriile de comportare individuală. Aplicarea ireproșabilă a acestor principii este dependentă de oameni, de nivelul lor de conștiință socialistă și de gradul lor de responsabilitate politică și profesională. Promovarea fermă și generalizată a principiilor socialismului, inclusiv a principiului centralismului democratic, se înscrie firesc în cadrul luptei dintre nou și vechi atît în planul conștiinței sociale și individuale, cît și în acela al practicii, al soluționării și, învingerii unor contradicții, al criticii și autocriticii. Așa cum în numele democratismului socialist, nu pot fi admise indisciplina, liberalismul, anarhia, iresponsabilitatea juridică sau morală, tot astfel în numele centralismului nu pot fi îngăduite încetineala, spiritul formalist și indiferența birocratică față de oameni și interesele colectivității. Acțiunea energetică a conducerii partidului, a secretarului general în zilele și săptămînile dramatice ale lunii martie a fost un exemplu de aplicare consecventă a ambelor laturi inseparabile, ale centralismului democratic.

Din experiența generală a construcției socialismului multilateral dezvoltat, ca și din experiența particulară a organizării muncii de refacere și reconstrucție se trag și se vor trage, desigur învățăminte prețioase, care vor intra în ansamblul de decizii menite să aplice consecvent linia trasată de Congresul al XI-lea, să realizeze treptat obiectivele pe termen lung, cristalizate în Programul partidului. Apare, odată în plus, confirmată orientarea dată de Congres și de Program în problemele perfecționării conducerii și organizării întregii societăți: „La baza activității statului va sta în continuare principiul centralismului democratic ce asigură îmbinarea armonioasă a conducerii unitare a întregii vieți economico-sociale cu autonomia și inițiativa consiliilor populare județene, orășenești și comunale, a întreprinderilor economice și a celorlalte unități sociale. Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea spre comunism se vor realiza pe baza unui plan național unic, asigurîndu-se dezvoltarea proporțională a tuturor sectoarelor de activitate, îmbinarea conducerii unitare pe plan național, cu lărgirea inițiativei și autonomiei organismelor locale în înfăptuirea neabătută a Programului Partidului Comunist Român“.

Este mai presus de orice îndoială că în viitor, ca și în trecut, împletirea dialectică a acestor două laturi ale principiiului de conducere a societății socialiste, constituie o cerință cu caracter legic a întregii noastre dezvoltări economice-sociale, politice, științifice și culturale, asigurînd unirea eforturilor și valorificarea inteligenței, inițiativei și hărniciei întregului popor în scopul ridicării României pe noi culmi de progres și civilizație.

prof. dr. Petru PĂNZARU

1907 — 1977: dimensiuni ale problemei agrare în România

ȚĂRĂNIMEA ȘI PROGRESUL ECONOMICO-SOCIAL AL ROMÂNIEI (I)

„Pe parcursul frământatei istorii a poporului român, țărănimea a constituit, timp de sute și sute de ani, principala forță socială, patriotică, progresistă a societății, ea a jucat rolul hotărîtor în dezvoltarea economico-socială, în creșterea forțelor de producție din țara noastră cit și în lupta pentru dezvoltarea și păstrarea ființei naționale, pentru scuturarea jugului dominației străine și cucerirea independenței și neatîrnării, pentru eliberare națională și dreptate socială, pentru afirmarea națiunii noastre în rîndul popoarelor lumii”.

NICOLAE CEAUȘESCU

ÎN PREZENT societatea românească parcurge o etapă de profunde prefaceri în structura economică și socială, în condițiile de viață, în conștiința și evoluția spirituală a întregii națiuni. Dezvoltarea prioritară a industriei în perioada postbelică a revoluționat întreaga bază tehnico-materială a economiei, a încurajat considerabil progresul științei, a creat premise pentru asigurarea proporțiilor și corelațiilor, a dat naștere unui nou model de așezare a forțelor de producție pe teritoriu, a stimulat și orientat dezvoltarea tuturor ramurilor economiei, inclusiv a agriculturii. Dezvoltarea agriculturii sub multiplele ei aspecte economice, sociale, culturale etc., este legată indisolubil de problema țărănimii, problema agrară în țara noastră, avînd adînci rădăcini în trecut, din timpurile cele mai vechi țărănimea integrîndu-se organic în lupta de veacuri a întregului popor pentru înlăturarea exploatării și asupririi, pentru condiții de viață mai bună și progres social.

O îndelungată perioadă de timp, de-a lungul milenarei existențe a poporului român țărănimea a reprezentat forța socială cea mai importantă. Țărănimea a constituit și forța principală a oștirilor române care sub conducerea unor mari căpitani de oștă, sub Mihai, Ștefan, Mircea și mulți alții au apărat pămîntul străbun, împotriva invadatorilor străini, pentru unirea țărilor române, înlăturarea visului de veacuri a poporului — realizarea statului național unitar român în 1918.

Concomitent cu lupta pentru asigurarea independenței naționale, problema agrară, lupta țărănimii pentru pămînt și o viață mai bună, ca o problemă socială esențială, s-a înscris pe coordonatele fundamentale ale istoriei de veacuri a poporului român. Istoria ne arată că întreg evul mediu românesc a fost răscolit de ample mișcări

de masă ale țărănimii care au culminat cu răscoalele de la Bobilna, din 1514 condusă de Gheorghe Doja, răscoala din 1784 condusă de Horia, Cloșca și Crișan și altele care au înscris momente de seamă în istoria luptelor sociale din România. Problema agrară și mișcările țărănimii au dat naștere unor adînci frământări sociale la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul acestui veac, culminînd cu serioasa explozie socială din 1907, care a fost plătită cu singele a 11 000 de țărani „Flămînd și gol fără adăpost / Mi-ai pus pe umeri cît ai vrut / Și ma-i scuipat și m-ai bătut / Și ciine eu ți-am fost... Noi vrem pămînt”. Țărănimea a păstrat de-alungul veacurilor echilibrul nostru spiritual, ea a cultivat curentul muncii, al cinstei, și al omeniei; valorile spirituale cele mai înalte din trecutul nostru, care au constituit mîndria noastră intelectuală, s-au ridicat din mijlocul țărănimii.

Poate mai mult decît în oricare alt domeniu este imposibilă înțelegerea însemnătății transformărilor intervenite în viața țărănimii, ca și a întregului popor, în ultimele trei decenii, fără a cunoaște trecutul care pune mai evident în lumină realitățile contemporane și ne permite a deslusi cu mai mare limpezime sensul dezvoltării noastre în anii ce vin.

Examinînd tocmai prin această prismă agricultura României, rezultă că în perioada antebelică (1939) dispuneam doar de 4000 de tractoare ceea ce însemna, la acea vreme, 2 500 ha teren la fiecare tractor. Tot în acel timp, numai jumătate din gospodăriile țărănești aveau pluguri, din care o treime erau de lemn, iar 37% din numărul exploatărilor nu aveau animale de muncă. Despre gradul de înapoiere a agriculturii din acea vreme vorbesc și următoarele date: valoarea utilajului agricol raportat la 100 ha teren arabil era

de 15 ori mai mică decît în Germania și de 42 de ori mai redusă decît în Elveția. Și cum putea fi altfel într-o țară în care, așa cum rezultă din statisticile vremii, industria producea anual doar 700 de grape, mai puțin de 4 000 de prașitori cu tracțiune animală și 14 batoze; industria de îngrășăminte chimice era practic inexistentă. Cu o asemenea bază tehnică, oricîtă străduință depunea țărănimea pentru a face să rodească petecul de pămînt pe care îl deținea, recoltele nu puteau fi decît extrem de mici, iar viața truditorilor de pe ogoare neînchipuit de grea.

În aceea vreme agricultura (inclusiv silvicultura) producea 54% din produsul social total și deținea o pondere de peste 78% din totalul populației ocupate. În aceste condiții cca. 93% din export o reprezentau produsele agricole, România fiind o sursă ieftină de materii prime și o piață de desfacere pentru produsele industriei altor țări. De altfel merită să fie subliniat acest fapt că agricultura se integra în ansamblul întregii economii aflată la un nivel de subdezvoltare. În anul 1938 venitul național al României era de 80 de dolari pe locuitor, iar productivitatea muncii sociale — venitul național ce revenea pe o persoană activă nu depășea 160 de dolari pe an.

Structura exploatațiilor agricole, potrivit recensămîntului agricol din 1930.

Mărimea exploatației agricole	Total exploatației — procente —	Suprafața totală — procente —
0— 1 ha	18,60	1,60
1— 5 ha	56,35	26,42
5—10 ha	17,10	20,04
10—50 ha	7,20	19,72
Peste 50 ha	0,75	32,22
Total : 100,00		100,00

ident, munca noastră era valorificată în mari pierderi în afară, fiind nevoiți să o tonă de marfă importată să o plătim cu 8—12 tone de marfă românească.

În condițiile dobândirii independenței politice, a întemeierii primului nucleu a statului național român, cheia de care depindea viitorul națiunii și deci și al țărânimii, era dezvoltarea economică și primul rînd dezvoltarea unei industrii puternice. Încă din secolul al XIX-lea gînditorii înaintați Bălcescu, Barîțiu, M. Kogălniceanu, D. Pop Larțian, B.P. Hașdeu, M. Eminescu, S. Aurelian, A.D. Xenopol și alții au militat pentru ideea industrializării țării. E poate demn de-a aminti pe marele nostru Eminescu care s-a aplecat asupra acestei cerințe sociale și a înțeles sensul ei adînc atunci cînd scria că „Neapărat că nu trebuie să rămînem un popor agricol, ci trebuie să devenim și noi o nație industrială“. Mlădite ale înțelegerii viitorului, a dezvoltării noastre, a îmbinării agriculturii cu industria s-au ivit încă în acea vreme. Iată ce spunea în legătură cu aceasta Ion Ionescu de la Brad, considerat pe drept cuvînt părintele agromomiei și statisticii românești, care scria că „Pe lingă agricultură nu este deosebită și industria țării trebuie să se bucure de toată solitudinea guvernului și aceasta cu atît mai mult cît dezvoltarea industriei are o influență considerabilă asupra agriculturii“.

Ideile înaintate din gîndirea economică din trecut au fost valorificate și și-au găsit materializarea în perioada postbelică, în condițiile noii orînduirii sociale, într-o nouă viziune proprie, în care acțiunea de industrializare socialistă a constituit și constituie pîrghia principală de ridicare a țării în rîndul națiunilor civilizate și o premisă deosebit de importantă a transformării structurilor sociale din agricultură și a creării condițiilor de soluționare în timp a problemei agrare. În concepția partidului nostru, înfăptuirea dezvoltării multilaterale a unei țări și rezolvarea problemei agrare, nu poate fi nicidecum desprinsă de independența politică și economică, care asigură fiecărui popor dreptul de a dispune el însuși în mod absolut, liber și suveran, fără nici o îngrădire din afară, de resursele sale naturale și umane, potrivit cu interesele sale naționale. Rezolvarea problemei agrare în România s-a integrat în mod organic în procesul complex al revoluției socialiste, în dezvoltarea multilaterală a întregii economii, în cadrul profundelor prefaceri economice și sociale. Politica agrară, elaborată ca un tot unitar și încheșat a fost integrată în strategia de ansamblu a partidului, completînd și îmbogățind liniile tactice specifice țării noastre în anumite etape pe măsura creării condițiilor necesare. Înăptuirea reformei agrare a fost un prim pas în soluționarea problemei agrare, aceasta a marcat o nouă etapă importantă în procesul rezolvării problemei

țărănești și a stimulat dezvoltarea forțelor de producție în agricultură ca și a economiei în ansamblu.

Un rol de cea mai mare însemnătate în transformarea socialistă a satului l-a avut industrializarea. Industria era și este o necesitate vitală, jucînd rolul decisiv în întreaga dezvoltare economico-socială, extinderea bazei tehnico-materiale, accelerarea progresului tehnic, folosirea rațională a resurselor materiale și umane, dezvoltarea orașelor, crearea condițiilor pentru ridicarea satului și creșterea bunăstării națiunii. Procesul creării treptate a bazei tehnico-materiale a agriculturii socialiste s-a împletit cu acela al asigurării cadrelor de specialiști și convingerea treptată a țărânimii asupra avantajelor marii producții socialiste, a posibilităților sporite de creștere a nivelului său de trai.

Unirea celor peste trei milioane de gospodării mici și mijlocii în mari întreprinderi socialiste a însemnat o adevărată revoluție în viața satelor, în organizarea producției și a muncii, în psihologia țărânimii. Iar faptul că această prefacere radicală s-a înfăptuit în numai 13 ani, în mod continuu, fiind însoțită de creșterea producției agricole, a veniturilor și a nivelului de trai al țărânimii, constituie o dovadă practică a justeței concepției originale a partidului nostru de rezolvare a acestei probleme.

Organizarea formelor socialiste în agricultură a avut loc pe măsură ce au fost create condițiile necesare. Pentru înfăptuirea acestor condiții statul a alocat sume însemnate, care au asigurat creșterea fondurilor fixe în agricultură, ridicarea nivelului tehnic al producției. În școli și în institute, la cursuri agrozootehnice de masă s-au format cadrele în stare să conducă agricultura și să aplice regulile tehnicii și științei înaintate. Trecerea spre formele noi ale organizării producției, a fost încurajată de avantajele pe care le prezentau. Acest lucru a fost înlesnit de faptul că pe de o parte s-au creat la început forme simple de cooperare — tarlalizare, asociații, întovărășiri pentru a păși mai apoi spre formele superioare, iar pe de altă parte de a face din întreprinderile agricole de stat și cele cooperatiste, deja create, unități tot mai puternice, care să dovedească avantajele economice. În tot acest interval, aplicarea principiului cointeresării materiale a țărânimii în sporirea producției agricole, sprijinul intens acordat de stat pentru a asigura creșterea producției în unitățile socialiste precum și vasta activitate politico-educativă desfășurată în rîndul maselor au ușurat înțelegerea profundă a acestei realități de către țărânimii, posibilitățile imense pe care le oferă munca în comun pe pămînturile unite ale marii întreprinderi socialiste. Re-

zultatele obținute în procesul de înnoire a structurilor sociale la sate apar și mai semnificative dacă se ia în calcul că în acest răstimp, în ciuda unor condiții climatice mai puțin favorabile din multe zone ale țării, producția agricolă vegetală a cunoscut o creștere continuă.

Procesul de cooperativizare a agriculturii ca și în general crearea noilor structuri sociale n-a însemnat un proces lin, fără greutăți, fără nici un fel de contradicții. În perioada transformării socialiste a relațiilor agrare au fost și lipsuri, au existat și abuzuri și s-au săvîrșit și greșeli. Esențialul însă a fost că toate acestea au fost sesizate la timp de către partid, prin studierea atentă a realității, a condițiilor create. Încheierea cooperativizării agriculturii a însemnat trecerea la o etapă superioară a dezvoltării și a soluționării problemei agrare, ea a deschis căile pentru creșterea nestingherită a producției agricole și a productivității muncii, pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale țărânimii, influențînd favorabil întreaga noastră dezvoltare economică și socială. Prin aceasta s-au creat largi posibilități de a întreprinde la scara întregii agriculturi și economii vaste acțiuni de dezvoltare și modernizare a bazei tehnico-materiale, a structurii producției, de integrare a acestei ramuri în cursul general al progresului economiei naționale, țintind asigurarea unei agriculturi moderne de înaltă productivitate, transformarea treptată a muncii agricole într-o variantă a muncii industriale, ridicarea nivelului material și cultural al țărânimii, apropierea condițiilor de viață de la sate la nivelul celor de la orașe.

Astăzi structura social-economică a satului o formează cele 391 întreprinderi agricole de stat, cu o suprafață agricolă de 2057,9 mii ha, 743 întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii și 4649 cooperative agricole avînd peste 9 milioane de hectare teren agricol. Factorul esențial ce caracterizează această structură social-economică o constituie faptul că circa 91% din suprafața agricolă totală a țării aparține proprietății socialiste (30,0% proprietate de stat și 60,5% unitățile cooperatiste). Din cele 213 652 tractoare convenționale existente în agricultură, 98% sînt proprietatea statului, din acestea 24% deserveșc direct unitățile de stat, iar 74% deserveșc cu prioritate unitățile cooperatiste precum și celelalte gospodării ale populației. Astfel, în urma lichidării micii proprietăți particulare fărîmițate, a cooperativizării agriculturii și creării marii proprietăți socialiste, țărânimii a devenit o clasă nouă, proprietară și producătoare, ocupînd un loc de seamă în producția bunurilor materiale, în dezvoltarea economică și socială a țării.

prof. dr. Mircea BULGARU

ASEMENI CONCEPTELOR referitoare la necesitatea dezvoltării industriei naționale, judecățile reprezentanților burgheziei industriale în ascensiune privind posibilitățile existente și căile de urmat pentru infăptuirea industrializării au fost formulate în aceeași lumină vie a țelului asigurării și consolidării independenței economice și politice a țării. Judicioasa motivație a conceptelor a fost elaborată într-o ascuțită confruntare de opinii cu reprezentanții moșierimii (N. Șuțu, I. Strat, Al. Moruz etc). Apărându-și în fond propriile interese, aceștia se opuneau dezvoltării industriale a țării și exagerau cu mult efortul cerut națiunii pentru edificarea unei industrii proprii — efort fără îndoială ridicat în condițiile slabei explorări și exploatarei a resurselor naturale, lipsei de piețe, de forță de muncă specializată, de experiență și capitaluri, în condițiile prețului ridicat al produselor indigene în raport cu cel al unor produse similare străine ș.a.

Marțian Aurelian, Kogălniceanu, Xenopol, Kóváry ș.a., au relevat **existența unei baze largi — dar nefolosite — de resurse naturale ale țării necesare pentru dezvoltarea industriei**: materii prime pentru industria alimentară, ușoară, pentru industria materialelor de construcții, sarea, cărbunele, petrolul și chiar fierul trebuincioase dezvoltării industriei extractive, precum și unor industrii prelucrătoare, ca cea metalurgică, chimică sau constructoare de mașini agricole. În concepția gânditorilor amintiți, resursele naturale ale țării însemnau tocmai puterea ce permitea acestuia să decidă dezvoltarea industriei naționale potrivit propriei voințe, „după propria bună plăcere” cum scria Marțian.

Ei arătau pe de altă parte că industrializarea generează largirea livrărilor reciproce de mărfuri în primul rînd între industrie și agricultura țării. Hașdeu scria astfel că „oferind bucate țăranelor nu cere pielea netăbăcită sau fier nebătut ci vrea cizme ori cojoc, cuțit ori coasă. El prezintă productul brut și primește pe cel fabricat”. Și tocmai din acest motiv într-o țară curat agricolă care acoperă necesitățile sale de produse industriale prin im-

INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ — ȚELUL ARDENT AL GÎNDIRII ÎNAINȚAȘILOR PROMOTORI AI INDUSTRIALIZĂRII ȚĂRII (II)

port, „comerțul interior este nul”, legăturile naționale sînt slabe, pe cînd într-o țară industrială toate acestea înfloresc”⁽¹⁾).

Piața internă se lărgeste și ca urmare a livrărilor reciproce de mărfuri între diferitele ramuri ale industriei proprii. Xenopol, de exemplu, arăta că fabricarea în țară a chibriturilor determină mai întîi crearea de fabrici pentru extragerea fosforului din oase; apoi ridicarea de fabrici pentru cartonul cutiilor și pentru hirtia etichetelor; că se dezvoltă și producția de cerneluri și litere pentru tipar necesare tipăririi etichetelor, fabricarea literelor avînd, la rîndul ei, nevoie de metal din care să fie turnate. Că obținerea metalului face și ea necesară deschiderea de mine a căror exploatare pretinde mașini ș.a.m.d. Se relevă apoi că piața internă constituită astfel reprezintă un puternic cadru favorabil, un **important factor pentru dezvoltarea și consolidarea entității economice naționale** și ca atare pentru progresul națiunii române.

Mai departe, dacă dezvoltarea indus-

triei proprii era considerată în vi-gînditorilor amintiți drept o condiție a consolidării și desăvîrșirii unității naționale, a întăririi independenței, **național era privit la rîndul său ca mentul principal de acțiune pentru atarea industriei proprii și ca atare propășirea națională**. Prin subvenționarea de taxe sau impozite; prin prăjiuni geologice și exploatarea în regiuni priene sau în antrepriză a unor resurse naturale; prin constituirea ca un conector de bază al produselor industriale naționale și prin dezvoltarea căilor de comunicații; prin organizarea unui sistem de vătămint adaptat cerințelor dezvoltării industriei, cu accent pe însușirea curajului și a metodei practice; prin educarea cetățenilor întreprinzătorilor și comercianților în preferenții produselor românești, etc., era chemat să sprijine inițiativa publică, era chemat să elaboreze un plan unitar program de dezvoltare a întreprinderilor. Dezvoltarea industriei naționale trebuia să reprezinte un proces de care la întimplare a câteva stabilimente industriale ci o acțiune coordonată pe plan național „despre așternerea unui program general și despre măsurile de a-l pune aplicare treptat”, în a cărui materializare „guvernul are rolul principal”⁽²⁾, arăta P. S. Aurelian.

Accentul pus de gânditorii amintiți asupra factorului intern, pe propriile capacități și posibilități în asigurarea condițiilor necesare pentru dezvoltarea industriei naționale, izvoara din dorința de a preîntîmpla intervenția burgheziei din statele vecine, de a evita, de cele mai multe ori, în mod deschis chiar, subordonarea economică și politică a țării.

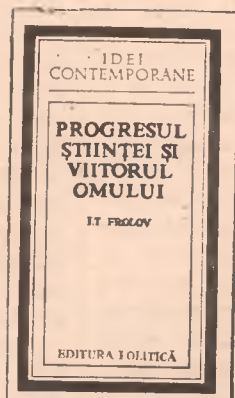
Se demonstrează elocvent că **acțiunea fără restricții a capitalului** în aduce după sine nu satisfacerea intereselor ample ale dezvoltării industriei țării ci, „în primul rînd, satisfacerea intereselor de profit ale burgheziei din statele dezvoltate, jefuirea resurselor și avuției naționale, subordonarea tot accentuată a țării față de puterile străine”⁽³⁾. Marțian, Aurelian, Xenopol, Kogălniceanu ș.ș. combătînd folosirea astfel a a-

FIȘE

Optimizarea conducerii

● În cartea lor *Optimizarea conducerii sistemelor industriale*, publicată în Editura didactică și pedagogică (417 p) autorii, A. Carabulea și Gh. Rușitoru, jalonează, pe baza unui impresionant material (594 formule, 92 figuri și 42 tabele) unele principii și modele matematice privind conducerea și organizarea sistemelor de producție. Lucrarea are la bază cercetări operaționale, cum ar fi teoria stocării, a așteptării, a echipamentelor, a ordonanțării, a ingineriei umane (ergonomia), a eșalonării investițiilor, a prognozei și a deciziilor. Autorii prezintă geneza și dezvoltarea științei conducerii. Conducerea științifică a întreprinderii este caracterizată prin

abordarea multidisciplinară a problemelor și rezolvarea lor cibernetică, cu ajutorul tehnicii avansate.

● Problemele legate de dezvoltarea științei și de influența ei asupra viitorului omului, de unitatea organică dintre știință și

umanism ca baze obiective ale „proiecției în viitor”, constituie preocuparea cardinală a lui I. T. Frolov în cartea *Progresul științei și viitorul omului* (Experiența în modul de abordare a problemei; Discuții; Sinteze), tradusă din I. rusă și apărută în Editura Politică, București, 1977, 228 p. Autorul face o încercare de a trata aceste probleme pe baza materialului nou oferit de știința contemporană. Ținînd seama de faptul că problemele acestea sînt noi și insuficient studiate, autorul prezintă separat, în chiar structura cărții și în diferitele ei capitole, modul de abordare a problemei, discuțiile ce sînt purtate în jurul ei în literatura nemarxistă și marxistă, precum și sintezele și concluziile la care ajunge el în urma examinării problemei. După o prefață la ediția în limba română, cartea cuprinde: „Demonul științei” sau cultul-omului? Știința și viitorul; Teoria marxist-leninistă a progresului tehnico-

științific și evoluția omului; Teorii sociale și biologice ale dezvoltării omului; Ecologia omului în prezent și în viitor; „Eralogiei” și viitorul omului; Ontologia știința-etica.

Sauvy despre raportul Leontief

● Evidențiind elementul nou al raportului Leontief, Alfred Sauvy confruntă în articolul *La grande leçon du rapport Leontief* (Marea lecție a raportului Leontief), apărut în revista *L'EXPANSION* (nr. 105/martie 1977) metoda scenariilor cu ea a planului-obiectiv. În primul caz este vorba de a prevedea, prin intermediul unei rețele de legături funcționale, următoarea sau altora din ipoteze inițiale. În al doilea caz — și aceasta constă după A.S. nouă — este vorba de meritul raportului Leontief — este vorba, dimpotrivă, de a impune un rezultat final, un

pital. „Înțelegem trebuința de alege capitalurile dar nu înțelegem această trebuință este necondiționată, că se poate trece cu vederea „jaful” bogățiilor naturale, peste tot peste granița a muncii și avuțiilor, scria Marțian. La rândul său Aurelian arăta că „Triste și dureroase experiențe ne-au arătat nouă ca și la noi, cât de amar costă adesea o pierdere a capitalurilor străine”.

„Că aceste condiții capitalul necesar dezvoltării industriale era conceput să se asigure în țară, pe baza efortului național, și nu pe baza unei raționale utilizări a fondurilor obținute din exportul produselor, ci prin sistemul societăților pe acțiuni, unui eficient sistem național de economie și credit, din dări și impozite la nivel de statului precum și prin măsuri economice menite să frizeze scurgerea din țară a valorilor lichide, să bareze cheltuielile neproductive generate în cea mai mare parte de traiul de lux și huzur al clasei bogate. Se acredita adeseori ideea că, pe măsură acumulării de capital și dezvoltării micii industrie, se pot constitui capitalurile mari necesare industriei de vârf, dezvoltarea acesteia fiind deseori întârziată de gînditori.

„Prezența burgheziei industriale și a mediului propice pentru economia de piață a liberschimbismului, susținut de clasele și burghezia agrară ca și de meșteșugarii și artiștii industriali dezvoltate, au permis în circulația nestingherită a produselor agriculturii precum și în importul produselor industriale de către România. Se sublinia că adoptarea pentru țara noastră a acestei politici transformă țara într-o sursă de materii prime ieftine și de desfacere avantajoasă pentru produsele finite ale industriei din statele dezvoltate — fapt ce pune în pericol dezvoltarea industriei, pune în pericol independența economică și implicit politică a țării. Din acest motiv Kogălniceanu, de exemplu, denumea liberschimbismul ca „moartea dezvoltării noastre industriale” și naționale, Aurelian ca regiune „care poate menține țările de la Dunăre într-o vecinică copilărie economică”,

urmînd a fi „supuse treptat”, iar Bariliu ca sistemul ce urmărea „să sugă, să spolieze și să ruineze” țara.

Era în schimb insistent susținută politica protecționistă a statului român față de tinăra industrie națională, avîndu-se în vedere pe de o parte protecționismul intern — relevant anterior și definit de Xenopol prin crearea tuturor condițiilor necesare preferării „produselor indigene chiar cînd la început ele sînt mai inferioare și mai scumpe decît cele străine” — iar pe de altă parte o „protecțiune” externă. Urmăcind aceeași promovare a industriei naționale, aceasta din urmă era concepută să se manifeste prin scutiri de taxe vamale pentru importul produselor necesare dezvoltării industriei precum și prin instituirea de taxe vamale ridicate asupra importului produselor care se fabricau sau s-ar fi putut fabrica în țară, al produselor de lux ș.a. Considerată drept un sacrificiu necesar și temporar al poporului în fața afirmării intereselor naționale, politica protecționistă era privită ca fiind singura posibilitate pentru a înlătura pericolul nimicirii tinerei industriei românești de către industria străină. Ca fiind singura posibilitate pentru a asigura dezvoltarea tinerei industriei naționale, independența economică și ca atare politică a țării, propășirea națională. D.P. Marțian, arăta că pentru țara noastră protejarea industriei se impune „prin toate mijloacele”.

La baza unor astfel de aprecieri se află ideea după care un fenomen economic trebuie interpretat în funcție de împrejurările concrete în care el se manifestă, copierea fidelă a ceea ce fac sau au făcut alții, fără a trece situația respectivă prin filtrul cerințelor concrete de progres ale țării, dăunînd intereselor economice și naționale. Așa se explică de ce P.S. Aurelian considera că copierea, atunci, de către România a politicii liberului schimb, susținută în vremea respectivă de țări dezvoltate industrial ca de exemplu Anglia, reprezintă „cel mai trist exemplu de stare în care poate să ajungă un popor, cînd, fără să țină seama de împrejurările în care se află, imitează orbește ceea ce face alții”; de ce Mihail Kogălniceanu

arăta în același sens că „în privința industriei naționale trebuie să facem ca toate națiunile, precum a făcut Veneția în secolul de mijloc, precum a făcut Franța în timpul lui Colbert, cum a făcut Prusia și Rusia susținînd industriile naționale pînă cînd au putut prinde rădăcini”¹⁾.

„Trebuie arătat, de asemenea, că politica protecționistă nu era considerată ca un mijloc de realizare a autarhiei, că ea nu nega nicicum necesitatea afirmării țării în diviziunea mondială a muncii. Ci dimpotrivă o susținea, creînd înseși condițiile pentru ca — după cum scria Marțian — „în organismul vieții universale” fiecare popor să se manifeste ca „producător și consumator, pentru celălalt”, de toate bunurile, inclusiv industriale, cerință obiectivă a existenței umanității, a cărei nerespectare ar fi pricinuit o „turburare simțită în organismul totului”. Această politică protecționistă era privită doar ca o etapă obligatorie pe drumul dezvoltării industriale a țării. Fiecare națiune este necesar să aibă o industrie națională — scria Aurelian — și pentru aceasta „trebuie neapărat ca să înceapă cu regimul protector și treptat, fără precipitațiune și fără zguduiri, să se apropie de regimul libertății comerciale”²⁾.

Fără îndoială că tema pusă în discuție comportă abordarea și a altor aspecte, relevarea unor detalii din gîndirea fiecăruia din doctrinarii amintiți. Se desprinde însă concludent că teoriile menționate se înscriu temeinic în sensul cerințelor obiective, interferate, ale dezvoltării în general și ale dezvoltării economice, sociale și naționale a României în special. Tocmai de aceea tovarășul Nicolae Ceaușescu îi aprecia pe acești gînditori ca „patrioți, animați de idealuri progresiste și de grijă pentru soarta țării”³⁾.

Dan POPESCU

¹⁾ Traian, an I, nr. 87, 2 dec. 1869, p. 351.

²⁾ Vezi Texte din literatura economică, vol. I, p. 357, 360.

³⁾ Mihail Kogălniceanu, Monitorul oficial al României nr. 16, 20 ianuarie 1874, p. 82.

⁴⁾ P.S. Aurelian, loc. cit. p. 369.

⁵⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de al IX-lea Congres al P.C.R., Ed. politică, București, 1965, p. 21.

ativ (venituri, locuri de muncă, producție ș.a.) și a căuta — aceleași procedee funcționale — mijloacele de a le obține. Speșă, obiectivul ar fi de a pune la jumătate pînă în anul 2000 ecartul între țările bogate și țările sărace. A.S. salută „proșul imens realizat de la Meadows (apocalipsul) sau Herman (paradisul) la cercetătorii științifici lucrînd pentru ONU și OIM”. Totodată, autorul se așteaptă cu îngrijorare dacă nu este esențial să se precizeze o dată „elementele necunoscutului”. „Că ele din ele pot trece din domeniul necunoscutului în cel al cunoscutului. Așa ar fi echivalentul muncă al unei producții. Altecum ar fi creativitatea, refuzînd „sclavajul” modelelor.

publică articolul Faut-il faire courir les chomeurs? (Trebuie alergați șomerii?) în care combate o serie de teorii referitoare fie la caracterul „natural” al șomajului, urmare a progresului tehnic, fie la caracterul său „voluntar” — urmare a ajutoarelor de șomaj. Nu toți cei care solicită de lucru — susțin unii — ar fi șomerii. De ce nu s-ar duce ei acolo unde există nevoie de manoperă? Patronii insultă — afirmă J.M. — nenorocirea șomerilor, caracterizîndu-i amatori de șomaj sau calificîndu-i drept lenși care evită muncile grele. Nu este prima oară cînd astfel de teorii sînt lansate în perioade de depresiune. Dar, spune J.M., tehnocrații reacționari, care consideră drept utopie rousseauistă idealul de a munci în locurile de baștină, uită că harta economisitorilor și a capitalului imobiliar neproductiv coincide cu aceea a șomajului. Numai o finanțare locală, pe baze voluntariste, afirmă J.M., poate crea între-

prinderi mici și mijlocii în toate regiunile. În loc să ceri oamenilor să se tot deplaseze din regiune în regiune în căutarea locurilor de muncă, ar fi mai bine să se creeze întreprinderi acolo unde există forță de muncă. „Mobilizarea” capitalului — susține el — este o soluție superioară „mobilizării” oamenilor.

Condiția dezvoltării — instruirea inteligenței

● Majeed Ahmad, profesor la Universitatea din Islamabad (Pakistan) susține în studiul Le développement des nations par la science et la technologie (Dezvoltarea națiunilor prin știință și tehnologie), apărut în revista IMPACT SCIENCE ET SOCIÉTÉ nr. 3/1976, că, dacă țările dezvoltate ar ajuta țările în curs de dezvoltare să-și amelior-

FIȘE

reze cunoștințele lor științifice și tehnice, primele ar reuși să elibereze pe celelate de ignoranță, sărăcie și foamete. A ridica, spune el, nivelul fiecărei țări în curs de dezvoltare pe calea științei și a tehnologiei este o sarcină imensă, dar care nu depășește posibilitățile umane. În vederea acestui scop este necesară și o bună planificare — pentru ca națiunile să se poată dezvolta într-un timp minim cu un minim de investiții. În condițiile vieții moderne, afirmă M. A., regula este absolută: națiunea care nu acordă inteligenței instruite valoarea care i se cuvine, este condamnată la inapoiere.

cuparea forței de muncă disponibile

● In LE NOUVEL OBSERVATEUR nr. 642/1977, Jean Matouk

PROGRESUL TEHNIC ACCELERAT ȘI RITMURILE CREȘTERII ECONOMICE (II)

Mutații structurale : cazul electronicii

EFECTELE revoluției din știința și tehnica contemporană nu se reflectă în mod uniform asupra tuturor ramurilor economiei naționale sau ale industriei. Ramurile „tradiționale“ ale industriei cedează teren, ca să spunem așa, noilor ramuri generate de revoluția științifico-tehnică. În cadrul mutațiilor industriale determinate pe plan industrial de această revoluție, un rol deosebit revine electronicii.

În contextul dezvoltării științei și tehnologiei contemporane, electronica deține rolul unei „științe-pilot“, contribuind la extinderea limitelor cunoașterii umane atât în domeniul microcosmosului cât și în acela al macrocosmosului. Unii cercetători occidentali au lansat chiar ideea că în prezent are loc o adevărată revoluție tehnologică (tehnică-electronică) capabilă să schimbe radical profilul industriei în acest ultim sfert de veac al mileniului. Experiența economică internațională atestă în orice caz că dezvoltarea în ritm rapid a electronicii este o trăsătură definitorie a dinamicii moderne, cum reiese și din datele cuprinse în tabel nr. 4.

În lumina faptului — care se desprinde din tabel — că în țări avansate din punct de vedere industrial ramura electronică crește de 1,5 pînă la 2,7 ori mai repede decît producția națională în ansamblu, se poate afirma că dezvoltarea prioritara a electronicii constituie o caracteristică esențială a creșterii economice contemporane.

O particularitate a progresului teh-

nic contemporan poate fi considerată aceea că nici o țară din lume nu deține o supremație absolută în toate domeniile științei și tehnicii. Totodată, este un fapt că țările cu un nivel superior de dezvoltare economică se specializează înaintea altora în acele produse care întrușchipează cuceririle cele mai noi ale spiritului uman. Dacă se are în vedere că revoluția științifică și tehnică contemporană își găsește expresia cea mai înaltă în automatică și informatică și că dezvoltarea acestora este condiționată de funcționarea calculatoarelor electronice, este evidentă semnificația producției de computere și a răspîndirii acestora în economie pentru stabilirea nivelului tehnologic de ansamblu al unei țări.

În ceea ce privește producția, sursele occidentale concordă în aprecierea că în lumea capitalistă patru computere din cinci provin din S.U.A. Pe de altă parte, țările industrializate vest-europene și Japonia fac eforturi pentru a reduce decalajul care le desparte în prezent de S.U.A. în domeniul dotării cu calculatoare electronice. Ritmul de utilizare cu calculatoare depășește ritmul de înzestrare cu fonduri fixe în majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate. Prognozele existente pentru anul 1978 în domeniul dotării acestor țări cu calculatoare (vezi tabelul nr. 5) prevăd ca în termen de cinci ani parcul de calculatoare să fie cel puțin dublat în ansamblu.

Ritmul de creștere pe plan mondial al electronicii va fi accelerat, după părerea specialiștilor din multe țări, în ultima parte a secolului nostru. Producția mondială de aparate și echipamente electronice, evaluată la nivelul anului 1976 la circa 100 miliarde de dolari, ar urma să se ridice după unele prognoze la aproximativ 450 miliarde de dolari pînă în anul 2000.

Tabelul nr. 4

Dinamica industriei electronice în unele țări industriale dezvoltate, 1965—1970

	S.U.A.	Anglia	Franța	Italia	R.F.G.	Japonia
Ritmul mediu anual de creștere a prod. ind. electronice	6,3	5,7	7,6	9	11	30
Ritmul mediu anual de creștere a PNB	3,4	2,1	5,7	6	4,5	12,3
Indicele de devansare a PNB de producția ind. electronice	1,85	2,71	1,34	1,50	2,45	2,44

Văzută și în acest context, dezvoltarea în perspectivă a electronicii în țara noastră reprezintă o opțiune de mare însemnătate. În liniile directoare a dezvoltării economico-sociale a României pînă în anul 1990 se prevede „industria electronică va reprezenta sfîrșitul deceniului viitor 16,0—16,5 din producția totală a construcțiilor de mașini“³⁾. În planul național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe perioada 1976—1980 se prevede că industria electrotehnică se va dezvolta mai rapid decît industria constructoare de mașini în ansamblu, al cărei ritm mediu anual de creștere de 11,8—12,6 la sută este superior ritmului mediu anual de 10,2—11,2 la sută prevăzut pentru întreaga industrie.

Traectorii în perspectivă

CORELAȚIA dintre progresul tehnicii și cel economic, dată fiind influența determinantă pe care o exercită, generează controverse la fiecare răscruce a evoluției societății. Dacă există un consens, acesta se referă la ideea că implicațiile revoluției din știința și tehnica contemporană asupra traiectoriei creșterii economice în perspectivă nu pot fi judecate printr-o simplă extrapolare a trecutului. Dar evoluțiile din trecut sînt deseori deosebit de instruc-

Tabelul nr. 5

Țara	Numărul calculatoarelor electronice	
	instalate la 1.1.1973	previzionate pentru 1978
R.F.G.	10 960	20 000—24 000
Benelux	1 615	4 000—6 000
Franța	8 055	19 000—23 000
Anglia	7 610	17 000—22 000
Italia	4 180	9 000—12 000
Olanda	2 210	5 000—8 000
Elveția	1 960	3 500—5 000
Alte țări vest-europene	3 940	3 500—5 000
Total Europa occidentală	40 530	87 500—113 000
S.U.A.	106 350	210 000—250 000
Japonia	11 180	25 000—35 000

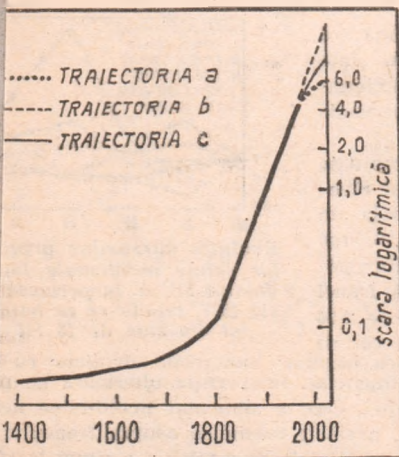
Sursa : După Revista economică nr. 2 din 10.1.1975

tive pentru corelațiile care se conturează în perspectivă.

O istorie cantitativă a economiei mondiale poate fi reprezentată sintetic

in curba din graficul reprodus — în componențele sale de bază — după săptăminalul englez *The Economist* (25 octombrie 1975, Survey, p. 4).

Această curbă poate fi interpretată în felul următor: Până la revoluția industrială,

Sursa: *THE ECONOMIST*, 25 Oct. 1975

voluția istorică aproximativă și cea previzibilă a produsului brut mondial, în mii miliarde de dolari din 1975

tehnica și economia au fost practic într-o stare de stagnare. Revoluția industrială a generat elementele materiale care au schimbat panta traiectoriei economiei mondiale, accelerând ritmul creșterii economice. Evoluția ascendentă a economiei mondiale în decursul ultimelor două secole — în pofida caracterului ciclic al economiei sistemului capitalist — a determinat amplificarea considerabilă a producției sociale. Produsul mondial brut pe locuitor este evaluat în prezent la aproximativ 1 400 de dolari — ce-i drept, însă, cu marile decalaje cunoscute între zonele dezvoltate și cele subdezvoltate.

Apariția unor curbe descendente în economia țărilor capitaliste în ultimii ani, precum și fenomenele generate de „criza energetică” au determinat gândirea economică occidentală să pună problema continuității ritmului creșterii economiei mondiale. Pesimiștii susțin ideea aplatizării traiectoriei în sensul unei curbe logistice (traiectoria a). Otimiştii afirmă accelerarea ritmului creșterii economice sub impulsul revoluției științifico-tehnice contemporane

(traiectoria b). Cei prudenți susțin o creștere economică moderată (traiectoria c).

Concepția pesimistă nu se întemeiază pe o analiză temeinică a realităților economice, simplificând evoluția în perspectivă a tendințelor manifestate în creșterea economică. Potențialul tehnicii este inepuizabil, derivind din caracterul nemărginit al gândirii umane și constituind factorul major în asigurarea creșterii economice.

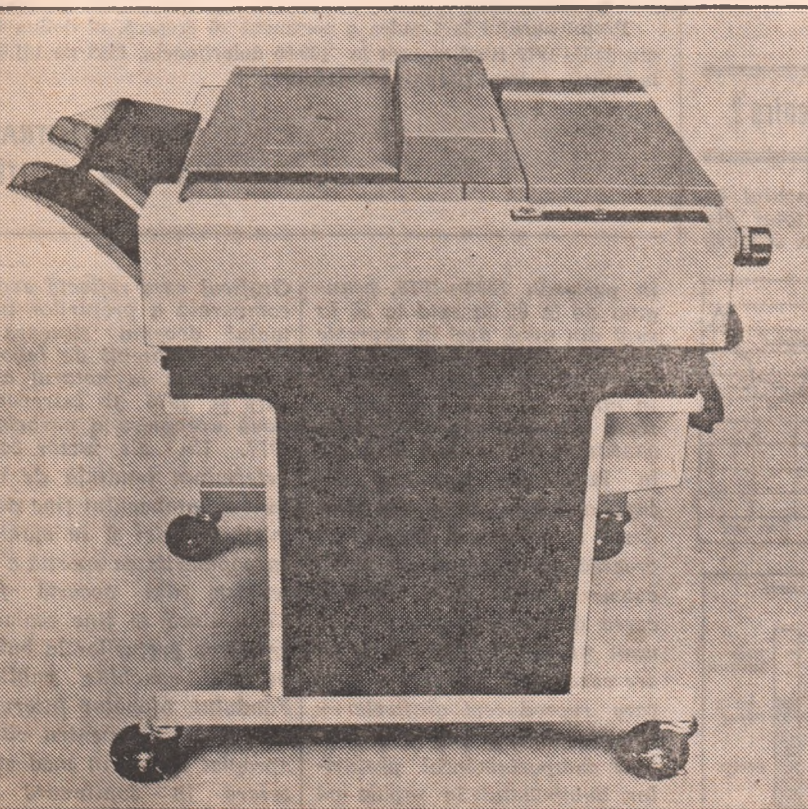
În orice caz, perspectivele economiei mondiale nu pot fi judecate în mod global, ignorându-se contradicțiile dezvoltării sale. Contradicția fundamentală a epocii noastre — contradicția dintre sistemul mondial capitalist, perimat din punct de vedere istoric, și sistemul mondial socialist, în continuă ascensiune — se manifestă pe deplin în tendințele care determină sensul și direcțiile marilor transformări din economia mondială contemporană.

dr. M. HOROVITZ

Institutul de economie socialistă

³⁾ Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român. Editura politică, 1975, p. 805.

Cum se pot copia documente de dimensiuni mari pe o mașină de dimensiuni mai mici

În acest scop vă prezentăm mașina silențioasă XEROX 3103, de construcție compactă.

Este o mașină de mici dimensiuni care poate copia însă documente de dimensiuni mai mari decât în mod obișnuit. De exemplu, XEROX 3103 poate copia documente de dimensiuni până la 356 mm X 457 mm.

Reproducerile sînt de o calitate excepțională, fiind reproduse foarte clar chiar semiturile și liniile din desene.

Mașina 3103 copiază pe hirtie obișnuită, netratată, cu viteza de 20 de copii pe minut.

Pentru a copia listinguri (imprimante) de calculator, diferite documente, planuri arhitecturale etc., mașina XEROX 3103 este perfectă.

RANK XEROX

Camera de prezentare RANK XEROX
Hotel București,
str. Edgar Quinet 1
etaj II, ap. 29
tel. 16. 60. 14.

PUBLICOM

TENDINȚE - CONIUNCTURI

Comerțul mondial în 1977

DATORITA faptului că ritmul redresării în economia capitalistă a slăbit după primul trimestru al anului trecut, expansiunea schimburilor internaționale în 1977 va avea loc într-un ritm mai moderat. Făcând această constatare, un raport asupra comerțului mondial dat recent publicității de GAAT, nu avansează totuși o cifră cu privire la ritmul de dezvoltare al schimburilor.

Anul trecut, comerțul mondial a sporit ca volum cu 11 la sută față de nivelul său scăzut din 1975, depășind în același timp cu 4 la sută recordul anterior înregistrat în 1974. Valoarea comerțului mondial s-a ridicat anul trecut la 980 miliarde dolari, fiind mai mare cu numai 12 la sută față de 1975, în ciuda inflației; apropierea mărimilor relative ale creșterii ca valoare și ca volum se explică prin deprecierea dolarului față de o serie de alte valute occidentale, care, în momentul convertirii în dolari a diminuat în bună măsură creșterea valorii comerțului exprimat în alte valute.

Incertitudinile experților GATT privind amploarea creșterii comerțului mondial în anul curent țin atât de terminarea în linii mari a reconstituirii stocurilor după ultima criză, cât și de eforturile pe care numeroase țări le fac pentru reducerea deficitelor balanțelor lor de plăți. Raportul mai notează că anul trecut excedentul comercial al țărilor în curs de dezvoltare exportatoare de petrol a crescut cu 8 miliarde dolari, la 65 miliarde, în vreme ce deficitul țărilor în curs de dezvoltare importatoare de petrol s-a redus cu 11 miliarde dolari față de nivelul record din 1975, rămânând însă — cu 35 miliarde dolari — la nivelul anului 1974.

Oțelul în C. E. E.

Potrivit datelor statistice publicate de Bruxelles, producția totală de oțel a țărilor Pieței comune a coborât în ianuarie a.c. sub nivelul celei din ianuarie 1976, în vreme ce comenzile noi de produse siderurgice le depășesc doar cu puțin pe cele existente în vara anului 1975, în timpul crizei. Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție în

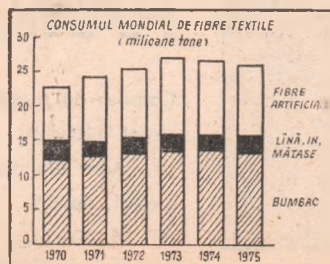
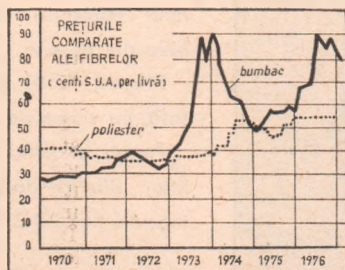
industria siderurgică este estimat la 60%, iar prețurile au coborât sub nivelul din noiembrie 1976, unul din elementele de presiune pe piață fiind nivelul ridicat al stocurilor de oțel la producători și în comerț. De notat totuși că importurile se mențin la nivelul foarte ridicat înregistrat în tot cursul anului 1976, cel mai rapid sporind importurile din afara C.E.E. Pe plan social, ca reflex al conjuncturii nefavorabile, șomajul parțial atinge la sfârșitul anului 1976 aproape aceeași cota ca în perioada cea mai dificilă a recesiunii.

Declin în producția mondială de nave

PRODUCȚIA mondială de nave a scăzut anul trecut pentru prima dată în ultimii 15 ani, relevă statistici publicate la Londra de Lloyd's Register of Shipping. Cu 39,9 milioane tdw, tonajul realizat în 1976 s-a situat cu 300 000 tone sub nivelul record din anul precedent. Producția japoneză a scăzut cu 1,1 milioane tone (la 15,9 milioane tone), ponderea sa în construcțiile navale ale anului trecut reducându-se la 48,6 la sută, de la 49,6 la sută în 1975. Ocupanța locului doi, Suedia, a înregistrat anul trecut o producție record de 2,5 milioane tone.

Bumbacul în revenire?

PONDEREA bumbacului în consumul mondial total de fibre textile a fost în scădere

EVOLUȚII MONETARE

Evoluția relativ calmă a cursului dolarului S.U.A. față de principalele valute occidentale a caracterizat perioada 21—25 III 1977.

Valuta cu cele mai accentuate fluctuații a fost francul elvețian, care s-a depreciat la un moment dat cu peste 0,7% (pe 23 III 1977) față de sfârșitul perioadei trecute (2.5325 franci pentru 1 dolar, față de 2,55 franci), ca urmare a cererii mari de franci din partea băncilor comerciale elvețiene cu sfârșitul de trimestru financiar. Intervenția ulterioară pe p. Băncii Naționale a Elveției, care a alimentat lichiditatea ne prin operații de „swap”, a slăbit tensiunea asupra francului elvețian, astfel că cursul său pe piețele de schimb s-a situat la sf. intervalului la un nivel egal cu cel din perioada trecută.

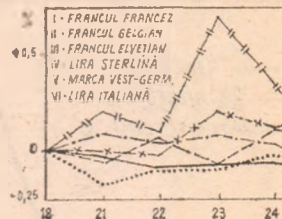
Marca vest-germană, cu toate că a beneficiat de publicarea balanței comerciale pe luna februarie a.c. (excedent de miliarde mărci, față de numai 2 miliarde mărci în ianuarie), a lat ușor în jurul a 2,39 mărci pentru 1 dolar, la fel ca și francul belgian, cu o cotație de circa 36,68 franci pentru 1 dolar.

Francul francez s-a depreciat ușor în acest interval (4,9760 franci pentru 1 dolar la sfârșitul perioadei, față de 4,9840 franci cu o săptămână în urmă), cursul său fiind influențat de menținerea ridicată a dobânzilor la depozitele în franci francezi.

Lira italiană a înregistrat o ușoară, dar continuă depreciere minimă intervalul la un nivel de 887,70 lire pentru 1 dolar, față de 887 lire la începutul lui.

Yenul japonez, în ciuda măsurilor luate de Banca Națională Japoniei pentru reducerea dobânzilor interne (taxa scontului, dobânzile la depozitele bancare la vedere au fost micșorate 0,5%), continuă să se deprecieze, atingând în acest interval nivel de 277,25 yeni pentru 1 dolar — cel mai ridicat nivel după 16 V cînd a cotelat 277,10 yeni — după ce la începutul anului cotelat yeni pentru 1 dolar.

Prețul aurului la Londra a continuat să crească, al doilea din 25 III 1977 fiind stabilit la 153,55 dolari/uncea, față de 151,4 lari/uncea, primul fixing pe 21 III 1977.

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada III 1977, luîndu-se ca bază anul din ziua de 18 III 1977.

Paul DUMITRA
Gheorghe MUNTII

în perioada 1960—1973, ajungînd de la 65 la sută la 50 la sută din total, deși în expresie absolută consumul de bumbac a crescut în această perioadă în medie cu circa 2 la sută anual. În perioada 1973—1975, cantitatea de bumbac utilizată în lume s-a stabilizat (în jurul a 13,4 mil. tone), dar ponderea sa a început din nou să crească dat fiind că s-a redus consumul altor fibre. Modificarea de tendință s-a datorat unui număr de factori, printre care I.M.F. Survey — după care reproducem graficele — consideră drept foarte important comportamentul prețurilor bumbacului în raport cu cele ale fibrelor artificiale.

Graficul care reflectă evoluția comparată a prețurilor în timpul deceniului situează momentul deosebit de favorabil bumbacului la hotarul a 1974 și 1975 și întrevăce nouă apropiere a curbelor în 1977. Un alt factor care determină tendința de creștere a bumbacului ține de meniuil modei și se manifestă în popularitatea sporită a țesăturilor din această perioadă. Chiar dacă se ține seamă de creșterea prețurilor la bumbac în 1976, conchide publicistul Fondului Monetar Internațional, proiecțiile pentru viitorul apropiat indică în mod clar că cererea în continuare va rămâne în creștere.

D. Germană

FOLOSIREA INTENSIVĂ A RESURSELOR DE CREȘTERE INDUSTRIALĂ

TARĂ SOCIALISTĂ industrial avansată, Republica Democrată Germană își manifestă opțiunea pentru accentuarea continuă a laturii calitative a efortului național de creștere economică. Dezvoltarea în ritm susținut a producției sociale este asigurată pe fondul potențialului științific și tehnic ridicat de care dispune economia, dar și al patrimoniului limitat de resurse umane și materiale. Activizarea întregii game disponibile de resurse, utilizarea sa intensivă, reprezintă componenta dominantă a strategiei de creștere industrială, de dezvoltare a întregii economii, concentrează permanent atenția factorilor de decizie la nivel macro și microeconomic.

UNA DIN PROBLEMELE majore cu care este confruntată industria R. D. Germane o constituie asigurarea bazei necesare de materii prime, materiale și energie. Efortul de stabilizare a balanțelor energetice și a materiilor prime este susținut printr-un vast program investițional întreprins în ramurile furnizoare de energie, combustibili și materiale, program care concentrează aproximativ 60% din volumul total al investițiilor destinate sectorului industrial. În același timp însă, creșterea cererii în ramurile prelucrătoare induce adoptarea unei serii de măsuri ce vizează consumul, și anume, utilizarea rațională, economisirea materiilor prime și energiei.

Principala cale de înlățuire a acestui obiectiv, de tot mai mare importanță, o reprezintă introducerea rapidă, pe scară largă, a rezultatelor muncii de cercetare științifică și ale creației tehnice în producția industrială. Eforturile a numeroase colective de cercetători, proiectanți, inovatori și raționalizatori sînt orientate spre perfecționarea tehnologică și constructivă a instalațiilor vizînd un efect direct de sporire a randamentului în industria energetică (de exemplu prin creșterea puterii unitare a grupurilor energetice, ca la termocentralele Bohlen și Hagenwerden III, funcționînd pe bază de lignit), spre modificări de tehnologie ce antrenează reduceri ale consumurilor specifice în industriile utilizatoare de energie electrică (sînt urmărite în special producția de coac, prelucrarea țiteiului, producția de sticlă, brichetarea cărbunelui), de materii prime și materiale, spre asimilarea de noi tipuri de mate-

riale, în primul rînd din resurse interne, și spre extinderea utilizării subproduselor industriale. În perspectiva anului 1980, pe seama introducerii în practică a realizărilor științei și tehnicii urmează să fie asigurate aproximativ 80% din economia de materiale planificată pentru perioada actualului cincinal.

Preocupările de intensificare a utilizării resurselor naționale de energie și materii prime se concretizează și în măsuri de perfecționare a conducerii și organizării producției. Garantarea normativelor de utilizare a energiei electrice pentru noile instalații și aparate reprezintă, pentru producătorii acestora o obligație, o măsură a calității rezultatelor muncii lor. Modul de respectare a normelor de reducere a consumului de materiale devine, la rîndul său, parte integrantă a sistemului de normare a muncii, implicit de remunerare, ca și a calificărilor în cadrul întrecerii socialiste. Între metodele utilizate pe această linie în industria constructoare de mașini-unelte și de prelucrare a metalelor se numără elaborarea de norme diferențiate pe tipuri de utilizare a capacităților de producție care asigură producția principală, norme care stabilesc indicii în ore pe zi calendaristică.

EFORTURI DEOSEBITE pentru descoperirea și valorificarea intensivă a rezervelor de creștere a producției industriale sînt prezente și în domeniul gospodăririi mijloacelor fixe. În cadrul planului cincinal actual de dezvoltare a economiei R. D. Germane, din volumul total al investițiilor de 234 miliarde mărci, peste 116 miliarde mărci sînt alocate dotării cu mașini moderne, cu instalații și utilaje de înalt randament. Totodată, accentul care pe utilizarea tuturor oportunităților de creștere oferite de baza tehnico-materială modernă existentă (în industrie proporția mașinilor și utilajelor cu o vechime de sub 5 ani se ridică la 40%). În procesul de valorificare superioară a capacităților de producție o atenție sporită este acordată raționalizării socialiste, orientată tot mai mult spre construcția proprie de mijloace de raționalizare în cadrul întreprinderilor și combinatelor industriale. Pe baza experienței pozitive înregistrate în domeniul constituirii și funcționării secțiilor proprii de construcție a mijloacelor de ra-

ționalizare în întreprinderile și combinatele „Pentakon“, „Ruhla“, și „Grimma“ se preconizează ca perfecționarea parametrilor tehnologiei să fie rezultatul unor preocupări permanente ale colectivelor de raționalizatori create în cadrul întreprinderilor și nu al rezolvărilor de moment, impuse de stricta necesitate.

Intensificarea utilizării capacităților industriale este urmărită și printr-o condiționare a dotării cu noi mijloace fixe de epuizarea tuturor rezervelor de exploatare a mijloacelor existente, de ridicarea randamentului și de încărcarea mașinilor și instalațiilor din dotare. O cale utilizată în acest sens o constituie utilizarea în măsură sporită a lucrului în schimburi. Numai în cursul acestui an, întreprinderile și combinatele industriale și-au propus ca, prin trecerea a mii de muncitori, în primul rînd a celor nou încadrați în producție, la munca în schimburi, să sporească gradul de utilizare a mașinilor și utilajelor de înalt randament de la 14,6 ore pe zi (la cît se ridică în 1976) la minimum 15 ore pe zi. Pentru aprecierea dimensiunilor sarcinii astfel asumate de către întreprinderi și combinate, se precizează că o prelungire a duratei zilnice de utilizare a mașinilor și utilajelor cu numai 10 minute corespunde unei producții industriale marfă de 2,4 miliarde mărci, pentru obținerea căreia ar fi fost altminteri necesare investiții totalizînd 2,9 miliarde mărci.

IMPERATIVUL dezvoltării intensive, al creșterii productivității muncii impune preocuparea pentru o îmbinare a măsurilor tehnico-organizatorice cu cele de ordin socio-economic.

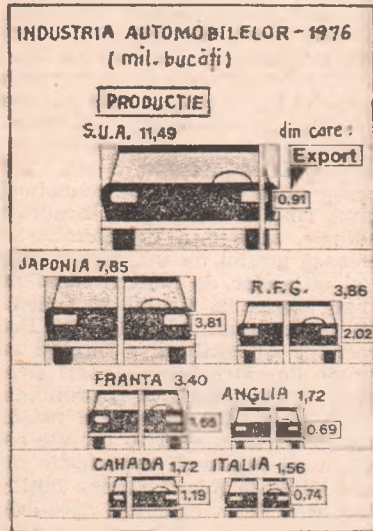
Posibilitățile reduse de creare a noi locuri de muncă, pe de o parte, și necesitatea integrării forței de muncă în procese dinamizate permanent de penetrația progresului tehnic, pe de altă parte, solicită adoptarea unor măsuri menite să sporească forța de acțiune conștientă a oamenilor, să ridice nivelul pregătirii lor politico-ideologice și, în același timp, să asigure cointeressarea materială a lucrătorilor. Norma de lucru dobîndește o importanță deosebită în orientarea forței de muncă spre forme de utilizare de înaltă eficiență. Participarea largă a oamenilor muncii la elaborarea normelor de plan, inclusiv prin permanenta preocupare care străbate întrecerea socialistă de a depista timpii morți în vederea perfecționării sistemului normativ, este considerată ca o importanță premisă pentru corelarea planului cu realizarea și retribuirea. Astfel, în industriile siderurgică și carboniferă, pentru a se atrage mai mulți muncitori cu experiență la activitatea de normare a muncii, au fost pregătiți în acest sens, în cadrul unor cursuri centralizate, pînă la începutul anului trecut, aproximativ 200 muncitori.

În perspectiva anului 1980, preocupările pentru utilizarea intensivă a resurselor de creștere industrială, preocupări dominate de imperativul accelerării progresului științific și tehnic, urmează să se concretizeze într-o creștere de 30% a productivității muncii, premisă a realizării obiectivelor de dezvoltare în ritm susținut a producției și de ridicare pe această bază a nivelului de trai material și cultural al poporului.

Alexandru OLTEANU
I.E.M.

Producție pentru export

TĂRILE MARI producătoare de automobile din lumea capitalistă fabrică vehiculele în bună măsură pentru a le vinde pe piața mondială, inclusiv atunci când trebuie să importe în acest scop o parte considerabilă din materiile prime

(după VDI-NACHRICHTEN)

necesare. Iată ce demonstrează încă o dată graficul pe care îl reproducem după săptăminalul VDI-Nachrichten. Ponderea exportului în producția națională a variat ce-i drept simțitor anul trecut de la o țară la alta. Dar cu excepția S.U.A., în cazul cărora a fost de circa 80%, ea s-a situat aproape de jumătate din total, dacă nu a depășit chiar 50%. Cazul Canadei, cu circa 70% export, reprezintă extrema superioară a variațiilor. Cifrele ar fi desigur altele pentru exportul net, adică după luarea în considerare a importului de autovehiculele al fiecărei țări.

Uraniu in „lumea a treia“

REZERVELE de uraniu cunoscute actualmente ar putea să satisfacă cererea pînă în 1985 aproximativ, dar după această dată riscă să se pună probleme grave de aprovizionare, dată fiind înmulțirea centralelor nucleare. Făcînd această constatare, buletinul Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, *Le Courrier scientifique de l'AIEA*, atrage atenția asupra faptului că numai vreo 15% din suprafața continentelor au fost explorate pînă în prezent, și anume în modul cel mai intens în țările industrializate care și dețin în momentul de față majoritatea minelor mari de uraniu din lume. Or, un studiu geologic referitor la 125 de țări în curs de dezvoltare arată că, dacă numai 15 din ele posedă zăcăminte de uraniu cunoscute și exploatate într-o măsură mai mare sau mai mică, în alte 38 de țări au fost descoperite formațiuni care prezintă indicii favorabile. În America Latină, de exemplu, circa două treimi din suprafața de 23,4 milioane km² a continentului sînt considerate a oferi șanse explorărilor. Căutarea uraniului s-a intensificat vizibil din 1970 încoace,

și în prezent numeroase țări aplică programe de prospectare pe termen lung la care și A.I.E.A. participă cu experți, facilități pentru formarea cadrelor și altele.

Ungaria: aportul calculatoarelor

PARCUL CALCULATOARELOR ELECTRONICE utilizate în economia ungară a crescut de la 120 de unități în 1970 la 560 în 1976, numărul operațiilor efectuate de ele ridicîndu-se anul trecut la 90 de miliarde.

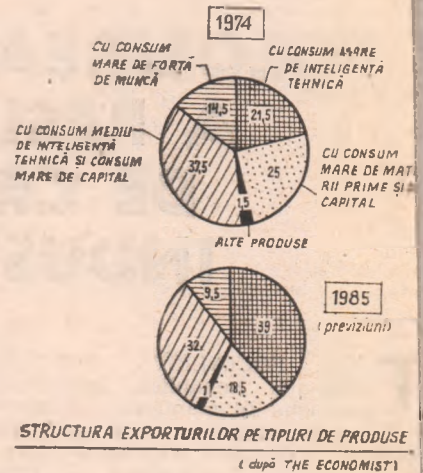
În prezent, de serviciile calculatoarelor electronice beneficiază circa 2000 de organisme, instituții sau întreprinderi. De exemplu, cunoscuta fabrică de lămpi cu incandescență „Egyesült Izzo“ (Tungsram) utilizează calculatoarele pentru rezolvarea problemelor legate de înregistrarea și depozitarea pieselor necesare fabricării a peste zece mii de sorturi de articole, de optimizarea stocurilor respective și rularea lor. În alt domeniu — cel al transporturilor rutiere de mărfuri și pasageri — trustul Volán asigură buna desfășurare a traficului respectiv pe întreg teritoriul țării tot cu ajutorul calculatoarelor, care dirijează activitatea a 24 de sucursale, 30 mii de vehicule, 35 mii de șoferi, plus munca personalului tehnic și administrativ.

Export sporit de inteligență

DEȘI ECONOMIA NIPONĂ este aparent mai puțin dependentă de export decît economia altor țări capitaliste dezvoltate, comerțul exterior reprezentînd în Japonia numai 10% din produsul național brut, față de 21% în cazul Angliei de pildă, mersul ei este totuși puternic influențat de exportul citorva industrii cheie. Astfel, în 1976 industria siderurgică și industria electronică de bunuri de consum au vîndut în străinătate o treime din producția lor. În perspectivă pe termen mediu se întvede o creștere a ponderii exportului în multe ramuri, îndeosebi în cele ale căror produse înglobează inteligență în proporții mai ridicate. Graficul de mai jos arată că față de 21% în prezent, exportul ramurilor industriale înglobînd multă cercetare (cum sînt cele producătoare de instalații industriale, chimia fină și electronica de vîrf) ar putea să-și sporească ponderea în exportul total la 39%, pînă în 1985, prin includerea în lista exporturilor a calculatoarelor electronice și probabil a avioanelor, ca și prin sporirea gradului de complexitate tehnică a unor producții care acum sînt mai ales mari consumatoare de materii prime. Un exemplu citat la acest capitol este siderurgia, al cărei export

ar urma să se bazeze în viitor pe oțel speciale.

Paralel, de la aproape 38% în prezent ponderea în export a unor produse de consum relativ moderat materii primare dar necesită mult capital (automobile, nave, aparate de uz casnic) se va minua întrucîtva, la fel ca și ponderea unor industrii tradiționale mari con-

STRUCTURA EXPORTURILOR PE TIPURI DE PRODUSE

(după THE ECONOMIST)

matoare de forță de muncă, cum ar cea textilă.

În ansamblu, se apreciază că ponderea Japoniei în schimburile internaționale va continua să crească, dat fiind ritmul de creștere al comerțului său exterior, estimat pentru următorii cinci ani la 8,4% anual, față de 7,3% în cazul comerțului mondial.

Carburant: alcoolul metilic

INCERCĂRI efectuate în mai multe țări ale lumii (R.F.G., U.R.S.S., S.U.A., Polonia, R.D.G., Noua Zeelandă etc.) demonstrează că se poate înlocui o parte (aproximativ 15%) din benzina utilizată drept carburant la autoturisme cu alcool metilic, în condiții de economie citate ridicată. Problemele pe care le pune extinderea utilizării acestui amestec de carburanți sînt mai ales de fabricarea pieselor sensibile din materiale rezistente la coroziune, de conceperea de noi motoare și de dezvoltarea rețelei de distribuție a alcoolului metilic, ca și a însăși producției lui. Alcoolul metilic — chemat să economisească o parte a resurselor de petrol ale pămîntului — se poate obține din lignit, din huiă, dar și din reziduurile organice aflate în gunoarele menajere, din trestie de zahăr, din reziduuri de struguri etc. Posedînd o cifră octanică foarte mare (106), alcoolul metilic asigură motoarelor o compresie ridicată și deci o combustie „curată“. Nocivitatea gazelor de eșapament este mult mai redusă decît în cazul benzinei.

OSAR

Cliring

TR-O ANUMITĂ ETAPĂ de dezvoltare a relațiilor economice dintre state, dificultățile de procurare a mijloacelor de plată străine — așa-numita „criză a transferului” — au fost soluționate prin negocierea compensațiilor particulare cu compensația globală a tuturor creanțelor și datorilor unei țări de alta. Compensația globală este cunoscută sub denumirea internațională de cliring (în lb. engleză: to clear = a compensa).

În condițiile actuale, numeroase țări practică cliringul ca mijloc de decontare cu partenerii lor comerciali. Acest mijloc poate fi utilizat între două țări (cliring bilateral) sau între mai multe țări (cliring multilateral).

Pe baza operațiilor de cliring se află un acord guvernamental prin care sînt stabilite modalitățile de bună desfășurare a acestor operații: data și termenii în vigoare a acordului, durata lui de valabilitate, organismul care se ocupă în fiecare țară de efectuarea cliringului, moneda convențională în care se exprimă operațiile, plățile admise a se efectua prin cliring (plăți comerciale, cheltuieli accesoriu, plăți necomerciale etc.). Principiul general al cliringului este echivalența prestațiilor.

În general, cliringul se desfășoară astfel: în fiecare dintre cele două țări se înființează câte un oficiu de cliring. Ambele oficii deschid câte un cont cliring pe numele oficiului din țara parteneră. Exportatorii dintr-o țară depun la Oficiul respectiv, în monedă națională, sumele datorate, iar exportatorii din aceeași țară primesc de la oficiu sumele necesare. Ei se convin, de asemenea, în monedă națională să se achite reciproc (convenit astfel). După cum se vede, prin cliringizarea cliringului, exportatorii dintr-o țară sînt plătiți din sumele vărsate în contul de cliring de către importatorii din aceeași țară: problema decontării a fost rezolvată prin eliminarea ei.

Prin aplicarea principiului echivalenței asigură formarea în contul de cliring a unui disponibil suficient pentru achitarea sumelor convenite exportatorilor. Totuși, deoarece importurile și exporturile nu coincid niciodată valabil, disponibilul creat în cont poate fi uneori insuficient pentru plata exporturilor efectuate. În aceste cazuri, oficiul respectiv achită sumele cuvenite exportatorilor prin credite interoficiale (credit cliring). Acest credit este lichidat în momentul în care disponibilul din cont devine suficient pentru a face față plăților curente.

Un acord de cliring mai trebuie să prevadă modalitățile și termenul de acoperire a eventualului sold negativ care apare la sfîrșitul anului în contul de cliring al unuia dintre parteneri (soldul final), în cazul în care unele importuri nu au fost efectuate și unele exporturi au fost depășite. Soldul final poate acoperi prin livrări suplimentare, export capital sau prin credit obisnuit.

Cliringul multilateral caută să evite dificultățile care apar la acoperirea soldurilor finale. Printr-un sistem de cliring, deficitul creat în relațiile dintre țările A și B poate fi compensat prin excedentul din țara A față de țara C sau față de o serie de alte țări.

Un sistem de decontare prin cliring multilateral funcționează în prezent în cadrul Băncii Internaționale de Colaborare Economică, cu sediul la Moscova, în scopul lichidării creanțelor reciproce ale țărilor membre ale C.A.E.R., între care și România. Sistemul de decontare prin cliring între aceste țări este dificil datorită transferului, ci faptul că această modalitate corespunde cel mai bine caracterului bilateral al schimburilor dintre țările socialiste.

C. K.

Foto : Națiunile Unite

de a adapta politica și organismele de gospodărire a resurselor de apă la condițiile naturale și social-economice ale fiecărei țări, precum și la cerințele actuale și de perspectivă.

4) Măsuri ce trebuie întreprinse: propuneri de acțiune, pe plan național și internațional.

Prin dezbaterile acestor teme în cadrul conferinței s-au urmărit două obiec-

tive principale: a) examinarea modului în care trebuie gospodărite resursele de apă ale planetei, pentru satisfacerea cerințelor de apă ale diferitelor țări și pentru protecția calității apelor; b) stimularea la publicul larg a unei atitudini conștiente asupra situației critice a apei în lume și asupra necesității economisirii și evitării impurificării resurselor de apă.

UNDRO

Pompiliu Diplan, București — Biroul coordonatorului Națiunilor Unite pentru ajutorul în caz de catastrofă (UNDRO) a fost creat în 1972 pentru accelerarea aplicării în diferite țări a cunoștințelor științifice și tehnice moderne la prevenirea sau atenuarea catastrofelor provocate de fenomenele naturale, pentru îmbunătățirea planurilor de intervenție și organizare a ajutorului în regiunile susceptibile de a fi supuse unor asemenea fenomene, ca și pentru mobilizarea și coordonarea asistenței furnizate de comunitatea internațională în caz de nevoie. Biroul dispune de o permanență la Geneva, capabilă să recepționeze ziua sau noaptea, în orice zi a anului, mesaje din orice colț al globului. Biroul depinde direct de secretariatul general al O.N.U.

Foraje adînci

Liviu Bologa, Năsăud — Greutățile tehnice ale pătrunderii în adîncimea

scoarței terestre, pentru cunoașterea fenomenelor care se petrec în structura planetei noastre, sînt considerate a nu fi mai mici decît cele care trebuie invinse pentru cercetarea Cosmosului, iar probele de rocă recoltate din adîncuri prezintă pentru oamenii de știință un interes la fel de mare ca și problemele de rocă selectate. Recent, în peninsula Kola, dincolo de Cerul polar de Nord, în partea europeană a U.R.S.S., a început a doua etapă a forajului unei sonde superadînci în rocile scutului baltic. Prima etapă a forajului, care a necesitat cinci ani de muncă, s-a încheiat la adîncimea de 7 263 metri, fiind vorba de cea mai adîncă sondă forată în roci cristaline. În cursul celei de a doua etape se prevede ca sonda să ajungă la 10—10,5 km, fără a se mai roti întreaga coloană de prăjini de foraj, ci numai turbina hidro-draulică din vîrfurile ei. Pe lângă importanța sa științifică, de deschidere a unor noi orizonturi în cercetare, se apreciază că noua etapă a forajului va permite evidențierea unor zăcăminte de minerale utile care ar exista la acele adîncimi.

„Produsul planetar”

Ing. **Eugen Alexandrescu**, București — Potrivit unor experți de la Biroul de cercetare al Departamentului de Stat al S.U.A., „produsul planetar” — prin care se înțelege produsul național brut însumat al țărilor lumii — a crescut de la 1768 miliarde dolari în anul 1950 la 2791 miliarde în 1960, 4643 miliarde în 1970 și 5 563 miliarde dolari în 1974 (în prețurile anului 1974). Pe locuitor, evoluția acestui indicator a fost următoarea: 703 dolari în 1950, 916 dolari în 1960, 1 258 dolari în 1970, 1 387 dolari în 1974. În raport cu această medie, pe ansamblul țărilor mai puțin dezvoltate produsul pe locuitor era în 1974 de 367 dolari, față de 4 125 dolari în țările dezvoltate. Gravitatea discrepanței rezultă și din faptul că în 1974, cu 72,9% din populația lumii, țările mai puțin dezvoltate obțineau numai 19,3% din „produsul planetar”. Mai mult de jumătate din populația globului (56%) trăia în țări cu un produs pe locuitor mai mic de 375 dolari.

Ponderea sectorului public

Mircea Mureșan, Baia Mare, — 1) În Franța sectorul de stat cuprinde în prezent 8% din salariații industriali și realizează 11% din valoarea adăugată a întreprinderilor din producția materială. Această ultimă pondere ajunge la 11%, 12% și respectiv 14% în Suedia, Italia și Austria. Pentru cazul Angliei găsim date mai ample chiar la această rubrică, în nr. 3/1977.

Cele mai cunoscute întreprinderi naționalizate din Franța sînt (în paranteză anul înființării sau al naționalizării): Societatea națională a căilor ferate (1937), Regia Renault (1945), Electricité de France, Gaz de France și Charbonnages de France (1946) etc. În perioada 1957—1972 numărul filialelor întreprinderilor publice a crescut în Franța de la 173 la 478.

2) Stocul de unt fără desfacere al țărilor Pieței comune însuma la începutul lunii martie 210 000 tone, cu perspectiva de a ajunge la sfîrșitul acestui an la 400 000 tone. Țările Pieței comune consumă anual 1,5 milioane tone de unt.

Prețul untului în C.E.E. este subvenționat de țările membre.

Conferința

Mondială a apei

Prof. dr. Preda, Brașov — Conferința mondială de la Mar del Plata a examinat aspectele științifice, economice, juridice și politice privind conservarea și folosirea resurselor de apă, pe plan

național și internațional, în cadrul a patru mari teme:

- 1) Resurse de apă și cerințe de apă; evaluarea situației mondiale a resurselor de apă, pentru a se determina mărimea deficitelor de apă, în prezent și în viitor.
- 2) Dezvoltarea tehnicii în domeniul apelor: posibilități și limite.
- 3) Opțiuni politice în domeniul gospodăririi apelor. S-au examinat me-

Eficiență sporită în activitatea maistrilor

(Urmare din pag. 17)

mare. În cadrul atribuțiilor din domeniul organizării și retribuirii muncii, maistrul de la tinichigerie consumă, pentru modificări de norme, de circa 4 ori mai mult decât colegii săi.

Se poate aprecia că încărcarea maistrilor cuprinși în studiu cu evidențe și diverse alte sarcini nu prezintă valori exagerate (între 8,5 și 22 ore lunar).

În vederea raționalizării activității maistrilor de la tinichigerie și montaj, unde apar cele mai mari supraîncărcări, s-a realizat analiza Pareto pe atribuții, determinându-se, cit din timpul total se consumă pentru fiecare din acestea. A rezultat necesitatea ca atât compartimentul de organizare și conducerea secției, cit și celelalte compartimente in-

coordonarea și organizarea desfășurării în bune condiții a procesului de producție la fiecare loc de muncă; respectarea consumurilor specifice de materiale și măsurile pentru reducerea lor; ridicarea nivelului de calificare a muncitorilor din subordine. Măsurile privesc organizarea activității proprii, compartimentele de concepție și colectivul de perfecționare a pregătirii profesionale;

— pentru maistrul de la tinichigerie: îmbunătățirea condițiilor de muncă; raționalizarea timpului afectat pentru controlul calității producției; prevenirea și reducerea rebuturilor; realizarea de economii la costurile normale; exploatarea normelor și normativelor de lucru pentru introducerea, extinderea și îmbunătățirea continuă a

Tabelul nr. 2

STRUCTURA CONSUMULUI DE TIMP PE GRUPE DE ATRIBUȚII

Grupa de atribuții	Timp consumat (% din total)				
	de către maistrul				
	strungar	rabotor	automatizări	tinichigerie	montaj
Conducerea procesului de producție	47	48	74	53	46
— din care planificarea, coordonarea și urmărirea realizării planului fizic	(30)	(31)	(51)	(41)	(44)
Îmbunătățirea calității producției și respectarea tehnologiei	25	13	18	29	18
Organizarea, normarea și retribuirea muncii	15	14	6	13	8
Ridicarea nivelului de calificare a muncitorilor din subordine	7	16	1	2	19
Intocmirea evidențelor și diverse alte sarcini	6	9	1	3	9

teresate să-și concentreze atenția spre raționalizarea exercitării următoarelor atribuții, cu scopul ca ele să se realizeze la nivelul dorit și cu un consum mai redus de timp:

— pentru ambii maistri: defalcarea pe utilaje și pe oameni a sarcinilor de plan repartizate sectorului; urmărirea permanentă și luarea de măsuri corespunzătoare ca locurile de muncă să fie asigurate cu materie primă, semifabricate, documentație, scule și dispozitive necesare executării lucrărilor și realizării ritmice a producției; studierea tehnologiei de fabricație și propunerea de modificări constructive; răspunderea pentru respectarea întocmai de către toți muncitorii din subordine a tehnologiilor stabilite. Aceste măsuri privesc îmbunătățirea ritmității în sectoarele din amonte pe fluxul tehnologic și perfecționarea pregătirii tehnologice;

— pentru maistrul de la montaj:

normelor din sectorul său; urmărirea modului de îndeplinire a normelor de către muncitorii, luarea de măsuri pentru înlăturarea disproporțiilor între unele norme, a neconcordanței dintre norme și condițiile concrete ale locului de muncă. Măsurile privesc compartimentul de organizare și de pregătire tehnologică.

Atribuțiile menționate, defalcate la nivel de sarcină și lucrare, urmează să facă obiectul unor raționalizări având drept scop echilibrarea activității maistrilor, exercitarea tuturor atribuțiilor legale la nivelul exigențelor și în funcție de specificul sectorului condus.

Considerăm că studierea modului în care maistrul își exercită atribuțiile și luarea de măsuri pentru eliminarea neconcordanțelor ar putea contribui și în alte întreprinderi la optimizarea activității conducătorilor direcți ai proceselor de producție, în beneficiul îmbunătățirii rezultatelor economice și de producție.

INTREBĂRI — RĂSPUNSURI

DINU STELIAN, București. — Trecerea la o gradație superioară se calculează de la data când pentru prima oară ați fost încadrat la gradația inferioară.

CORNELIA BONTE, Oradea. — În cazul trecerii din funcția de planificator principal în cea de tehnician principal, pentru care îndepliniți condițiile de studii și vechime în specialitate, veți putea fi încadrat la o clasă de retribuție superioară.

ENE NARIN, Alexandria. — Întrucât cumulați pensia cu retribuția pentru 1/2 normă, la plata impozitului pe retribuție se ia în considerare suma primită efectiv pentru munca prestată și nu retribuția tarifară de încadrare pentru o normă întreagă. Pensia nefiind impozabilă, în cazul dv., impozitul se calculează asupra sumei de 1 335 lei.

MARIA CORNELIA MUNTEAN, Alba Iulia. — Din cele relatate de dv, rezultă că transferul în interesul serviciului s-a făcut în localitatea unde aveți și ați avut domiciliul. În această situație n-aveți dreptul la indemnizația prevăzută de art. 75 din Legea nr. 57/1974, care se acordă numai personalului transferat în alte localități decât cele ale domiciliului.

MARGARETA SÂNDULACHE, Constanța. — Unitatea unde erați încadrată în anul 1973 n-avea obligația ca, la aplicarea Decretului nr. 162/1973, să vă treacă într-o funcție de conducere, prin menținerea derogării de la îndeplinirea condițiilor de studii. Trecerea dv. într-o funcție de execuție, corespunzătoare studiilor absolvite, nu a contravenit, deci, prevederilor art. 68 din Legea nr. 12/1971.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 13 din 1 aprilie 1977

— Unitate, forță, responsabilitate (Stere Gioga)

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Amploarea și dinamismul, trăsături ale dezvoltării economiei socialiste (prof. dr. Mihai Părăluță)

— Exigențe ale unei dezvoltări accelerate, eficiente

— Producții peste plan, de calitate și la costuri reduse (I. Soare)

— Utilizarea cu eficiență maximă a capacităților de producție (Gh. Olteanu, H. Pincas)

— Nivelul consumurilor specifice și costurile de producție (I) (Mircea Pirjol)

— Creația tehnică de masă, un generator de mare putere al inovațiilor (Bogdan Pădure)

— Construcții trainice, funcționale, de înaltă calitate (Dorin Constantinescu)

— Experiințe în actualitate: C.A.P. Bragadiru. Integrarea activităților agroindustriale și consolidarea economico-organizatorică (conf. N. Velicu, Denisa Seoreanu)

CONDUCERE • ORGANIZARE

— Organizarea — factor de valorificare a rezervelor interne • Cum putem utiliza mai bine capacitățile de producție (Adriana Olaru) • Eficiență sporită în activitatea maistrilor (dr. Traian Pintea, Andrei Boer, Nicolae Rusu)

16-1

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățământul economic superior. Esența și formele exploatarea capitaliste (asist. univ. Coralia Angelescu)

1

TEORII • IDEI

— Vitalitatea și eficacitatea conducerii sociale de tip socialist (prof. dr. Petru Pânzaru)

20

— Tărâniștea și progresul economico-social al României (I) (prof. dr. Mircea Bulgaru)

22

— Școli • curente • economiști. Independența națională — țelul ardent al gândirii înaintașilor promotori ai industrializării țării (II) (Dan Popescu)

24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Progresul tehnic accelerat și ritmurile creșterii economice (II) (dr. M. Horovitz)

26

— Tendințe — conjuncturi

28

— R. D. Germană. Folosirea intensivă a resurselor de creștere industrială (Alexandru Olteanu)

29

— Mondorama

30

— Curier

3

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Semitei”

STIMAȚI AUTOMOBILIȘTI,

La Administrația Asigurărilor de Stat puteți contracta, în condiții avantajoase, diferite feluri de asigurări auto, care acoperă eventualele pagube ce se pot întâmpla autoturismelor dv. :

- asigurarea pentru avarii (casco) ;
- asigurarea suplimentară pentru furt ;
- asigurarea suplimentară pentru cazurile în care autovehiculul este condus de alte persoane decât asiguratul ;
- asigurarea autoturismelor pentru cazurile de incendiu și calamități ;
- asigurarea autovehiculelor în legătură cu utilizarea acestora la concursuri, întreceri sau antrenamente pentru acestea.

De asemenea, puteți contracta și asigurarea de accidente a conducătorilor de autoturisme și a altor persoane aflate în autoturisme.

Costul asigurărilor pentru avarii, respectiv al celor de incendiu și calamități și al asigurărilor pentru furt a fost recent redus cu 10%, respectiv cu cîte 33%.

La asigurările pentru avarii (inclusiv la cele de incendiu și pentru furt) încheiate la sediile ADAS se acordă o reducere de 10% a primelor de asigurare, iar dacă nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri în baza asigurărilor respective, se acordă - în fiecare an - în funcție de vechimea în asigurare, reduceri de prime, de la 15 pînă la 35%.

Pentru relații suplimentare și încheierea asigurărilor vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare, filialelor A.C.R. sau, direct, oricărei unități ADAS.

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

**MIROS RAFINAT
NU PĂTEAZĂ LENJERIA**

**Pentru dv. – spray-urile
deodorante „Perla“, „Cristal“,
„Zefir“ și antisudorific
„Farmec“, produsele
Întreprinderii „Farmec“
din Cluj-Napoca**

